Tráktat

Abo Náuká

O ROZANYM WIANKV

Naświętszey PANNY

MARYEY.

W ktorym sie tegóż ROZANCA obpráwowánia osobne sposoby podáie / y dźiwne tego pożytki opisuie. Przez X. FRANCISZKA ARIAS A Societate JESV Theologá po Hiſpáńſku wydány / y w rozmáite ięzyki przełożony. A teraz częścią skrócony / częścią też rozszerzony y obiáśniony; y ná Polskie przez X. SIMONA WIZOCKIEGO tegóż Zakonu przetłumáczony.

W KRAKOWIE 495

W Drukárni Janá Szárffenbergerá / Roku Páńskiego 1618.

XVII - 2017 - II

Regestr Rozdźiałow.

Co zá wagá y zacność iest tego Rożáńca / y iako iest Pánu Bogu przyiemny / y duszy wierney wielce pożyteczny. Rozdźiał 1. kártá 1.

Jáko te pochwały ktore sie wierze przypisuią wiernemu vważániu táiemnic Páná nászego / ktorego w Rożáńcu vżywamy / należą. Rozdźiał 2. kártá 6.

Jáko Pan Bog prágnie y wielce sobie poważa żebyśmy sie w tym ćwiczeniu wiernego vważánia tych Swietych táiemnic obierali. Rozdźiał 3. kár: 13.

Co Pan Bog iednemu Zakonnikowi nabożnemu około vżywánia y pożytkow tego Rożáńcá oznáymić raczył. Rozdźiał 4. kártá 20.

Jáko to obiáwienie rozumieć sie ma. Rozdźiał 5. kártá 22.

Jáko wiele sposobow może bydź mowiony Wianek Rożány. Rozdźiał 6. kártá 24.

Czego potrzebá áby sie dobrze vstny Rożániec odpráwował. Rozdźiał 7.

O wnetrznym nabożeńſtwie / z ktorym ma bydź vſtna modlitwa odprawowána. Rozdźiał: 8. kárta 34.
O drugim ſpoſobie mowienia Rożańca ktory ſie oſobliwie ná vmyśle odprawuie. Rozd: 9. karta 37.
Jáko wiele pomaga do dobrego żywotá / Roſárium wnetrznie ábo rozmyśláiac odpráwowánie. Roz: 10. k. 41.
Iż tákie wnetrzne odpráwowánie Rożáńca może káżdemu człowiekowi ſłużyć. Roz: 11. kárta 47.
Wczym ieſt rożny ten Rożániec od onego poſpolitego. Roz: 12. kár: 52.
Swiádectwem y przykłady Oycow świętych pokázuie ſie / iáko ieſt pożyteczne tego Rożáńca vżywánie káżdemu człowiekowi / iż ſie w nim Żywotá y męki Páńſkiey vważánie odpráwuie. Rozdźiał 13. kárta 57.
Jáko potrzebna rzecz ieſt káżdemu táiemnic Żywotá y męki Páńſkiey vważánie dla wdźięczności ktorą ſmy Zbáwicielowi náßemu powinni. Rozdźiał 14. kártá 59.
Jáko ieſt potrzebne tych táiemnic vwa-

żáme dla odnowienia duße. Rozdźial 15. kárta 67.
O osobnych y známienitych pożytkách ktore ludźie świeći z vważánia tych táiemnic odnosili. Rozd: 16. kár: 72.
Jáko z vważánia tych táiemnic przeciw wßytkim złym namietnościam y vćiskom zwyćięstwo otrzymane bywa. Rozdźial 17. kárta 81.
Jáko tych táiemnic vważánim / dußá w naświetßey wierze Chrystusowey dziwnie sie vmacnia. Rozd: 18. kár: 90.
Świádectwy y przykłády świętych sie pokázuie / iáko známienite sa tego Rożańcá pożytki / iż w nim Naświetßa Pánna bywá vczczona y vwielbiona. Rozdźial 19. kárta 101.
Jáko vżywánim tego Rożáńcá / osobliwego pożytku dostáiemy / dla tego dostoieństwá / iż błogosławiona Pánna pomocnica iest do zbáwienia duß Pánu Jezusowi. Rozd: 20. kárta 103.
Jáko przez nabożne ćwiczenie w tym Rożáńcu dostępuiemy osobliwey miłości v Naświetßey Pánny: a iż w łáscę y służbie Chrystusowey ślad pomnożá

nie bierzemy. Rozd: 21. kártá 112.
Jáko pilni byli stárzy swieci / y im wielcy studzy Bozy / Zakonow Fundatorowie / w wzywániu Naswietszey Panny pomocy. Rozd: 22. kártá 118.
Jáko przez nabożeństwo y vczciwosć ku przeczystey Pánnie / ludzie prawdźiwey skruchy / grzechow odpuszczenia / przeciw wszelkim nieprzyiacielskim pokusam zwycięztwá dostępuia. Rozdźial. 23. kártá 123.
Jáko przez błogosławioney Pánny Márryey obronę / studzy iey od mak czyszczowych wybáwieni bywáia. Rozdźial 24. kártá 129.
Jáko Naswietszey Pánny studzy / czystośći y inych cnot dostępuia / tudzież też śmierć dobrą otrzymáia. Rozdźial 25. kártá 133.
O przeszkodách ktore zázwucáć zwykli grzesznі / żeby w tych tak známienitych dobrách / ktorych dusze przez Pánny czyste przyczyne ostáia sie vczestnicámi / społecznośći nie mieli. Roz: 26. k. 142.
Ktorymi osobliwie sposobámi Pánne błogosławiona wielbić y czcić mamy /

á miánowi-

á mianowićie o vczćiwośći wnetrzney y zewnetrzney ábo zwierzchney. Rozdźial 27. kártá 149.
O tym co do vczćiwośći przeczystey Pánny należy / ßerzey ſie obiaśnia. Rozdźial 28. kártá 156.
O wtorym śrzodku / ktorym Mátke Boża mamy ćić / to ieſt o wzywániu. Rozdźial 29. kártá 161.
O trzećim śrzodku / ktorym Naświetßa Pánne ććimy / to ieſt o Náßládowaniu. Rozd: 30. kárta 172.
Przedmowá do nabożnego Czytelniká. kártá 181.
Wieniec Naświetßey Bogárodźice Pánny Maryey. kárta 193.
Rożáńcow kilká bárzo nabożnych około Żywotá y Meki Zbáwićielá naßego Jezuſá Chryſtuſá / y Naświetßey Mátki iego. kártá 207.
Spoſob ofiárowánia Rożánego Wiánká. kártá. 234.
Rożániec Żywotá y meki Jezuſá Chryſtuſá ná pięćdźieſiat Artykułow rozdźielony / y w krotkość zebrány / dla tych ktorym przeßły ſnadź będźie ſie

zdał bydź przydłużßym. kártá 235.
Pſałterz Naswiętßey Pánny Maryey ná trzy Rożańce ábo pięćdźieśiątki rozdźielony. kárta 247.

Do Czytelniká.

PRoße pilnie Czytelniku miły / niż przyidźieß do ſprobowánia y odprá-wowánia ktorego z tych Rożáńcow / Pſałterzow / y Wiánkow Naswiętßey Pánny / ná końcu położonych; żebyś nie miał zá ćiężko / tych wßyſtkich pierwey náuk z pilnośćia przebiejeć / bá y częſto ich powtárzáć: á vyżrzyß że tego nie będźieß żálowáć.

NAVKI OSOBNE,

Przez ktore cześćia nabożeństwo vżywánia tego Rożáńcá sie záleca: cześćia też iáko ma bydź odpráwowány / sposob sie podáie.

Co zá wagá y zacność iest tego Rożáńcá / y iáko iest Pánu Bogu przyiemny / y duszy wiernéy wielce pożyteczny.

Rozdzial I.

Dla lepszego wyrozumienia wagi tego Rożáńcá / potrzebá naprzod stárowiecznośc iego pokázáć: ábowiem co sie przednieyszey własności iego tyycze / wszelkiego czásu od początku Kościołá / od swietych y pobożnych ludźi był w ćwiczeniu: Skąd wszeláke pomocy y prawdźiwe pociechy / w ktorych

Stárodawność Rożáńcá

Rożáńcá moc w ciym zá wistá.

duße ich opływały / wyczerpywali. Abowiem przednieyßa rzecz w czym moc tego Rożáńcá záwisłá / iest / Taiemnice Żywotá y Męki Páńskiey rozważánie / wiárę / ktora o tych táiemnicách mamy / iákoby ia ze ſnu obudzamy y żywa czynimy. Co nic inßego nie iest / iedno żywa wiárá wierzyć / á ſłowy ia w ſercu będąca wyznáwáć. A ták z ta wiárá żywa y przytomna do ſprawowánia Cnót ſie pobudzáć. Inße rzeczy w Rożáńcu / ſkąd też ma to imie / iáko ſą modlitwy / liczbá y porzadek rozmyślánia ; té nie ſą rzeczy przednieyßé / ále iákoby śrzodki do końcá pierwßego y przednieyßego / czego w tym ćwiczeniu ßukamy / proſtowáne bywáią : ábowiem w tych może bydź rozność nieiáka przypuſczona : áczkolwiek nie pomálu pomaga do wietßych y zacnieyßych z tego ćwiczenia pożytkow wyczerpnienia / dobry porzadek / ſpoſob / y liczbá modlitw y rozmyślánia / iáko tu położony iest. Przednieyßy tedy Rożáńcá fundáment iest żywa y przytomna wiárá ábo iey ćwiczenie około Páńſkich Táiemnic. Skąd ſie pokázuie iáko dawne y ták wiel-

kiego

kiego pożytku pełne iest to ćwiczenie. Abowiem od tego cżásu iáko grzech ná świát wßedł / y dußę ná wieczne potępienie wpadáć poczęły / człowiek przyßedßy do rozumu / żadnego śrzodku ábo lekárstwá nie miał potężnieyßego / przez ktoryby od grzechow y tego potępienia mogł bydź wybáwion / iáko wierzyć żywa y przytomna wiára w Zbáwićielá / ktorego Bog / kiedy y iáko będźie ſie mu podobáło / świátu dárowáć miał. Pod ktorą wiárą zámykáło ſie wierzyć w Jezuſá Chrystuſá / y iego wćielenie / Żywot / Męke / Zmartwychwſtánie: ktore to táiemnice / ieſzcze od początku świátá Bog niektorym ludźiom / ktorzy w pobożności żywotá y w świątobliwości iné przechodźili / iáſnie y rzetelnie obiáwił. Drugim záśie ktorzy nie ták dobrze do poięćia ich ſpoſobni byli / one ogulnie podał. Pożytki iego.

To Bog oſobliwie Adámowi / Abrahámowi / Dawidowi / y inym ſtárego Teſtámentu Pátryárchom y Prorokom oznaymił. To tedy ich iedyne lekárſtwo było y pociechá z wiárą żywą przez mi- Gen: 3. Gen: 22. Pſal: 131.

łość vważáć Syná Bożego / wćielenie / národzenie / życia iego posłepek / męke y zmartwychwstánie. Tego gorącym prágnieniem żądáli / tego vstáwicznemi prośbámi / áby sie wypełniło prośili. To Zakon im dány ták wiele ofiar y Ceremoniy figurował. Ztąd przez pokute odpuszczenia grzechow / pobożności żywotá / sumnienia wesela y nádźieie wćiechy dostępowáli. Przeto Pan Chrystus mowił o Abrahámie: Abrahám vweselił sie áby ogladał dźień moy / y widźiał y vrádował sie. O Moyżeszu też ś. Apostoł mowi: Większe poczytał bydź bogáctwá nád skarb Ægyptski vrągánie Chrystusowe. Tóż też rozmyślał y sam w sobie rozważał Izáiaß / kiedy mowił: Máluczki národźił sie nam / y syn dány iest nam. A nádrugim mieyscu: Zránion iest dla złości náßych / y stárty iest zá niepráwości náße. Kárność pokoiá náßego nád nim / y śmośćia iego iesteśmy vzdrowieni.

Loan: 8.

Hebr: 11.

Isaiæ. 9

Isaiæ 53.

Lecz potym iáko te Táiemnice które stárym obiecáne były / y nád które oni z dáleká pátrzáli / w Zakonie łáski wypełnione / y wiára ktora w onych Oycách przy-

kryta y iákoby zámkniona bykà/ ostáłá
sie odkryta y oznáymiona. Tedy iáwna
rzecz/iż przednieyßе lekárstwo y duß wier-
nych pociechá/ záwße to ćwiczenie wiáry
żywéy w Chrystusá Zbáwićielá náßego
ßyło. Rzła teğ ś.Páwel o sobie twierdżi/ Rom: 3.
iż nie przez co inßego vsprawiedliwienia
duße swey dostępuie/ iedno przez wiárę
Chrystusowę. O teyże też świádczy iż iest
lekárstwem y obrona przeciw wßelkim
pokusam nieprzyiacielskim: We wßyst- Epheſ: 6.
kim/ práwi/ biorąc tarczą wiáry w kto-
réybyście mogli wßystkie strzały ogniste/
złośliwego zgáśić: to iest/ nieprzyiacielskie
pokusy y zdrády/ áby śię vtráciły/ á
wam nic nie ßkodziły. Rzła Piotr ś. też 1. Pet: 5.
wiernym podáie zá bróń niedobytą/ któ-
rą przeciw mocy ćiemności walczyć mą-
ią: Przeciwnik/ práwi/ wáß dyabeł iáko
lew ryczący krąży ßukáiąc kogoby pożarł/
któremu śie sprzeciwiaycie mocni w wie-
rze. Tóż ßyło ćwiczenie wßystkich mę-
żów Apostolskich y Męczennikow Chry-
stusowych/ tákże wßytkich ś ś. Dokto-
rów y Wyznawców. Przeto ś. Bernárt S. Bern:
powiáda iż to iest ſnopek mirrhy ktorym in Canti.
Serm: 43.

ſie oblubienicá posila/ zbogaca/ y zdobi/ złożony ze wßyſtkich gorzkości/ mak/ y boleści Żywotá y Męki Páná náßego Jezuſá Chryſtuſá.

Jáko te pochwały ktore ſie wierze przypiſuią/ wiernemu vważániu táiemnic Páná y Zbáwicielá náßego/ ktorego w Rożáńcu vżywamy/ należą.

Rozdział II.

Ponieważ tedy z piſmá ś. doſyć iáśnie ſie pokázuie/ iż wßytkich ludźi ſpráwiedliwych ták ſtárego iáko y nowego Teſtámentu/ przednieyßy śrzodek/ przez ktory/ wßytkiego złego/ ktore przez grzech ná świát weßło/ zbywáia/ y wßytkich dobr przez Chryſtuſá Páná náßego nábytych/ doſtępuia/ wßelkiego czáſu w Páná Zbawicielá náßego/ y w táiemnice żywotá y śmierći iego żywa wiárá byłá. Bo ázkolwiek były też zá wße inße niektore środki dobrych vczynkow/ pokut/ doſyć vczynienia/ Sákrá-

Wiárá żywa dworiáko máia Chrześ.

mentow/

mentow/ yofiar/ iednák ten środek wiáry żywey przez miłość/ był przednieyszy y iákoby korzeń wszytkich inszych. Ktem u też to vważyć mamy iż tá wiárá żywa ktora mamy o táiemnicách Zbáwicielowych/ niektorzy z Chrześćian iáko broń w pochwách zákryta máia ktorey gdy potrzebá nie dobywáia/ te Pan Bog osobliwym obyczáiem ná chrćie wlewa/ tym sposobem wiáre máia dźiatki máłe póki ieszcze nie przyda do lat rozumnych/ y niedbáli Chrześćiánie/ w wielkim Bogá y rzeczy Boskich zápámiętániu y niewiádomości żyiacy. Drudzy záś nie tylko iáko sie wzwyż powiedźiało w nalogu wiáre máia/ ále też w spráwie y ćwiczeniu/ ktorzy rzecza sámą y przytomnie táiemnice wiáry Páná Zbáwićielá nászego wierzą. Wiárá oná ktora iáko oreże záwsze w pochwách záchowáne bedac w Chrześćiánách máło ábo zgołá nic/ ile do dobrych obyczáiow y żywotá polepszenia nie pomaga/ iáko sámo doświadczenie káżdy dźień w Chrześćiánách w grzechu śmiertelnym vwichłanych pokázuie/ ktorzy wiáre tylko w zwyczáiu máiąc/

ćiánie/ iednipry tomna y vmyślna/ á drudzy w nalogu y zwyczáyna.

áczkolwiek przez nie sa prawdźiwie Chrześćiánie / iednák w żywocie y w obyczáiách málo od niewiernych / ktorzy zgołá wiáry nie máia / sa rozni. A to wszytko złe przychodźi im ztąd iż nie vważáia tego y nie ćwiczą sie w tym co pewna wiára trzy máia. Wiáry záśie w ten czás dobywamy y z nia robiemy / kiedy oná dźielność swoie y moc pokázuie / ponieważ w tych ktorzy w łáśce Bożey żyia dźiwne rzeczy iáko sie rzekło spráwuie / tych záśie ktorzy łáski tey nie máia do żalu y zbáwienney boiáźni zá grzechy swoie pobudza: á czásem w nich dźiwne náwracánia y vpámiętánia spráwuie. Gwa nic inszego nie iest vsty wyrażáć y ná vmyśle vważáć táiemnice Żywotá / męki / y vwielbienia Páná Jezusowego ktore sie w Rożáńcu zámykáia / iedno w vczynku pokázáć y ćwiczyć sie wedle wiáry ktora mamy o Chrystusie y o iego táiemnicách. Abowiem gdy one mowimy y rozmyślamy z wiárą y z zezwoleniem pewnym ktore mamy o nich / przytomnie y rzecza sáma wierzymy / iáko Augustyn ś. Powiáda: Wierzyć nic inszego nie iest / iedno to co

Lib: de prædest: cap: 2.

od Bo-

od Bogá obiáwiono iest/ mocna wiára y zezwoleniem trzymáć. Gdy tedy wierni Páńscy Rożániec mowia/ przydáiac táiemnice Żywotá y meki Páńskiey vważánie/ (káżdy wedle swey siły/ y możności) przednieyßie ćwiczenie odprawuia/ ktore Pátryárchowie/ Prorocy/ Apostołowie/ y wßyscy ini świeci spráwowáli: y przez to sposabiáia sie iż ieśli sa w grzechách żeby z nich przez prawdźiwa skruche y pokute wynisdź mogli; ábowiem tych táiemnic mocne z wiárą vważánie wzbudza y porußa wola do obrzydzenia grzechow/ do miłośći Bożey nádewßytko/ y do záchowánia przykazánia Páńskiego; á ten iest koniec do ktorego te táiemnice zmierzáia. A ieśli w łáśce Bożey żyia/ żeby w niey wietße pomnożenie wźieli/ tudźież w cnotách y zasługách rośćmogli: Abowiem ákty ábo spráwy rzeczy do wiáry należących/ ktore rozmyśla/ ten co iest w łáśce Bożey/ sa wielkiey wagi y zasługi/ ponieważ nabliżey od trzech nawietßych cnot/ wiáry/ nádźieie/ y miłośći pochodza. Abowiem ieśli kto te táiemnice iáko przystoi vważa/ naprzod rzeczywiśćie

Co zá pożytek iest vważánia táiemnic Páńskich.

Co zá koniec iest rozważánia Żywotá y meki Páńskiey.

wierzy ie przez wiárę ktora iest ná rozumie: z tego zásie vważánia pochodźi iż wola dobr niebieskich oczekiwa / y Páná Bogá / ktory ie z niezmierney dobroći swoiey obiecuie / ſerdecznie miluie. A te ſą ákty nádźiei y miłośći. Niekiedy toż vważánie pomocne iest ná zwalczenie wßyſtkich nieprzyiacielſkich pokus y záſtrzałow: y wßytkich cnot doſkonáłośći doſtąpienia. A ták hoynie zaſług y dárow Jezuſá Chryſtuſá / ktore przez wiárę żywa duſzy bywáia nádáne / ſtáie ſie vczeſtnikiem. Abowiem ieſli ludźie świeci y ſprawiedliwi ktorzy przed odkupieniem świátá żyli / przez ſámą wiárę áktuálną ábo przytomną ktora wierzyli w Jezuſá Chryſtuſá przyßłego; cnot / zaſług / dárow / y łáſki iego vczeſtnikámi ſie ſtáli: Kłudzy Boży ktorzy tego czáſu / po wykonániu odkupienia świátá / y po otworzeniu drzwi / do krolеſtwá niebieſkiego / gdy / rozmyſláiąc w oſobności káżda táiemnice Zbáwicielowa / tez przytomnie żywa wiára wierza / izali nie dáleko obfićiey y ſkuteczniey wßytkich Chryſtuſowych zaſług oſiana ſie vczeſtnikámi / tákże wielkość dárow y

Ákrow żywey wiáry ták wielki iest pożytek.

row y łaſk/ ktoré żywotem y męką ſwoią nam Pan Jezus pozyſkáć raczył z wielką hoynoſćią y zupełnoſćią wezmą: Zwłaſzá iż to bárzo iáſna rzecz ieſt/ po odkupieniu świátá/ przez wßytek ten czás/ ktory zakonem łáſki zowiemy/ dáry niebieſkie dußam dáleko obfićiey á niżli świetym ſtárego Teſtámentu przez zaſługi Páná Chryſtuſowe vdźieláne bywáią. Obiáśnia to Jan ś. gdy mowi: W oſtátecżny dźień wielki świetá/ ſtał Pan Jezus y wołał mowiąc: Jeſli kto prágnie niech przyidźie do mnie á pije. Kto wierzy w mie/iáko mowi Piſmo: Rzeki z żywotá iego poplyną wody żywey. A to mowił o Duchu ktoreg wźiąć mieli wierzący weń. Abowiem ieſcze nie był Duch dány/ (to ieſt w obfitoſći y zupełnoſći dárow z ktorymi dány być miał) bo Jezus ieſcze nie był vwielbiony/ to ieſt ieſcze przez ſmierć do chwały Oycowſkiey nie odßedł. W tych ſłowiech krótko ś. Ewángeliſtá wykłáda/ to o czymeſmy mówili/ iż wßytkie dobrá y łáſki duchowne/ ták ktorzy przed tym/ iáko ná te ktorzy po odkupieniu żyli/ od Chryſtuſá Ioan; 7.

iáko

iáko ze źrzódlá wßytkich dárów y łaſk nie-
bieſkich pochodzą. A iż śrzodek przedniey-
ßy przez ktory ónych doſtąpili y vczeſtni-
kámi ſie ich ſtáli/ wiárą żywą byłá/ przez
ktora w Chryſtuſá wierzyli. A iż też po
Zmartwychwſtániu y wniebowſtąpie-
niu ieg̃ te dáry y łáſki Chryſtuſowe przez
śrzodek wiáry żywéy dußam w wietßey
hoynośći miały być vdźieláne. Ták bo-
wiem záſłużył Pan Chryſtus ćierpiąc y
vmieráiąc zá ludźie. Vważáć tedy táie-
mnice Żywotá y męki Chryſtuſowéy rze-
czywiśćie ie wierzac/ iáko czynią ſłudzy
Boży Rożány Wianek mowiąc/ nic in-
ßeg̃ nie ieſt/ iedno vſtá duße do rynny ży-
wey wiáry przykłádáć/ á od Chryſtuſá
nieſkończoney mocy źrzodłá/ obfite łáſki
y pociech Boſkich ſtrumienie czerpáć/
przez ktore dußá ſtáie ſie płodna/ y zná-
mienite/ vczynków dobrych owoce/ nay-
wyßßey zapłáty/ wieczney chwały godne/
rodźi.

✣ ✣ ✣

Jáko

Jáko Pan Bog prágnie y wielce sobie to poważa / żebyśmy sie w tym ćwiczeniu wiernego vważánia tych świętych táiemnic obieráli.

Rozdział III.

Miłość te własność ma / iż miłuiący prágnie y żąda od tego kogo miłuie / áby był w pámięći iego záchowány / żeby vstáwicznie ná dobrodźieystwá iego pámiętał / o nich mówił / rospráwiał / y myślił. Z tego bowiem więtßa vćiechę ma / á mili żeby známienite dáry y vpominki od niego brał. To iż ták iest / rzeczą sáma widźiemy to w mátce / zbytnie synà miłuiącey / którégo w dálekiey stronie ma: Abowiem ieśli vsłyßy że ia syn częśto wspomina / o niey we dnie y w nocy myśli / iáko go z wielką miłośćią wychowáłá / iáko go wielą łásk ozdobiłá / ták wiele dóbr mu nádáłá / ták wiele prac y ćiężkośći dla niego podiełá: A iż to częśto drugim opowiáda; wiecéy

Miłośći własność y przyrodźenie.

to so-

co ſobie waży/ y wietßa ztąd vćiechę ma/ á nizli kiedyby iéy drogie iákie rzeczy/ bez tákiéy pámieći poſtał. W ſynu bowiem którégo ſerdecznie miłuie/ y o ktorym vſtáwicznie myśli/ dla miłośći iż go iáko ſyná miłuie/ / wiecéy ſobie waży te pámiątke/ ánizli wßytko coby iéy bez tego dáć mógł. A tá rzecz od wßytkich mądrych z dawná ieſt obwołána/ iż ten ktory drugiego miłuie/ nic inßégo od vmiłowánégo/ iedno w záiemnéy y zobopolnéy miłośći wyćiąga y potrzebuie. Gdyż ći ták mawiáią/ co drugiego zbytnie miłuią: Pátrz żebyś we dnie y w nocy o mnie myślił/ mnieś prágnął/ mnie miłował/ z pámieći o mnie żebyś vćiechę miał. Pewna tedy iż tá ieſt kondicya y przyrodzenié miłośći/ iż im kto kogo v przeymiéy miłuie/ tym wiecéy prągnie żeby vmiłowány miłośćią wet zá wet mu oddał.

Miłość Chryſtuſowá ku nam ták wielka.

Gdyż tedy Pan á Zbáwićiel náß ták bárzo miłuie człowieká/ iż dla niego ludzką náturę wźiął ná ſię/ y w ćiele śmiertelnym wßyſtkié táiemnice Náświętßégo Żywotá y Męki ſwoiey ſprawić raczył.

Náczkol-

Ráczkolwiek táiemnice ktore dla miłosći náßéy odprawił ſa dáry niewyſłowioné / y nieogárnioné w ſobie ſkárby zámykáia / iáko Páwel ś. świádczy / iednák wiertßa ieſt bez porownánia miłość z ktorą te ſprawował / bó oná ieſt źrzódłem z ktorego té dobrodźieyſtwá poßły: y ieſt miłość nieſkończona / bo nie miłuie nas inßa miłością á ſiebie inßa / ále taż miłością iáko ſiebie / ták też y nas miłuie. A ta miłość ieſt Bóg. A nie tylko dla tey przyczyny miłość tá ieſt nieſkończona / ále też dla tego iż z nią nam dáie dobro nieſkończone / złączywßy ludzką náturę z Boztwem ſwoim / y dáiąc nam ſiebie ſámego / ábyſmy go oſiągnęli y onego záżywáli przez iáſne widzenie w niebie. Przeto Páwel ś. mowi: Bog ktory ieſt bogáty w miłośierdźiu / dla zbytniey miłości ſwoiey ktora nas vmiłował / y gdyſmy byli vmárli grzechom / ſpół odżywił nas w Chryſtuśie; To ieſt / dał nam z miłości iedynego Syná ſwego / żeby dla nas człowieczeńſtwo przyiął / y śmierć nayzelżywßą podyął / przez co żebyſmy my żywotá wiecznego záżywáli w niebie. Ephes: 3.

Ephes: 2.

A mo-

A mówiąc o sámym Synie Bogá wiecznego iuż wcielonym/ rzekł: Chrystus vmiłował nas/ y wydał sámego siebie zá nas obiátę y ofiárę Bogu ná wónność słodkości.

Ephes: 5.

Gdy tedy Pan Bóg vmiłował człowieká/ y miłości ma bydź dána przyczyná/ iż té wszytkie táiemnice dla ludźi spráwił; zá tym idźie/ iż on niewystowione y nieskończone prágnienie ma żeby ludźie nań pámiętáli/ y té dobrodźieystwá/ y wszystkie żywotá y męki iego táiemnice vważáli/ y w pámięci ie swoiey nosili/ o nich mowili/ one we dnie y w nocy rozbieráli/ á nigdy ich nie zápámiętywáli: przez nie/ sámych siebie do miłości iego wzbudzáli/ onego prágneli/ y w nim sámym vciechę swoię kładli; dla dobroci/ miłości/ y mądrości/ z ktorymi one spráwić raczył: dla vżalenia y spółbolenia z nim/ dla mąk y vdręczenia/ ktore dla nas podiął/ kiedy té/ zbáwienia nászego táiemnice spráwował. Abowiem z tego vważánia/ z miłości y z świętych żądz y áffektow/ ktore przez to vważánie ná dusz sie wzbudzáią/ doskonále woli Páń-

Jáko p. Chrystus prágnie tego po nas ábychmy o tym/ co dla nas vczynił y cierpiał/ vstáwicznie pámiętáli.

skiey wy-

ſkiey wypełnienie pochodźi. Już tedy iáſna rzecz ieſt / iż káżdy Chrześćiánin gdy Różániec mówi / modlac ſie y rozważáiąc iego táiemnice / nic inßego nie czyni / iedno Chrystuſá Páná y Bogá swego / który go zbytnie miłuie / w sercu ma / ná iego dáry y dobrodźieyſtwá / y ná dźiwne spráwy które dla miłośći iego ſpráwił / pámięta: áby ſerce swoie przez te pámięć / do miłowánia y pożądánia Bogá swego / y do zupełnego przemienienia weń przez miłość doſkonáłą wzbudźił ſie y zápalił. Przeto Bóg wßechmogący / więcey niż rzecz tá wypowiedźiáná ábo wymyślona być może / zabáwę te ſobie náder miłą powáża y one nád wiele inßych vczynnośći y poſług / które mogą bydź od człowieká iemu wyrządzone przekłáda: ábowiem iż Pan Bóg człowieká niezmiernie miłuie / wątpliwośći nie máß / iż też wedle miáry ktorą miłuie / práwą y włáſnośći miłośći záchowáć będźie chćiał. Lecz iż miłośći włáſność ieſt żeby miłuiącego tákż z rzeczą vmiłowáną łączyłá / iżby iedno duchownie ſtał ſie z nią y przemienił ſie przez miłość w nie. Przeto Pan Bóg te

Miłośći włáſnośći záchowa Pan Bog.

własność miłości w sobie wyrażáiąc/ nas z sobą łączy/ y iedno z sobą czyni przez nie wypowiedźiane łáski y miłości swoiey sposoby. A iż też práwo miłości iest/ iż ten kto kogo vprzeymie miłuie/ wszystkie dobrá swoie mu dáie/ y táiemnice swoie iemu oznáymuie/ y stáie sie iáko sługa y poimáńcem iego/ ná wykonánie wszelkiey woli iego. Przeto Pan Bóg záchowuiąc to práwo miłości/ ilé ku człowieku/ vczynił go vczestnikiem wszystkich dóbr swoich/ nieba/ ziemie/ Anyołów/ y wszystkiego co stworzył. Oznaymił mu táiemnice swoie/ y záraz dárował mu siebie sámego/ dawszy sie nam zá brátá/ towárzyszá/ y oycá: ná okup zbáwienia nászego/ zá pokarm/ y wieczne błogosłáwieństwo. Nászę też mizeryę y karánia przyiął/ áby nas bogactw łáski y chwały swoiey vczestnikámi vczynił. Náośátek ták nieiáko woli sług swoich/ żeby im we wszytkim dogodźił/ powolnim sie stał/ iż ocżkolwiek proszą/ co im iest do zbáwienia potrzebnego/ nie odmawia/ y czego żądáią/ otrzymáią. A czestokroć dla swo-

iéy łáſkáwoſći / w tym czego dla inych żadáia / wyſłuchány bywáia.

Wieczny tedy miłośnik / ktory we wßytkich inych rzeczách własność y práwo miłości záchowa / tey też własności tych ktorzy kogo bárzo miłuią / przyſtrzega y náſłáduie / iż bárzo tego prágnie żebyſmy nań pámiętáli / o nim myſlili / dobrodźieyſtwá / y wßytkie dźiwy które dla nas ſprawić raczył / w ſercách náßych záchowáli; ábyſmy ſie tym ſpoſobem do dźiek czynienia / do miłości / y poſłußeńſtwá tego wzbudzáli. Niechże tedy wiedzą wßyſcy wierni ſłudzy Boży / iż ilekroć będą mówić Wianek Różány / y wwáżáć te dobrodźieyſtwá y táiemnice Żywotá y Męki Chryſtuſowéy / ábý z nich táki pożytek odnieśli / iż rzecz Pánu Bogu bárzo wdźięczna / miła / y pożądána czynią. A iż im vczynek táki ieſt Pánu Bogu przyiemnieyßy / tym też ieſt więtßey przyſługi / y dußam ich wielce pożyteczny / záſługuiąc przezeń łáſkę y wßytkie cnoty / przez ktore ſtáią ſie P. Bogu przyiemnieyßy / y wiecznego błogoſłáwieńſtwá godnieyßy.

Co Pan Bog iednemu Zakonnikowi nabożnemu około vżywánia y pożytkow tego Rożáńcá oznaymić raczył.

Rozdzial IIII.

Lãsperg: in operib⁹ minoribus in Præfatio: in aureũ Hymnũ. Bloſi⁹ in Scriniolo Spirituali.

DLa iáśnieyßego wyrozumienia y wietßego potwierdzenia tego / o czym ſie dotąd mowiło / przypiße ná tym mieyſcu iáko przezacni / w náuce y w doświádczeniu rzeczy duchownych / przedni mężowie Jan Juſius Lanſpergius Kártuzyan / y Ludwik Bloſius Opát Letieński / w piſmách ſwych tego Rożáńcá pożytki zálecili. Abowiem powiádáią / iż wielom było obiáwiono / á miedzy inßymi iednemu Priorowi Kártuziéy Trewireńſkiéy / który przez wiele lat ćwiczenie to miał w zwyczáiu / które poſpolićie zową Rożáńcem / dla tego iż ná kßztalt wieńcá z wiela ſlicznych y wonnych róż vwity / Bogu y Náświetßéy Pánnie ofiáruia. To gdy cześtokroć / oſobliwie przy odpráwowániu ſiedmi Godżin Káplańſkich / zá pomocą Náświetßéy

świętśéy Pánny / prawdźiwie do niebá
był záchwycony / miedzy inśemi rzeczá-
mi iáśnie widźiał y słyßał / iż niebieścy o-
bywátele / przy wspominániu tych Arty-
kułów / z niezmierna rádośćia y z nabo-
żeńśtwem / Páná JEzusá y Naświętßą
mátkę iego Márya / błogosłáwili / y na-
ślodßym ich Imionom wezćiwość wyrza-
dzáli. Zá wßyśtkie też którzy śie im ná źie-
mi w tym ćwiczeniu przypodóbáć chcą /
Páná Bogá proßą. Nádto / iż zá káżdy
z tych Rożáńców / ilékroć go kto zmówi /
korone dźiwney ślicznośći y iáśnośći w
niebie mu gotuią. Ktemu / zupełne grze-
chow odpuśczenie / ośobliwą łáśkę y błó-
gosłáwieńśtwo w tym żywoćie / á w przy-
śłym chwałe / zá káżdą korone ábo Rożá-
ny Wianek Pan Jezus / przez przyczyne
naświętśey Bogárodźice Pánny mátki
swoiey obiecuie y oddáie. Ktemu / że
więtßa łáśká y śkarb zbáwienny w tym
ćwiczeniu ieśt zákryty / á niźli ktory czło-
wiek może to poiąć. Ten Wielebny Oćiec
umárł Roku Páń: 1431. Od tego cza-
su wzywánie Rożáńcá z przydawániem
piąćidźieśiąt táiemnic Żywotá y męki

Páńskiey ieto być w zwyczáiu / iáko tenże Autor twierdźi.

Jáko to obiáwienie rozumieć sie ma.

Rozdzial V.

TO co ten Wielebny Oćiec w tym przerzeczonym obiáwieniu widźiał y słyßał iáko sie rozumieć ma ludźiom vczonym test iáwna / lecz iż sie to dla wßytkich piße / potrzebá żeby sie to nieiáko obiáśniło.

I. Do mowienia Rożáńcá y pożytkow iego dostapienia / potrzebna test skruchá.

Żeby kto przez mowienie Rożánego Wiánká grzechow odpuszczenia y korony wieczney chwały w niebie dostapić mogł / potrzebá tego żeby zá grzechy swoie z prawdźiwa skrucha żałował / ábo z przystoynym przygotowániem onych sie wyspowiádał: co też sie ma rozumieć o wßytkich Jubileußách y odpustách. Abowiem żeby przez nie ile z strony karánia odpuszczone były grzechy potrzebá żeby w przedźiłá skruchá / ábo Sákrament pokuty z przystoynymi okolicznośćiámi / przez co żeby grzechy oddalone były / ile z strony winy: Potym żeby był mowiony z wiel-

2. Attencia

kim sercá vspokoieniem y nabożeńſtwem. Abowiem im wietſze będźie nabożeńſtwo tym doſtáteczniey ſzy ſkutek wezmá obietnice one.

Abo vmyſłu vſpokoienie.

Może też to bydź pobożnie o dobroći Boſkiey trzymano / iż ten ktory w ſpráwie máieſtatowi Boſkiemu ták przyiemney / iáko ieſt vważánie y wdzięczne roſpámiętywánie táiemnic Żywotá y męki Páńſkiey / tákże kiedy Naświętſza Pánne ſobie zá pośrzedniczkę y przyczyniciełkę bierze / przez nabożné modlitwy ktore w tym Rożáńcu ſie zámykáią / dobrodźieyſtwá obietnice Boſkiey doſtępuie. Aczkolwiek áni ten / ktory / bez tákiey ſkruchy y ſpowiedźi będźie ten Rożániec mowił: áni ktory nie z tákim nabożeńſtwem y czućiem iáko przyſłoi / byle iedno z chętna żądza z grzechow wyniknienia / y z iákákolwiek Attencia go odpráwił / nie zoſtánie bez pożytku: Zwłaſzá ieſliby w tym nabożeńſtwie trwał. Abowiem iáko kiedy kto bárzo wonne iábłko w reku trzyma / wonności przy nim nieco zoſtánie: ábo iáko kiedy kto reke w maſe wráźi / cokolwiek z niey zſobą wyniesie: Ták też

y ten ktory przez to ćwiczenie do Chrystusá iáko do nieskończonego źrzodłá wßelkiego dobrá/ ktory niezmiernie siebie sámego wyższa/przystępuie/ nie może bydź żeby cokolwiek łáski y dárow/ z szczodrobliwey ręki iego dostąpić nie miał. Przeto ieśli ten co go mowi iest w łásce Bożey/ przymnożenie iey otrzyma: Jeśli w grzechu/ á iáko sie rzekło z żadzo żeby z niego wyßedł/ fawerow iákich y pomocy Boskiey dostąpi/ ktora wspomożony y posilony/przez prawdźiwa pokutę z grzechow wyßćie odźierży/ y przerzeczonych obietnic dobr niebieskich/ ktore/ nabożnie Rożániec mowiacym dáne bywáią/ otrzyma.

Ják wielą sposobow może bydź mowiony Wianek Rożány.

Rozdzial VI.

Rożániec iáko vstnie może bydź mowiony.

Swoiákiem osobliwie obyczáiem Rożániec może bydź mowiony/ pierwßym vstnie/ mowiąc Páćierz y Zdrowe Márya záraz z modlitwámi w sobie táiemnice Żywotá y męki Jezuſá

zuſá Chryſtuſá Páná y Zbáwićielá náſze-
go zámykáiącymi/ktore káżdemu Pozdro
wieniu Anyelſkiemu ſo własne: A one
mowić nie iáko hiſtorya ábo náuke iáka/
żebyſmy to wiedźieli y rozumieli co w ſo-
bie zámykáią; ále iáko modlitwy przez
ktore duſſá Chrześćiáńſka z Naświetſza
Pánna rozmawia/ y od niey iáki łáſki żą-
da/ przez táiemnice Żywotá y meki Na-
świetſzego Synā iey ktora onej ofiáruie.
Ktorey też pámiątka ſiebie ſáma wzbu-
dza ku nabożeńſtwu y wdźięczności zá to
wſzytko co Jednorodzony Syn Boży y
Naświetſza Pánná dla nas czynili y cier-
pieli. Ten ſpoſob mowienia Rożáncá
ácżkolwiek ieſt poſpolitſzy y łatwieyſzy
niżli drugi/iednák wielce pożyteczny. Tym
bowiem ſpoſobem przywodźi ſobie ná
pámięć przednieyſze táiemnice Żywotá y
meki Páńſkiey/ktore iż ſą świátłá niebie-
ſkiego y miłości Bożey pełne/y lekárſtwá
duſze napotężnieyſze/ chociáyże ſie nie dłu-
go ná vmyśle zátrzymáią/ iednák duſze
ludzkie co dźień to wiecey bywáią oświe-
cone/y do miłości Bożey y cnót świętych
zápalone: zdrowia też duſznego doſtepu-

Jáko ći ktorzy dla zabaw zupełnego Rożáńcá z Artykułámi odprávić nie beda mogli / máia sie spráwowáć.

ia y w nim záwżse sie pomnażáia.

Ale iż niektorzy dla wielkości zabaw káżdy dzień zupełnégo teg̃ Rożáncá / ták iáko tu z Artykułámi Żywotá y męki Páńskiey położony iest / odprawować nie beda mogli / ći máia wiedzieć / iż nie iest rzecz potrzebna dla otrzymánia naslodszych owocow tego Rożáńcá wszytek káżdy dzień odmáwiáć / ále moga káżdy dzień ieden / dwá / ábo trzy z tych piąći dziesiątkow / iáko beda mogli / ábo im Pan Bog nátchnie / odmawiáć. Ták bowiem mowiąc ábo vważáiąc káżdy dzień / przynamniey dziesieć ábo dwádzieścią z tych piąćidziesiąt táiemnic / w końcu tegodniá / raz / dwá / ábo y wiecey zupełny Wianek Rożány odprawia. Kiedy záś ktorego dniá wszytkich táiemnic tych nie odmowia ále czaſtkę ich nieiáka / żeby pospolity Rożány Wianek Pánny czyſtkey ktory pięć Pacierzy á pięćdziesiąt Zdrowych Máriy w sobie zámyka / odmowili / beda mogli po odprawieniu y rozważeniu czaſtki táiemnic ktora beda czynili / oſtátek Pacierzy y Zdrowych Máriy / ktorych do tey liczby niedoſtawało / przydáć /

dáć / żeby ták káżdy dźień zupełny Rożá-
ny Wianek odpráwiáli. Dla lepßey też
ſnádności może być ten Rożániec mo-
wion / iżby w przod zupełny Wianek Ro-
żány / iáko ieſt zwyczay pospolity ná Pa-
ćiorkach tylko Páćierze á Zdrowe Márye
mowiąc odpráwili / á potym te czaſtke
ktora beda chćieli z táiemnic / bez powta-
rzánia Páćierzy y Zdrowych Máriy przy-
dádzą.

Ktorymkolwiek tedy ſpoſobem z tych
pómienionych beda go mowić / záwße
z wielkim pożytkiem y vćiecha duß ſwo-
ich tegᵹ nabożeńſtwá záżyią: A ieſzcze tym
wiecey kiedy vſtáwicznym ćwiczeniem
wßyſtkie té táiemnice ná pámięć beda
vmieli / y pomocy kśiążek tych nie beda
potrzebowáli: á to w ten czás bedźie kie-
dy nie ták ná ſłowá ktoremi ſie táiemni-
ce opiſuią / iáko ná ſámę iſtote ich beda
pámiętáli / bo w ten czás we wßelákich
ſpráwách y zabáwách wßyſtkiegᵹ dniá / té
Bożkie táiemnice w ſercu ſwym nośić
beda mogli.

Czego potrzebá ábi sie dobrze vstny Rożaniec odprawował.

Rozdzial VII.

W mowieniu Rożánego Wiánká to záchowáć potrzebá.

Ponieważ niektorym sámo to vstne mowienie Rożánego Wiánká sie podoba / dobra rzecz podáć náuke iákoby go z wietßym pożytkiem duß swoich odprawowáć mogli. Naprzod tedy máia sobie obráć / ile być może / czás iáki pewny / ktorego pospolicie máia go odmáwiáć / bádź to wednie bádź też w nócy. Tá nieodmiennosć czásu bárzo pomaga do dobrego zwyczáiu / ktory to ćwiczenie snádne czyni / / y pokusam mieyscá nie dáie / ponieważ nieprzyiáciel dußny o to sie stára / żeby ten co ma co dobrego czynić / od godźiny do godźiny odkládał / ázby czás do odprawienia onego vpłynął / ábo sie kwápliwie y niedbále odprawiło. A tey pokusie naśnádniey sie zábiega kiedy sie pewna godźiná záchowa / niżby słußna przyczyná ná inßy czás odłożenia potrzebowáłá. Druga / mieysce do tego spośobne: iáko kápliczká / ábo

1. Czás ten do nostáyny.

2. Mieysce spośobne

oltarzyk

ołtarzyk domowy / ábo osobna iáka komorá / ábo iákie inße mieysce od wzgleku ludźi oddalone / ma być do tego obráne. Abowiem ná tych mieyscách gdźie drudzy rozmawiáia to czynić / wiela rozerwánia byłáby przyczyná. A ieśliby tákie mieysce nie mogło bydź / iednák dla tego odpráwowánie Rożánego Wiánká opuszczáne bydź nie ma. ábowiem temu ktory czyni co może / Pan Bog dopomoże. Bedąc iuż ná mieyscu osobnym / ma sie stáráć iákoby sie przed Páná swego z vczciwośćia zwierzchna stáwił: iáko klęcząc ábo stoiąc / ábo sie ná co wspárszy / żeby z mnieyßą molestią á z wietßym ciáłá vspokoieniem mogł swoie modlitwe odpráwować. Ani też śiedzénia gánie / ponieważ ná modlitwie y rozmyślániu tákie postánowienie ciáłá ma bydź obieráne ktoreby było lepße / z wolą páńską zgodliwße / y ku nabożeństwu pomocnieyße. Jeśli będźie śiedźiał / tedy przynamniey ziawßy czapke / ieśli zdrowie dopuści / żeby tym ciáłá postánowieniem pokazał iż nie czytáć áni sie vczyć / ále módlić sie ma wolą / y rozmáwiáć z Panem Bogiem.

3. Vczciwość zwierzchna.

Teraz

4. Wzywánie wspomożenia páńskiego.

Teraz iuż do mowienia Rożáńcá tym spoſobem zgotowáć ſie potrzebá. Naprzód przeżegnáć ſie krzyżem ś. y ſerce ku Pánu Bogu podnieść / y żadáć áby on raczył wſpomoc / żebj te modlitwe ku iego chwale / z pożytkiem duſzy ſwoiey y bliźnich odpráwić mogł. Abowiem od nas ſámych áni iedney dobry myśli ábo żadze pobożney mieć nie możemy / ieſli Pan Bog nie da: przeto potrzebá z wielką pokorą y vſilnoſćią wſpomożenia Boſkiego wzywáć. Może ſie do tegᵹ przydáć wierſzyk on Pſálmiſty / ktorego Koſćioł ś. ná początku wſzytkich Godzin vżywa: Pſal: 69. Boże wéyrzy ku wſpomożeniu memu: Páníe pośpieſz ſie ku rátunku moiemu: Ábo co inſzego tákowego.

5. Pokorą.

Lecz iż kto chce z Pánem Bogiem dobrze poſtąpić / wielce pomocno z przodku vniżáć y oſkarżáć ſiebie ſámego: przeto ſtáwiwſzy ſie przed oblicznoſćią Máieſtatu Bożkiego / niechże ſie porácḥuie / ieſli grzechu tákiego ná ſie nie czuie / ktorymby oczy iego Bożkiego Máieſtatu obrażał; Jeſli tákᵹ naydzie / niech zań ſerdecznie żáluie / y zá iego odpuſczenie ze wſzyſtkich

ſtkich ſił páná Bogá proſi; niech też mocno poſtánowi: iż ták onęg iáko wſzyſtkich inſzych grzechów/ zá wſpomożeniem łáſki Bożey/ ma ſie wola wiárować.

To ſprawiwſzy/ niech ſie też ſtára o to/ co ná modlitwie przednieyſza ieſt; to ieſt/ áby miał Attencia ábo pilność o tym co mowi. A téy doſtapi/ ieſli będźie vwaſał/ iż z Bogiem nieſkończonego Máieſtatu mowi/ ktory tu ieſt obecny; y iemu ſie przypátruie/ y ſłow iego ſłucha. Abowiem ieſli ſługe ktory ma z Krolem mówić do tego żeby ſie przyſłoynie y vczciwie przed nim záchował/ y był pilny tego co mowi/ nic ták nie wzruſza/ iáko gdy myśli iż przed Krolem ſtoi/ á on nań pátrzy/ y ſłów iego ſłucha: Jáko dáleko wiecéy to człowieká wzruſzyć ma/ żeby modlitwy ſwé nabożnie y pilnym ſercem odpráwował/ iż ieſt niezliczonym mizeryam y niebeſpieczeńſtwom podległy/ przed ſtworzyćielem ſwoim wſzechmogącym ſtoi/ w ktorego reku ieſt wſzelka pomoc y rátunek iego. Niechayże to vważy w ſiebie/ ieſli ſobie ma iáka ſpráwę ták poważáć/ iáko tę/ kiedy z Bogiem o zbá-

6. Attencia ábo pilność.

Przez co Attencia doſtąpić możemy.

wieniu

wieniu swoim rozmawia ; gdyż to iest nawietßa y napotrzebnieyßa / y ná to iest od Bogá stworzón / ná to też niebo y ziemiá / y wßystko co sie w nich zámyka / y wßystko to co dla człowieká w ciele śmiertelnym Chrystus Jezus czynił y cierpiał / iest sporządzono. Przeto tá spráwá z nawietßa pilnośćia y stárániem ma bydź odpráwowána / y wßelákie distrákcie á bo rozerwánia ktore ßátan wrzuca / czásem przez inßych spraw dobrych pámieć ktore czynić ma / troßczac sie y fráßuiac / ábyprzeßkodę vczynił. Przeto ma myslić / iż áni tych spraw ktore ná ten czás nieprzyiaćiel wrzuca / bez rátunku y pomocy Bożey odprawić nie może: á tey pomocy tego czásu / modlitwámi y nabożnym rozmyślániem ma od Páná Bogá dostáć. A niech sie nie obawia gdy wßytke Attencia swoie w modlitwách zábawi / żeby onych spraw / ktore czásu modlitwy ná mysl mu przychodza / miał zápámietáć ; Nowßem niech vfa Pánu Bogu / iż dla záchowánia Attenciey ná módlitwie odrzucał ie / Pan Bóg mu / ieśli sa do zbáwienia potrzebne / ná mysl

Distrákciam tákko zábiegáć.

przywie-

przywiedźie. A ieśli inſze myśli y pokuſy przypádną przez ktore rozerwánie ná modlitwie ćierpi / niech będa iákiekolwiek / bądź to przećiw czyſtości / bądź przećiw miłości bliźnięg / bądź też myśli bluźnierſkie przećiw Bogu / przećiw wierze / przećiw Religiéy / przećiw Swiętym: iednák nie ma ſie namniéy trwożyć / áni dla odrzucánia ich nie ma Attencyey ſwoiéy z namnieyßey ſtrony vpuſzcáć / ále onych iáko niegodnych / ktorymby ſie odpowiádáć miáło / zgolá zániedbawßy / w modlitwie y w rozmyślániu poſtępowáć. A ten ieſt nalepßy ſpoſob ſprzećiwiánia ſie tákowym myślom / to ieſt / zá nic ich ſobie nie mieć / ponieważ nieprzyiaćiel duſzny w tákowych pokuſách nic inſzeg niechce / iedno zátrwożyć człowieká / y to świete ćwiczenie mu obrzydźić. Lecz gdy obaczy że on ná iego zaſtrzały nic niedba / y ná modlitwie ſpokoynie trwa / o zwyćięſtwie zwątpiwßy / od niego vćieże. A ieſliby on przedśie iednák tákie myśli wrzucał / niech ſtoi mężnie / y ná modlitwie trwa / á te moleſtya niech ćierpliwie znoſi; ták bowiem y P. Bogá zaſług ſobie przyczyni.

Myślam bluźnierſkim y inym podobnym iáko ſie bronić.

O wnetrznym nabożeństwie / z ktorym ma bydź vstna modlitwá odprawowana.

Rozdzial VIII.

KTo mawia Rożány Wianek / o to sie też z pilnosćia stáráć ma / żeby słowá ktore mowi / z áfektem y żadzámi sercá łączył / á tego oco prosi całym sercem żądał / Ná przykład: Kiedy sie modli żeby imie Boże sie świeciło: To iest / áby sie go bano / miłowano / y w vczćiwości miano: Żeby Naświętßa Pánná Synà swego rodzáiowi ludzkiemu łáskáwym być / y miłośćiwym spráwiłá. Te / y inßе prośby / we wnetrznośćiách sercá swego / áby sie wypełniły / ták nagorecy prágnąć y żądáć ma. Tákże kiedy táiemnice łáski ábo dobrodźieystwo Boskie wspomina / niechże go pilnie w sercu rozważa / wielce sobie waży / onego do postępku swego vżywáiąc / y vczynkámi dobrymi onego pomnożenia prágnąć. Kiedy pokorę / cichość / cierpliwość / miłość / vboztwo / miłośierdźie iedynego

Synà

Synà Bożego wspomina / niechże całym sercem tych cnot dostąpić y ścieżek Páná Chrystusowych náśladowáć prágnie. A te żądza / ná wszytkie wierne Chrystusowe niech rościągnie / żądáiąc żeby y oni tegoż / czeg̃ on sobie żąda / dostąpili. A ná niewierne / prágnąc żeby y oni do vznánia tych táiemnic przyszli / y onych ku zbáwieniu swemu vżyli: A tá náukà iest wielkiey y nieznierney wagi / do tego żeby modlitwá Pánu Bogu wdzięczna y miła y wielkiey mocy byłá. A bowiem przednieyszą rzecz co Pan Bog w niey vpátrnie / są wnetrzne áfekty y żądze tego kto sie modli. A osobliwie tey náuki vżyć będzie mogł / ná końcu káżdego dźieśiątká tego Rożáńcá kiedy mowi: Chwalá Troycy przeiáśney. A bowiem tey klauzuły tá intencia iest / wszytko co sie mowiło y rozmyślało ná cześć y ná chwałe Bogá w Troycy iedynego prostować / ktory iest przednieyszy y ostáteczny koniec / do ktorego wszytkie násze spráwy obrácáne bydź máią. A ku czći y sławie Naświętszey Pánnie Máryey / ktorey / po chwale Bożey / naywiecey żądáć y oto sie stáráć

mamy. Wielmi też pomocno będźie / ieśli modlacy śie w tych słowiech będźie prágnął wßytkim sercem / żeby wßelkie stworzenie chwaliło y wielbiło Bogá y Naświetßą mátkę iego. A żeby tá chwałá byłá iedyna ochłoda y pociecha iego.

Tymi też słowy chociayby nic wiecey nie przydawał / dostátecznie ofiáruie Rożániec ktory mowi ábo rozmysla. Jeśli go tymiż słowy ku chwale Bożey y Naświetßey Mátki iego ofiárować żada: ábowiem pod tą ofiárą / oná śie rozumie kiedy go zá zbáwienie dußę swoiey y wßytkich wiernych ofiáruie / ponieważ zbáwienie dußę iego y inych z chwałą sámego Bogá złączone iest. Może też Rożániec y w osobności zá iákie bliźnie ofiárować / ktorych modlitwámi swemi prágnie rátować: Ábo zá dußę w mękách Czyścowych będące / chcąc ie ztámtąd wybáwić: Ábo zá dostąpienie iákiego dobrá inßego od Páná Bogá / do tego wßytkiego Rożány Wianek śrzodkiem iest bárzo skutecznym: Abowiem tym sposobem potężniey miłość swoie pokázuie / á iednák z zasługi swey y łáski / któ-

ra zá-

ra záſługuie kiedy go záśie mowi / nie tráci.

O drugim ſpoſobie mowienia Rożáńcá ktory ſie oſobliwie ná vmyśle odpráwuie.

Rozdzial IX.

Drugi ſpoſob mowienia Rożáńnego Wiánká ieſt. Kiedy ſie iuż Páćierze y Zdrowe Márye wßytkiego Rożáńcá odpráwia / tákże wßytkie táiemnice / ábo ktora czáſtká ich / káżdy dźień iedne táka ábo wiecey / Żywotá y męki Chryſtuſowey táiemnice wźiáć / porządkiem poczawßy od pierwßey áż do oſtáteczney poſtępuiąc. A ták odwiodßy troche ſmyſły od tych rzeczy zwierzchnych / ſam w ſobie bez dźwięku zwierzchnych ſłow / vważáć y pilnie rozbieráć / ták iżby ſam rozum w oney táiemnicy z wielką pilnośćią y vſpokoieniem myśląc ſie báwił: Wola záśie w pobożnych áffektách y cnot świętych wzbudzániu żadz zábáwe ſwą miáłá. Sposob mowienia Rożáńcá wnetrzny.

Aczkolwiek pierwßy ſpoſob vſtnie tylko ma- Rożáńc á wnetrzn

nego od práwego vánie náo pierwszy dáleko pożytecznieyszy.

Luc. 5.

Słowo Boże żeby owoc dáło nie lekkomyślnie ma być przebiżane/ále pilnym rozmyślániem ważane.

a Piękne podobieństwo to pokázuiące.

ko mawiania Rożáncá/ iáko sie iuż pokázało iest świecy y pożytecżny: Jednák ten/ z lekka y pilnie té táiemnice ná vmyśle rozważánia/ lepszy iest y więtszego pożytku y pożytku: Aboweim słowo Bożé ktore té táiemnice nam oznaymiło/ iest nasienie niebieskie/ iáko sam Pan Chrystus świadczy w Ewángelicy: Nasienie iest słowo Boże. Jáko tedy nasienie máteryálne aby owoc dało/ pod ziemia ma bydź zákryte. Ták też y słowo Boże ktore naswiętsze té táiemnice nam pokázuie/ żeby w nas duchowne owoce rodźiło/ w sercu ma bydź zákryte/ czytáne/ słyszáne/ vważáne/ y wielce poważáne. a Aboweim nasienia ktore przez krotki czás pod ziemia sie kryia y máłe korzenie puszczaia/ iákie sa źioł y iárzyn ogrodnych/ ácżkolwiek pożyteczne owoce dáia/ iednák sa niewielki wagi y nie długo trwáia. Ale té ktore długo pod ziemia trwáia/ głębokie korzenie puszczaia/ iáko sa drzewá/ owoc trwálszy/ droższy/ y pożyteczniejszy przynoszą. Jáko to widźieć możemy w drzewách ktore przez wiele lat trwáia/ obfite y przyiemne owoce dáia:

W ziо-

w ziołách / ktore owoc w prawdźie y kwiatki wypuszcáia / ále nie długo trwáią y vsychaią. Tymże sposobem właśnie kiedy słowo Boże / ktore táiemnice żywotá y męki Páńskiey nam przekłada / lekkomyślnię przebiegamy / wskok to czytáiąc ábo vważáiąc / pożytkći iákikolwiek ztąd wyczerpywamy / ále nie wielki istoty y státeczności. lecz kiedy toż słowo Boże we wnątrz w sercu przez iáki czás zátrzymamy / zlekká y pilno w wielkim vspokoieniu ie rozmyślaiąc / głębokie korzenie ná duszy puszcza / hołáżni Bożey; áffektu około żądzy nábywánia cnot / zmocnienia w dobrym / czućie dobroći y spráwiedliwości Bożkiey: y ták wielki owoc cnot y dobrych vczynkow przynosi / y długo trwa w wydawániu słodkich tych owocow. Zkąd to idźie / co sámo doświadczenie potwierdza / y ći ktorzy się do ćwiczenia rozmyślánia y modlitwy wnętrzney vdáią sstawáią się w cnotách płodnieyszy / do wszytkich vczynkow dobrych prędszy / y w dobrym záczęciu státeczniey-szy. O czym sam Duch ś. świadczy / kiedy słowo Boże świátłośćia y ogniem zo-

Ktorzy we wnętrzney modlitwie się ćwicza / sstáią się w cnotách mężnieyszymi.

Prou: 6. Hier: 23.

wie mowiąc: Przykazánie pochodnia iest y zakon światłość. A v Jeremiaſá. Jżali słowá moie nie sa iáko ogień mowi Pan: Abowiem iáko ten ktory bliżey do świátłá przychodźi iáśniey widźi / á kto do ogniá sie przybliża / potężniey sie zágrzewa: Ták też kto głębszym y pilnieyszym vważániem do táiemnic Chrystusowych w Piśmie ś. obiáwionych przystępuie / y dłużey sie w nich báwi / wietsze swiátło y iáśnieysze ná duszy oświecenie bierze / záczym / Bogá / siebie sámego / y bliźniego iáśniey poznawa / y pilniey sie w cnotách y dobrych vczynkách obiera. Z tegż świádectwá Pismá y podobieństw vczymy sie / iż ćwiczenie w tym świętym nabożeństwie / iest dobrze nieoßácowáne / rossá niebieska / przez ktora dußá w cnotách śś. ostawa sie płodna / y skarb duchowny / ktorym oná w dárách y łáskách niebieskich zbogácona sie stáie.

Jáko wiele pomaga do dobrego żywotá Rosarium wnetrznie ábo rozmyśláiąc / odpráwować.

Roz-

Rozdzial X.

POtrzebna ſie rzecz zda / vważyć y roſtrząſnąć potrzebę / ktora wßytkim nam zálecona ieſt / żebyſmy wnetrznego vważánia táiemnic Boſkich pewnych godźin ná káżdy dźień przypilnowáli / ták dla doſtąpienia y záchowánia dußney czyſtoſći / iáko dla pewnieyßego ſprawienia zbáwienia náßego. Jaſna rzecz ieſt iż nátura ludzka do vćiech y recreácyy wielka ſkłonnoſć ma / iż poſpolićie mowiąc człowiek ábo bez nich żyć nie może / ábo przynamniey / ile z niego ieſt nie może bydź żeby onych ßukáć nie miał. Swiadczy ó tym Grzegorz ś. mowiąc: Bez vćiechy dußá nigdy być nie może. Abowiem ábo ſie w niźkich / ábo w naywyßych kocha. A im wiecey ſie ma do naywyßych / tym bárźiey brzydźi ſie niźkimi: y im goretßym ſtárániem zápala ſie do niźkich / tym brzydká oſtydłoſćią źiębnieie od naywyßych. poty ś. Grzegorz. Abowiem iáſna to ieſt / iż ten ktory kochánia y pocćiechy ſwoiey w ſtworzeniu y w rzeczách źiemſkich ßuká / cżeż-

Żaden nie może bydź bez vćiechy.

S. Greg: lib: moral. 18. cap: 6.

Kochánie w ſtworzeniu nie

nie ma bydź ßukáne / bo ßkodliwe.

kie ßkody ná dußy podeymuie / ponieważ ztąd rozmáite grzechy pochodzą / ácżkolwiek ſie niektorym barzo małe zdádzą; iáko żarty nie potrzebne / zbytnie zabáwy / ná vżyty chodzenia / w ßátách zbytnie ochędoztwo / y inße tym podobne: ktore ieśli dla ſámey vćiechy ktora w nich ſie náyduie / ßukáne bywáia / niezmierna ßkodę dußy przynoßą. Abowiem ieśli tá vćiechá człowiekowi nie będźie ſmákowáłá do drugiey ſie vdá / y potym do trzeciey / y ták rozmáicie ſie rozerwie / áż náoſtátek w naćiężße grzechy wpádnie. Przeto mowi Piſmo: Smiech poczytałem zá błąd á do weſela rzekłem: Co ſie dármo zwodźiß? Przeto iż człowiek bez vkochánia y poćiechy bydź / oney záś od ſtworzenia brác bez iáwnego niebeſpieczeńſtwá duße ſwoiey nie może: Zátym idźie / iż iey w rzeczách duchownych y Boſkich ßukáć ma. A poſpolićie náydowáne bywa w ćwiczeniu duchownym / to ieſt modlitew / rozmyślánia y contemplácyey táiemnic Páná Chryſtuſowych: Ták tych rzeczy ktore do iego Boſtwá należą / iáko do Náświetßego Człowieczeńſtwá. Tu

Ecclſ: 2.

Prawdźiwe kochánie w rzeczách duchownich bywa náydowáne.

dußá

duſſá náyduie páſtwe y poćieche duchowna. Ktora ieſli niekiedy w inych też rzeczách náyduie / ſtad idźie / iż ia przez modlitwe zásłużyłá. Dla tego ś. Bernárd ſzesliwa powiáda bydź te duſſe / ktora ſie ćwiczy w oneſtym kopániu tego párkanu / to ieſt / w vważániu táiemnic Nayswietſſego człowieczeńſtwá Zbáwićielowego / á iż dáleko ſzesliwſſa ieſt oná ktora vmie przemieſſkywáć wroſpádlinách ſkálnych / to ieſt przypátrowáć ſie naywyſſemu Boſtwu iego / do czego wietſſa trzebá przyniesć ſerdeczna czyſtość. Tenże twierdźi / iż ieſt chwalebna duſſe ſłodkość oná / ktora nie od inſſey przyczyny / tylko z contemplácyey Boſkiey ſłodkośći y bogactw miłoſierdźia iego pochodźi. Długaby rzecz byłá pokázowáć to wywodámi / iáko nie wyſłowiona ieſt poćiechá oná duchowna / która Pan Bóg duſſam / vſtáwicznie w tym świetym ćwiczeniu rozmyſlánia y contemplácicy táiemnic Boſkich trwáiącym / zwykł dáwáć. A iż wiele ná tym / mieć o téy rzeczy wiádomość / Bóg wſzechmogący coś vważenia godnégo w wybránych ſwoich mieć chćiał. Aczkolwiek

D. Bern: Serm. 62. in Cant;

Co świete ludźie wzuſzy to iż cnoty ſwoie po-

krywáli / pocżechy záśie niebieskie ktoremi ie Pan ochładzał / oznaymiáli.

D. Hier: de Virg: ad Eust. D. Augu: in Soliq. D. Greg: in princi: Dialog. Climach: cap: 27. D. Bern: Serm: 74. in Cant.

bowiem wielce ostrożni byli w pokrywániu dárów y cnót skrytych od Páná pobránych dla záchowánia pokory; iednák co sie tknie pocżiech / zrzadzeniem Bożym wzrußeni / wßystkiemu Kościołowi oznaymili / niewypowiedżiáne smáki y roskoßy niebieskie / ktorymi od Bogá w tym świetym ćwiczéniu ochłodzeni byli / y oné w pismiech swych zostáwili. Jáko czynili śś. Hiéronym / Augustyn / Grzégorz / Jan Climachus / Bernát / y ini. Cóż to była zá moc która wzrußyła té świete męże / żeby z táka pilnością bogáctwá dußs swoich pokrywáli / y wßystko przez co od ludźi w poważániu bydź mogli / zátłumiáli: á co sie záś pocżiech dotycze / wietßa czesć tego co Pan Bóg w nich spráwić raczył / oznaymili; iedno potężné iákieś nátchnienié Bożé: Żeby wierni pewna wiádomość wźiawßy dárow y pocżiech niebieskich / ktorych Pan Bog w tym świetym ćwiczeniu wdziela / wietßym áffektem do tego sie mieli / żeby Boskiey słodkości sprobowawßy / roskoßámi nieporządnymi żywotá tegó / pogárdźili: to iest z dußs swoich wßystkich złości korzeń wycieli. Je-

Jednák ztąd nie idźie żeby ſługá Boży w tym świętym ćwiczeniu rozmyślánia/te pocźechy y roſkoſz duſzną zá koniec ſobie brać y ſzukáć miał: ábowiem iáko w rzeczách potrzebnych do żyćia/iákie ſą/ pokarm/napóy/ſen/y iné tym podobne/ ieſliby kto zá koniec tych ſpraw/ſámo tylko kochánie/które z nich bierze/ſobie kładł/wielkiegoby ſie grzechu dopuścił: Ták też ná modlitwie y rozmyślániu ieſliby też zá ta żadza ſzedł/obżárſtwáby duchownégo grzech popełnił. Ale iáko wiádomym będąc/pocźech y roſkoſzy ktorych Pan Bóg duſzam/w tym świętym ćwiczeniu vżycza/tym ſie chętniey do tego ćwiczenia pobudźił/á przez nie zbáwienie duſze ſwéy pomnożył/y ſiebie do ſłużby Bożéy záoſtrzył. Koniec záśie ábo cél do ktorego ma zmierzáć/ten tylko ſobie poſtánowi żeby ſie Pánu Bogu podobał/y wdźięczna mu poſłudze wyrzadźił/ktory/iáko ſie iuż powiedźiało/ wielka ztąd bierze vćiechę: á żeby cnót nábył/przez ktoréby Bóg był vwielbiony ná niebie y ná źiemi. A ieſli go Pan Bóg pocźiechámi náwiedźi/niech ié przyjmie

Rozmyślátacy pocźiech y zá koniec ſobie nie ma kłáść ále może ich żadáć

Ktorym ſpoſobem pocźiechy moga bić pożądáne.

Piękne podobieństwo to pokármiace.

mie iáko śrzodki do końcá tego pomagáiácé / iáko lekárstwo do zdrowia służácé. Abowiem iáko choremu / ktory by sie wßelkim pokármem brzydził / bez ktorégoby żyć nie mógł / wdzięcznoby było / nálesdź iáki smák w potrawách / nie dla sámego smáku ktory sobie lekce waży / ále żeby przezeń był wzbudzony apetit / żeby pokarm wźiáć y żywot záchować mógł. Ták sługá Boży / nie ma pociech duchownich prágnąć dla onych sámych / ktorégo w tym żywocie żadné więtßé nie iest prágnienie iáko podobáć sie Pánu Bogu / y zbáwić duße swoie: ále iż rozumie o sobie że iest ták słáby / iż ieśliby żádnéy vćiechy w rzeczách duchownych nie náydował / obawia sie żeby iéy w rzeczách źiemskich nie ßukał / y dla tego zá wielkié dobrodźieystwo sobie poczyta kiedy iáka pocieche od Páná Bogá weźmie / áby niebieska ta ochłoda posilony bedąc / tym mężniéy w cnotách świętych sie obierał / y w nich ták długo trwał áż by w niebie wiecznéy korony dostąpił. Ten iest od Bogá zámierzony koniec pociech / ktorych swoim vżyeza w tym ś.

wnetrznym ćwiczeniu. Rzadko to idźie/ iż ná początku pospolićie te ktorzy sie do tego ćwiczenia vdáią/ tákimi ich obámi posila/ żeby tym snádniéy pociechy ziemskie zá niebieskie záfrymárczyli. Potym zásie/ gdy iuż w miłości y w cnotách śś. widźi że postępek vczynili/ sercá twárdości y suchości ie ćwiczy/ żeby tym więtsze w pokorze y w cierpliwości pomnożenie brali/ y więtszy skarb łáski y chwały/ służąc Pánu Bogu bez żadnych pociech/ sobie zásłużyli.

Iż tákie wnętrzne odpráwowánie Rożáńcá może káżdemu człowiekowi służyć.

Rozdział XI.

Gdyż nieprzyiaćiel dußny wiele od tego świętego ćwiczenia odwodźi/ á pospolićie pod ta pokrywką/ iż bogomyślność ábo contemplacia nie káżdemu stanowi/ ále Zakonnikom tylko/ ábo doskonáley cnoty ludźiom należy: ponieważ żywot bogomyślny ma vprzedzić y iego fundámentem bydź/ żywot

wot dźielny / iáko Grzegorz s. y ini twierdza. Przeto temu błędowi trzebá nam zábiegáć. Prawdźiwać iest to náukà / ále przez nie piękielny waż fałß swoy chce ludźiom vdáć. Abowiem to prawdá iest co Oycowie śś. y Doktorowie w Pismie ś. mówią / iż bogomyślny żywot nie káżdemu człowiekowi służy. Abowiem contemplacia iest wyſoka y czyſta modlitwá / ná którey duſſá z wielka iáſnoścá y przeźrzoczyſtoścá / (iáka wiárá znieść może) rzeczam Bozkim y duchownym ſię przypátruie ; oſobliwie Boſkiey Iſtoćie y nawyſßym iego doſkonáłoſćiam z wielkim vſpokoieniem duſſe ſwoiey / okiem czyſtym y miłoſći pełnym / z przedźiwnym záźiwieniem y wyniesieniem duſſe / tudźież też z niewypowiedźianey ſłodkoſći y miłoſći nápełnieniém iey. To zowa świeći contemplácia. Żywot záś bogomyślny ten zowa / kiedy kto przednieyſſa y nawietſſa cześć żywotá y czáſu / temu ś. ćwiczeniu y rzeczam do niego należącym oddáie. Mówiąc w tym wyrozumieniu o contemplácíey iáko ieſt ták wyſokie ćwiczenie / y od vważánia y rozmyſłánia

Co Oycowie śś. przez to ſłowo contemplácia zowa.

Contemplácia tá ka ieſt właſnie w ſobie / nie káżdemu człowiekowi ſłuży.

słánia różné / pewna iest iż nie káżdemu człowiekowi / ále tym tylko którzy przez długié y wielkié pokuty / y wßystkich cnót ćwiczenie / duße swoie od grzechow y páßiy / ábo namietności oczyścili / y cnotámi ie przybráli / y doskonálymi vczynili: Mówiąc tedy w tym wyrozumieniu o żywocie bogomyślnym / pewna iest / y nie káżdemu stanowi ludźi przyßłoi / ále tym którzy od inych zabaw y powinności będąc wolni / do tákiego żywotá z dáru Bożego są potárgnieni. Ále mowiąc o contemplácíey wedle wyrozumienia pospolitego / ilé w sobie zámyka iákiekolwiek pilne vważánie ábo rozmyślánie rzeczy Boskich / kiedy kto iedne ábo dwie godźiníe ná dźień temu ćwiczeniu oddáie / iáwna iest / iż niemáß nic przyzwoitßego wßyßtkim / ktoregokolwiek stanu Chrześciánom / ieśli káżdy wedle sposobności y poiećia swego / tudźież wedle miáry / ktora w tákowych rzeczách discretia ábo rostropność pokázuie / czynić będźie. Ábowiem wßelki człowiek w tym żywocie od niezliczonych nieprzyiaciół dußnych iest obtoczony / y z ciężkiemi namietnoContemplácia bioząc ile iest rzeczy Boskich vważánie / káżdemu człowiekowi iest przyzwoita.

ściámi y pokusámi vstawicznā ma walke / ktorego o niebespieczność wiecznego zátrácenia przywodza: A to tym wiecey / im spráwámi swietckimi potężniey iest vwichlány. Przeto / ieśli rzeczy Boskich y táiemnic Chrystusowych rozmyślánie / iáko Oycowie śś. y Pismo świádczy / iest bróń / ktora od tych nieprzyiaciół bywamy záśćzyceni / pokusy zwyćiężamy / namietnościam nieporządnym sie sprzećiwiamy. Jeśliż iednoż iest lekárstwo ktorym od grzechow oczyśćiáni / y od ran grzechowych vzdrowieni bywamy; żaden iuż o tym watpić nie może / iż wszystkim tá zbroiá y lekárstwo iest przyzwoite. Osobliwie táiemnice Żywotá y męki Páńskiey / do czego nas ten Rożániec wzywa / pilné vważámé. Tá iest obwołána wszystkich Oycow śś. sentencya / ktorzy o contemplácicy w tym wyrozumieniu pisáć / iż ćwiczenie w niéy káżdemu Chrześćiáninowi przystoi / iednostáynie twierdzą. Aczkolwiek iáko mowi ś. Antoninus: w tym żywocie / bárzo málo iest tych coby sie w prawdźiwéy y szczerey bogomyślności obierali / ták dla świeckich

Táiemnice Chrystusowych rozmyślánie / iest obroná náßá y lekárstwo.

D. Antō. par: 4. tit: 5. ca: 5. in princ.

zabaw

zabaw ktore im przeßkadzáia / iáko też dla tego / iż máło ieſt tákich coby ſie do ták wyſokiego ćwiczenia zgodźić mogli: Jednák żaden zgołá człowiek / by też niewiedźieć iáko był zabáwny / nie ma ſie z tego wykłámowáć / żeby bogomyślności cokolwiek czásu káżdy dźień nie miał oddáć; Jlé bogomyślność ſie bierze zá vważánié rzeczy Bozkich. A ś. Bonáwentura o rozmyślániu táiemnic Żywotá y Męki Páńſkiey w oſobności roſprawiáiąc ták mówi: W contemplácyey człowieczeńſtwá Páná Chryſtuſowego / nie ieſt rzecz potrzebna żeby żywot dźielny vprzedzał bogomyślny: ták dla tego iż ieſt o rzeczách ćieleſnych / to ieſt / o ſprawách Páńſkich wedle człowieczeńſtwá; y przeto iáko łatwićyßy nie tylko doſkonałym / ále też y proſtym przekłádáia do przypátrowánia: Jáko też dla tego że w nim iáko w dźielnym / y od grzechow bywamy oczyśćieni / y w cnoty przybráni; á z téy miáry z dźielnym ſie ſchodźi. Poty ten ś. Niechże tedy wielkie ſerce biorą wßyſcy wierni / zbáwienia ſwego prágnący / ábowiem przed wßytkie kłada ſtol naſłodßy / D. Bona: in lib: Medit: vitæ Chriſti, ca: 35.

táiemnic Páná Jezusowych / żeby wßyscy z niego brali potrawy smáczne y pożyteczne dußy swoiéy / ktoreby máßykowáli y rozważáli we dnie y w nocy w sercách swoich. Do tych miast mowiło sie o dwoiákim sposobie odpráwowánia Rożáneg o Wianká: teraz przełożywßy rozność tego od onego ktory iest w pospolitym zwyczáiu v wßytkich / świádectwem y przykłády Swietych / duchowne owoce ktore z tego ćwiczenia świetego zbieráne bywáia / pokażemy.

W czym iest rozny ten Rożániec od onego pospolitego.

Rozdział XII.

Potrzebna rzecz tu przełożyć nieco / iáko iest ten Rożány Wianek á on pospolity / ktory pietnaśćie táiemnic ma w sobie / częśćia sobie są podobni / częśćia też nieco rózni. Aby sie ztąd zrozumiało iż ten Rożániec nie odrzucáni przeßkadza vżywánia tám tego / áni ia do tego zmierzam / ábowiem ćwiczenie iest świete / y pożyteczne / z obiáwie-

nia Bo-

nia Bożkiego złożone/y ktorego wielkiey świątobliwości ludźie vżywáli. A owßem ten ma ten koniec áby támten był záchowány/ rozmnożony/ y lepiey był odpráwowány.

W czym ßie ten Rożániec z pospolitym zgadza.

Zgadza ßie ten Rożániec z drugim/ iż w oboim záchowa ßie rozważánie żywotá y męki Jezußá Chryßtußá Páná náßego/ y Naświętßey Pánny Máryey mátki iego. W oboim/ do vważánia tych táiemnic przydawáia pięć/ ábo pietnaśćie Paćierzy. A pozdrowienia Anyelskiego: pięćdźieśiąt/ ábo ßto y pięćdźieśiąt/ wedle nabożeńßtwá káżdego/ y dla doßtąpienia odpußtow/ máło ná tym/ bądź tego bądź owego ßpoßobu vżyeß: Ponieważ táż liczbá ießt Paćierzy y Zdrowych Máriy w oboim.

W czym rożny.

Rożny záśie ießt od drugiego/ ábowiem Rożániec on pospolity pietnaśćie ma táiemnic/ pięć weßołych: to ießt Naświętßey Pánny Zwiáßtowánie/ y Synà Bożego Wćielenie/ Zelżbiety ś. náwiedzenie. Páná Jezußowe Národzenie/ iego w Kośćiele Ofiárowánie/ y w kośćiele náleźienie. Tákże pięć bolesnych/ modlitwę páńßką w O-

groycu / Bicżowánie : ćiérniem koronowánie / Krzyżá ná gorę Kálwáryo nieśienie: y śmierć ná krzyżu. Ták wiele chwalebnych. Páńskie Zmartwychwstánie / Wniebowstąpienie / Duchá ś. zesłánie / Naświetßey Pánny śmierć y Wniebowźięćie / á náostátek Vkoronowánie y wwielbienie ná dußy y ná ćiele. Rożániec zaśie ktory tu przekładamy / pięćdźieśiąt táiemnic w sobie zámyka ktore w Żywoćie y w mece Páńskiey y naświetßey Pánny mátki iego są przednieyße / począwßy od Zwiástowánia porzadkiem prowádzac áż do sądu ostátecznego ktory będźie w końcu świátá / y chwały niebieskiey / ktora sprawiedliwi odźierżą. Rożny też iest w tym / iż w Rożáńcu pospolitym wważánie táiemnic w każdego dobrey woli zostáwnia: ták iż kto nie vmie / ábo nie ma zwyczáiu w modlitwie wnetrzney / sáme Páćierze y Zdrowe Máryę bez rozmyślánia ábo pámiątki táiemnic máwiáć zwykli: A tá iest snáć pospolita wßytkich ktorzy Rożány Wianek mawiáią wádá: bo ták mowiąc Páćierze y Zdrowe Máryé żadney áttencyey ná táiemnice

nie má-

nie máia / ále dośyć máia ná tym / że ná sens y ná słowá modlitw pámiętáia. Przeto iż nic inego nie czynia iedno modlitwy bez vważánia táiemnic mowia / áczkolwiek y to dobra y pożyteczna rzecz iest / iednák przednieyszy pożytek ktory z rozmyślánia y smákowánia Páńskich táiemnic wyczerpywan bywa / trácá. Lecz z vżywánia tego Rożárium ktore z piećidźieśiat táiemnic należy / wßelka tá wádá / w ktora bárzo wielka część ludźi wpada / náprawioná bywa. W nim bowiem káżdemu Pozdrowieniu Anyelskiemu táiemnicá iest przydána / ktora gdy sie ná pámięć przywodźi y vważána bywa / czyni iż vmyst z wietßa snádnośćia / nie tylko w mowieniu modlitw Páńskich y Pozdrowienia Anyelskiego do sensu słow y do prośb ktore sie w nich zámykáia / ále też do vważánia sámych táiemnic / w átteńciey sie záchowa / y z nich pożytek prawdźiwego nabożeństwá odnośi.

Nádto wtymto pirwßym Rożáńcu káżdey táiemnicy dwie modlitwie sa przydáne: iedne ná początku / á druga ná końcu / á obie dwie do Nayświetßey Pánny / zámykáia-

ce w sobie wielki pożytek y słodkość duchowną. W pierwszéy prosimy áby Syná swégo przeciw nam złościámi nászemi obrázonego nam vblagánym y miłościwym spráwić raczyłá. W drugiéy zásie / áby nam tę łáskę v Syná swégo vprosiłá / skádbysmy sie iemu podobáć / y onégo po tym żywocie w niebiesiech y one wieczną chwałą vkoronowáną widźieć / y ich nawdźięcznieyszéy obecności wiecznie zázywáć mogli.

Rósárium tedy to káżdy dźień mowiąc / záraz y ono drugie odpráwuiemy / ktore pietnáśćie táiemnic ma w sobie / á bowiem té pietnáśćie táiemnic zámykáią sie w piąćidźieśiąt onych táiemnic / z ktorych złożón iest ten Rożániec / o ktorym mowiemy / y w nim z więtszym pożytkiem sie ćwiczymy / ponieważ pámiątki y vważánia piąćinaśćie táiemnic nie opuszczáiąc / záraz nabożeństwo / y inych táiemnic vważánim y nabożnymi modlitwámi / ktore sie w nim zámykáią / pomnażamy. Zkąd y drugi známienity pożytek pochodźi / to iest / y z częstég vżywánia iego / ták sie ná vmyśle nászym spráwy Zy-

Z częstego vżywánia tego Rożáńcá

wy Żywotá y męki Páńskiey wyrażáia/iż nie tylko tego czásu y mieyscá kiedy ten Rożániec odpráwuiemy/ále ktoregókolwiek czásu y mieyscá nam sie z nowym świátłem y smákiem ofiáruie. Duszá zásie ták zábáwiona y tákimi myślámi nápełniona/żadnęgo mieyscá innym prożnym y niepotrzebnym myślam nie da. A chociayby też przyszły/z wietszą látwością one od siebie odrzuci. A owszém y tegó dostąpi/iż zá wspomożeniem Boskim/ Páná/przed oczymá duszę swoiey/práwie iákoby ná wszelki czás/obecnego mieć będzie. Co iáko rzecz wielka/y iáki pożytek y pocieche duszy przynosi/ Oycow śś. iednostáyne zezwólenie wyświadcza. Aż náostátek naywietszego z Bogiem złączenia y przyiáźni dosiąpi/ y wiele innych osobliwych y známienitych dárow/o ktorych potym mowić będźiem/ zbogácon będźie.

co zá pożytki ná nas wypływáia

Swiádectwem y przykłády Oycow śś. pokázuie sie iáko iest pożyteczne tego Rożáńcá vżywánie káżdemu człowiekowi/iż sie w nim Żywotá y męki

Páńskiey vważánie odpráwnie.

Rozdział XIII.

Ponieważ w dobrych y pobożnych obyczáiách ábo też zwyczáiách/ vżywánie y przykłády świętych/ tákże nádźieią y poznánie tákowych byli świátłem Boskim oświeceni/ wszytkich rzeczy dobrych wiádomość mieli/ iest po Pánu Bogu wszytkich cnot y świętego ćwiczenia Mistrz naprzednieyszy: Abowiem żywot ich był páná nászego kształtem nadoskonálszym y iákaś żywa Ewángelia. Przeto zdáło mi się zá rzecz słuszną żeby się o tym szerzey co nápisáło/ y osobnymi świádectwy y przykłády obiáśniło/ ták to co świeci o tym nabożeństwie rozumieli y sprobowáli/ iáko też co zá owocow cnót wszeláких z iego vżywánia dostáli.

Dwie rzeczy sa przednieysze około których się ten Rożániec báwi. Pierwsza iest/ pámiątká y vważánie żywotá y Męki Chrystá Páná. Druga/ nabożeństwo ku Naświętszey Pánnie Máryey. O tym obojgu trzebá pokázáć y vdáć/ że to ćwiczenie wszelkiemu rodzájowi y stanowi ludźiom/

dźiom / ták tym ktorzy teraz pierwßefundámenty cnót zákłádáią / iáko y tym ktorzy wßytkich cnót y wßeláktey doskonáłośći wierzchu dostąpili: Ták zakonnikom y duchownym ludźiom / iáko y świeckim y pospolitym: Ták tym co śą w małżeńśtwie / iáko y w bezżeńśtwie żywot wśtrzymieźliwy prowádzą / iż ieśt káżdemu wedle stanu swego bárzo przyzwoity y dźiwnie pożyteczny. Jáko śie z świádectw y przykłádow pókaże świętych wßelkiego stanu y condiciey ktorzy śie w nim ćwiczyli: y inym áby tóż czynili / przykłádem swym droge gotowáli. Poczniemyß tedy od pierwßego / to ieśt / iáko w tym Rożánym Wiánku wważánie Żywotá y męki Chryśtuśowey śprawowáne bywa.

Jáko potrzebna rzecz ieśt káżdemu táiemnic Żywotá y męki Páńskiey wważánie dla wdźięczności ktorąśmy Zbáwicielowi náßemu powinni.

Rozdział XIIII.

Wielka

Jáko wielka potrzebá nas ćiśnie żebyśmy zá dobrodźieystwo odkupienia p. Bogu dźiękowáli.

WIelka potrzebá y obligácia ná wßytkie ludźie ieſt włożona/ áby Pánu Bogu záwźiete od niego dobrodźieyſtwá wdźięczni byli/ oſobliwie zá naywyßße ono odkupienia dobrodźieyſtwo/ iż iednorodzony Syn Boży dla zbáwienia náßego człowiekiem ſie ſtał/ y wßytkie/ naświetßego Żywotá y męki ſwoiey táiemnice ſprawić raczył. Náprzod/ iż tey wdźięczności Bogu nie pokázáć wielka ieſt złość y nieprawość/ y człowieká Chrześćiáńſkiego rzecz tá ieſt niegodna. Ztądći ś. Bonáwenturá mowi: Co złośliwßego/ śmierći/ y potępienia godnieyßego bydź może/ iáko żeby kto/ zá ták známienite dobrodźieyſtwo/ ktorym nas Chryſtus Pan/ zá nas okrutne męki ćierpiąc/ obdárzył/ niewdźięcznym ſie pokázáć? Potym iż tá wdźięczność/ Pánu Jezuſowi namiłßemu ieſt poſługa bárzo miła y wdźięczna/ gdyż ztąd wielka vćiechę y chwałę bierze: czym go też my/ áby nam więtße dobrodźieyſtwá czynił/ wzbudzamy y przywodźimy. Poſługá tá/ iáko ś. Bernát mowi ieſt oná ofiárá chwały/ o ktorey Dawid ś. w

Wdźięczność wychwálánie.

D. Bona: in Stim.

D. Bern: Serm: 10. in Cant.

pſál-

Psálmiech/ofiárá chwały vczći mie. Jest też/iáko świadczy tenże świety/oleiek bárzo drogi y niewypowiedźiáney wonności/ktorym pomázána bywa głową Páná Jezusowá. Bo ázkolwiek drogi iest oleiek strudzy zá grzechy/ktorym nogi Páńskie bywáią pomázáne/iáko ná początku náwrocenia swęg ś. Márya Mágdálená vczyniłá: iednák tá máść droga dáleko iest kosztownieyßa y zacnieyßa/ktora głową iego pomázána bywa: iáko táż mágdálená vczyniłá/kiedy w ßkole Chrystusowey wielki postępek wźięłá. Ponieważ głowa Chrystusowa/ile człowiekiem iest bostwo Náświętße iest/iáko Páwel ś. świadczy. Przez dźiękczynienia záśie/wßystkie dobrá tey głowie/ktora iest wßytkich tych dárow źrzodłem/znowu przypisáne bywáią: tá záśie posługá sámemu Bogu iest bárzo miła y przyiemna. Wielka tedy potrzebá y obowiązek wßytkim wiernym iákoby nád ßyiámi stoi/dźięki oddawánia Bogu zá dobrodźieystwá żywotá y męki Chrystusowey: A temu obowiązkowi przez vżywánia káżdodniowe tego świętego Rożáńcá/czynia do-

Psal: 49.

2. Cor: 1.

Tey obligácicy/káżdy wierny przez mowienie Rożáńcá dosyć czyni.

nia dosyć: ábowiem gdy Chrześćianin
ná dobrodźieystwo Żywotá y męki Páń-
skiey wspomni/ y one v siebie vważa y ro-
zmysla/ záraz też vważa iáko to iest wiel-
ka rzecz/ y zá to dźiękuie. Ztego też y to
pochodźi iż ie sobie bárzo poważa/ y ich
sprawce/ ktory ie dla nas spráwić raczył/
chwali y miłuie: á to iest ze wszech nado-
S. Bern: Serm: 10. in Cant. skonálsze dźiękczynienie. Przeto ś. Ber-
nárt nic zgołá nie watpi iż pámiątká ná
Boskie dobrodźieystwá wzbudza człowie-
ká ku wychwalániu dobrodźieiá. Dla te-
go káżdy dźień ten Rożániec z pilnym ro-
zmyślániem táiemnic też máwiáćbyśmy
mieli/ nie tylko bez przykrey tęsknośći/ ále
też z nieiákim kochánim y smákowánim/
żebyśmy káżdy dźień/ y owszem káżdey go-
dźiny nowe dźięki Pánu Bogu zá té do-
brodźieystwá oddawáli/ żeby nigdy serce
y iezykowi nászemu ná wychwalániu/ kto
resmy Bogu y Zbáwicielowi nászemu po-
winni nie schodźiło/ pełniąc ono z Psál-
Psal: 38. mu: Záwsze chwalá iego w vściech mo-
ich: iż iáko przez to świete ćwiczenie pá-
miątke táiemnic Boskich/ z dźiękczynie-
niem y wysławiániem záchowamy; ták

też

też przez iego vstáwiczne vżywánie / káżdego dniá y káżdéy godźiny / y owßem ná wßelki moment / nowe y wietße od Páná Bogá dobrodźieyſtwá záſługuiemy: A bowiem iáko ś. Bonáwentura świadczy / ześta pámiątká y vważánie Boſkich dobrodźieyſtw nie inácżey iáko trubá iáka zá wße brzmi w vßách Bożych / y ſerce iego Boſkie ná wyrzabżánié nam wietßych dobrodźieyſtw pobudza. A ieśliż iákiegokolwiek dobrodźieyſtwá pámiątká to ſpráwuie / co rozumieć mamy tych dobrodźieyſtw pámieć co ſpráwić może / ktore inße dáleko przewyſßáia: Temu obligowi żeby ludźie w pobożnoſći y świątobliwoſći znákomici doſyć czynili / y Páná Bogá vſtáwicznie wielbili / ná to wßyſtkich ſie wydawáli / żeby vſtáwiczna o tich táiemnicách Żywotá y męki Páńſkiey pámieć záchowáli y pilnie ie rozważáli / á nigdy ich z ſercá nie ſkłádáli. A żeby tego dokazáli / wßytkich śrzodkow do tego im ſłużacych vżywáli: Jákie ſą mieyſcá świete ná ktorych té táiemnice ſpráwione były / y Kośćioły w ktorych pámiątká ſie ich dźieie / náwiedzáć / ná obrázy nabo-

D. Bona: in Theol: myſt. par: 1. cap: 3.

Ludźie świeći iáko temu obligowi doſyć czynili.

żne też

żne / też táiemnice wyrażáiące pátrzáć / kśiążki o tym nápiśáne czytáć: A miánowićie káżdy dzień Rożány Wianek máwiáć / ábowiem záledwie śie naydźie inśzy iáki śrzodek / ktoryby w śercu y w pámięci náśzey té táiemnice pótężniey wyrażał.

Stwierdza śie to naświętśzey Pánny przykładem.

O naświętśzey Pánnie zacni Autorowie piśą / co też y świeta Brygidá świádczy / że iey od Bogá to było obiáwiono / iż po Wniebowstąpieniu Synáświego y Duchá ś. przyśćiu / mieyścá one / ná ktorych táiemnice wćielenia / národzenia / męki / pogrzebu SynáBożego y świego / śprawione były / czesto nawiedzálá / y ná nich z niewyslowionem nabożeństwem y dźiękczynieniem przedźiwnym onym táiemnicom śie przypátrowálá. Ktorych / áni iedząc / áni piiąc / áni mowiąc / ábo cokolwiek inego czyniąc nigdy z pamięći śwey nie śkłádálá. Jáko śie to w kśiążce ktora zá pomocą Bożą niezádługo wydána będźie po polsku / o náśłádowániu teyże Pánny Błogosłáwioney / śeroko pókaże.

Także ś. Máryey Mágdálery.

O S. Máryey Mágdálenie iest pewna / iáko śie z obiáwienia iey ktore oná

sámá

sámá iednemu znákomitey świątobliwości Zakonnikowi oznaymiłá/ pokázuiąc/ iż oná táko długo ná onéy srogiéy puszczy przeżyłá/ do naywyższéy contemplácyey Bożtwá przenaświętszego/ táiemnice Żywotá y Męki Chrystusowey vważánie przykładálá. Przez co bowiem przedziwne ono Archányołá Michálá wspomożenie zásłużyłá/ ktory ią od złych duchow vtrapioną náwiedźił/ y szátány ktorzy iey przykrość wyrządzáli/ odegnał; y w dźurze táśkinie krzyż przedziwny postáwił/ ná ktorym wszytkie táiemnice Páńskie wyrażone były. Tám/ táko Historya świádczy/ Anny y Joáchimá opisánie; tám/ táko Pánná Márya Páná Jezusá porodźiłá; tám/ widźieć było ciemna śmierć vkrzyżowánego; tám święta krew/ tám okrutne rány/ tám krzyż y żálobá iego dáłá sie widźieć/ y Zbáwicielá táko sie wraca od piekłow/ y táko niebiosá przeniká/ nápátrzáć sie mógł.

Sylueſter in Roſa aurea.

Lecz Páwel ś. Apoſtoł Doktór narodow/ y śliczna świátá świątłość/ co inszego myślił y mówił/ iedno táiemnice Żywotá y Męki Chrystusá Zbáwicielá

Przykładem Páwłá ś. Apoſtołá. 2. Cor. 2.

náßego: Abowiem chociaysze był do trzeciego nieba záchwycony / chociaysze przez naywyßßa contemplácia w niezmierną przepáść Boztwá był wßedł / chociaysze skryte rzeczy słyßał ktorych żaden ludzki ięzyk wyßłowić nie moż; iednák táiemnic Chrystusowych nigdy nie zápámiętywał. Ten był pokarm iego we dnie y w nocy / tá ochłodá duße / y dla tego mawiał że nic inßeg̃ nievmiał / iedno Jezusá Chrystusá y tego vkrzyżowánego. Pokázuiąc tymi słowy iż ázekol viek częstokroć Páná Chrystusá w Boßtwie iego widźiał / iednák nigdy táiemnic krzyżá / męki / y śmierći iego pámiątki od sercá swego nie oddalał / ale ia záwße na nim wyrázoną nosił / o tym myślił / to tylko przepowiádał / iákoby o inßych rzeczách wiádomości nie miał. Wiec z tákim dźiękczynieniem té táiemnice vważał / y z tákim áffektem zá nie Páná Bogá chwalił / iákoby to dla niego sámego spráwiono było; Galat: 2. Co w tym dáie znáć / kiedy mowi: W wierze żywie Synà Bożego / ktory vmiłował mie / y wydał sámego siebie zá mie. Spólne dobrodźieystwo czyni sobie własne /

ńé / áby nam oznaymił przedźiwny áf-
fekt / iáko ſie w tym dobrodźieyſtwie ko-
hał: áżeby nas náuczył iż ták té táiemni-
e vważáć mamy / iákoby zá káżdeg z nas
vłko spráwić to raczył Chryſtus Pan od-
upiciel náſz. Abowiem z táka miłośćia
á wßytkie cierpiał y vmárł / iż też zá ká-
dego z oſobná cierpiał y vmárł / ponie-
vaż wßytkie y káżdego z oſobná w ſercu
woim obecne miał: y byłáliby tego po-
rzebá zá káżdego śmierć podiąć / z wiel-
á chęćia gotow był / ponieważ w nim
ie mniey miłość iáko y láſká byłá nie-
ończona / to ieſt / bez żadney miáry y o-
reßenia: Przeto vmiał vważyć to wßy-
ko co do miłośći y do łáſki należáło.

Jáko ieſt potrzebne tych táiemnic vważánie dla odnowienia duſze

Rozdział XV.

Jákiey mocy y potężnośći ieſt tych táiemnic vważánie / iż iáko dla zbáwienia náſzego Pan náſz ſpráwić ie raczył; ták też dla odnowienia y zdrowienia ſtrátá w obyczáiách ſwo-

Táiemnice Chryſtuſowych vważánie do nápráwy ov

by záśiew bárzo iest skutecżne

ich ſkażonego / żadnego inſzego nie v
lekárſtwá / tedno tych táiemnic vſtáw
ná páměatke y vważánie. Tych cżáſo
ktorych s. Dominik y s. Fráncißek ſwi
tych Zakonow Zákłádácze y Pátryárc
wie kwitneli / w ludu Chrześciáńſkim p
wßechne iákieś ſtło w grzechách zepſow
nie / nabożeńſtwá / miłości Bożéy / y
czy niebieſkich dźiwna niepámięć y zán
dbánie. Te okrutne rázy żeby Pan
wßechmógący vzdrowił / y w ſerc
wiernych nábożeńſtwá goracość wſz
dźił / y Boſkiey miłości ogień wznie
tych dwu przewybornych mężow w
kiey świątobliwości poſłał / y żadnego
ſrzodku inßego nie dał áby to ſpráw
tedno żeby ludźie do páměatki vſtáw
ney vważánia tych táiemnic / żywo
Męki Chryſtuſowey / co ſie w Rożán
Wiánku dźieie / wzbudźali y przywod

Pokázuie ſie to przy kładem S. Dominiká. In vita ipſius cap: 11.

S. Dominik / iáko Hiſtorya Żyw
iego opiewa / gdy we Francyey prze
Albingenſom Heretykom Kazanie
wał / a bacząść ich twárdość y máły
żytek ktory miedzy nimi cżynił / wſ
ſie na modlitwe vdał / ná ktorey

ie potrzebe Bogu przekładaiąc żeby te-
mu złemu zábieżał / z wielka vśilnośćia
dał Naświetßey Pánny / ktora sobie był
á Pátronke obrał / przyczyna sie wspiera-
ąc. Zátym vkazálá sie mu táż Krolowa
iebieśka / y oneg̃ / áby około náwrocenia
uß robił / á żadnym trudnośćiam y przy-
adkom przeciwnym dla tego vstráßyć
ie nie dał / przykładem Páná Chryssuso-
ym vzbroiłá. Zá lekárstwo zásie kto-
ym serc ludzkich twárdość y oźiębłość
okonáć miał / to mu dálá: to iest / żeby
ie stárał iákoby w nich pámiątke y vwa-
ánie Żywotá y męki Chryssusowey iáko
aglębiey wszczepił / á żeby ná nie záwße
pámiętáli / o niey rozmowy miewáli;
kąd by sie ná wystawiánie y dźiek czynie-
nie zá nie wydawáli / vpominác nie prze-
stawał. To iesli czynić będźie / obfity ztąd
woc odnieśie. Vczynił iáko roskazánie
miał. Z wielkim stráżániem y vsilnośćia
prácował áby im káżdodniowe vżywánie
Rożánego Wiánká iáko nalepi zálecił.
To zásie czego drugich vczył wprzod sam
doskonále wypełnił. Abowiem vstáwicz-
nie vważał to co Chryssus Pan dla nas

czynić y cierpieć racył / ktemu y miło
niezmierna ktora w tym pokazał: Z tá
z tego vważánia do miłości Bożéy y do
gorącego zá tákie dobrodźieyſtwo dźię
czynienia mężnie ſie zápalał. Przepowie
dániem tedy Rożáńcá nie tylko on ſám
wielki pożytek w ludźiách vczynił / ále
Bráćia iego Zakonu po nim / y teraz
czynią.

Przykładem ś. Fráncißká S. Bona: in vita ejus, cap: 1. & 10.

S. Fráncißek / iáko ś. Bónáwentura
w żywocie iego świádczy / tymże też ſpo
ſobem od Bogá był náuczony. Vbo
od początku náwrocenia ieğ dał mu P
Bog oſobliwe nabożeńſtwo ku táiemn
cam naświętßey Męki ſwoiey / ktore
często v ſiebie rozważał: á nie tylko te
ważał / ále záraz ná pierwßa pámięć
nych / wßytek ſie od ſłodkości miłości ro
pływał / y obfitemi łzámi zálewał. D
co żeby ſie tym wolniéy wydawáć mógł
puſtych mieyſc / iáko nadáléy od ſpo
kowánia z ludźmi oddalonych ſukał
ná których ſpokoynym ſercem y ćiáte
té męki Páńſkiéy táiemnice rozmyſla
y z ták wielkim ſmákiem w tym ſie ob
rał / iż też częſtokroć / powierzchnie prz

zbyt

zbytnie wzdychánia / y głosné wołánia / bárzo sie czuć dawał: z tákim czuciem bolesći y vżaleniem serdecznym / z tákim obfitym wylaniem łez / iż sie zdał / iákoby przed oczymá swemi Páná Jezusá cierpiącego widział. Lecz iáko ná sercu iego wyráżona była męká Chrystusowá ta rzecz á dziwnie Pan Bog pokazał / kiedy ná ciele iego pięć ran na podobieństwo swoich naświętszych ran wyráził. Tym spojobem zgotował go Pan Bog żeby słowy napotężnieyszemi / y przykładem nayżurowszey iego pokuty / ludzie do żywotá y męki swoiey Naświętszey pámiętki / naśládowánia / y dźiek czynienia pobudzał. A bowiem to spráwiedliwa iest / iż ponieważ Pan Chrystus nie miał sobie za ciężko dla nas tak wiele y tak okrutnych mąk y żelżywości ponośić: Owszem dla niezmierney miłości z ktorey cierpiał / słodko y mile: Tak też nam nie tylko nie ma bydź ciężko ná nie wspominác / ále też z ochotnym sercem / snác ná káżdą godzinę y moment one rozbierác / ábychmy sie ták do powinnego dźiek oddawánia pobudzali.

O osobnych y známienitych pożytkách ktore ludzie swięci z vważánia tych táiemnic odnosili.

Rozdział XVI.

Pożytki vważánia męki Páńskiey iáko wielkie sa.

KTOż by mogł wßystkie dobrá wyliczyć / ktorych káżdy z spokoynego y pilnego vważánia táiemnic Chrystusowych dostępuie / ktore sie w tym Rożáńcu przekładáia: Aczkolwiek tedy tá rzecz wyslowiona bydź nie może / ßo wßelka wymowe przechodźi / iednák ś. Bonáwentury / ktoremu tych táiemnic nie máła czaßká od Bogá oznáymiona byłá ták mowiacego posłuchaymy. Męke Chrystusowa w sercu rozbierzaymy káżdy dźień: Abowiem iey rozmyślánie vstáwiczne / vmysł wynieśie / coby czynić / co rozmyślać / co vmieć y czuć potrzebá pokaże: do trudnych rzeczy cie zápali / podłym bydź / wzgárdzonym y vtrapienia prágnacym cie vczyni. Ták w myśli / w mowie / iáko y w vczynkách bedźie cie prosłowało. poty ten ś. Sam záś zwyczay y káżdodniowe doświadczenie tego

S. Bona: in Stim. cap: 5.

vczy

wszy iż wßytkie té dobrá przez vstáwiczne vważánie Żywotá y meki Páńskiey otrzymáne bywáia.

S. Edmundowi/ktory potym był Arcybiskupem Kántuáryiskim w Angliey/ gdy ieszcze był z lat dźiecinnych nie wyßedł/ dźiecię Pan Jezus sie mu vkazał. Vpomniał go áby o nim pámiątkę záwße ná vmyśle swym nosił/ iego widzenia gorąco pragnął/ we dnie y w nocy o nim/ y o spráwách naświetßego Żywotá y meki iego myślił/ ábowiem mu to nie tylko dla dobrego żywotá prowádzenia/ ále też przeciwko złey y nieopátrzney śmierći/ ná wielkiey pomocy będźie. Vczynił ták ś. Edmund/ ábowiem od onego czásu we dnie y w nocy stárał sie Meke Chrystusowe ná vmyśle rozważáć/ y w tym rozmyślániu serdecznie sie kochać. Gdy tedy swietá iednego był bárzo zátrudniony/ w nocy wspomniał iż pámiątkę o mece Páńskiey opuścił; á iż głowá zmordowána odpoczynienia potrzebowałá/ ná świtániu vkazał mu sie dyabeł/ y zá obie rece go viął/żeby sie krzyżem ś. przeżegnáć nie mogł: ále gdy swiety w sercu

S. Edmund ták ich posyłkow zważánia meki Páńskiey dostąpił. Laurent: Surius in Novembr.

ſie modlił / zárt miedzy łożkiem y ściáną padł / ktorego on zá gárdło vchwyciwſzy / poprzyſiągł przez moc meki Chryſtuſowey y pokropienie krwie iego / żeby mu powiedźiał / ktora nawiecey rzecz̃a / áby był wolen od iego gábánia / mogł bydź pohámowan. Odpowiedźiał: To ktoraś teraz pomienił / to ieſt / meka y krwia Chryſtuſowa.

Pokazał przez to Pan Bóg ś. Edmundowi / iáko ſie mu podoba nabożne vważánie żywotá y Meki iego / y ták wiele przynoſi pożytkow temu ktory to czyni. Jáko też często dyabeł / dla zapámiętánia tego ćwiczenia / ná ludźie / áby im zá-

Jáko ieſt ploone w niebie ſkie dobrá meki páńſkiey rozmyślánie.

ſzkodził moc bierze: Abowiem ták płodne y bogáte w dobrá łáſki ieſt to ſwiete ćwiczenie w ktorym ſie dźieie Bozkich táiemnic pámiątká / iż żadnego niemáß ktoryby ztąd mnogich pożytkow odnoſić nie miał: y przeto nieſłußnie czyni ktory ſie wymawia y zániedbywa żeby przez częſté vżywánia iego tych pożytkow vczeſtnikiem ſie nie ośtał.

Przez te drogę ide

Ktorych Pan Bog do vważánia nayvyſßego Boſtwá y Boſkich doſkonałoſći iego

ści iego wzywa/tym potrzebá tey ſie dzogi trzymáć y po tey drábinie wſtępowáć. A chociayżeby iuż ná wyſokość contemplácíey náſtąpił. często iednák im dla ochłodzenia y záchowánia duchá/do tego wrácáć ſie potrzebá. Abowiem to ieſt naywyſſey mądrośći naſłodſze rozrzadzenie/ iż żáden nie może do táſnego Boſtwá iego wedzenia w nieb'ie przyść ażby pierwey żywa wiára wierzył táiemnice ktore Pan w świętym człowieczeńſtwie ſwym ſpráwił ná źiemi: Ták też wedle nieiákiey proporcyey/ nikogo pospolicie do ſczyrey contemplácíey Boſtwá ſwego nie wynoſi/ ażby pierwey w rozmyślaniu ſpráw ábo táiemnic naświetſſego człowieczeńſtwá iego pilnie ſie ćwiczył/ y nad trudámi y mękámi iego ze wſzytkiego ſerca vialente miał. Przeto ś. Bonáwenturá powiáda/ iż vważánie człowieczeńſtwá y Ciá á P. Chryſtuſowego tudzież też táiemnic ktore w nim ſpráwił ieſt weſćiem do contemplácíey y miłości ſiednoczący z Boſtwem iego. A ná znák tego chćiał żeby Náświetſzy Bok iego włocznią był otworzony/żeby zrozu-

mieli

mia ktoś do contemplácíey Boſtwá przyſtępuia.

S. Bona: in Theol: Myſtica, ca: 3. pa: 3.

mieli wierni / iż do skrytości Bostwá nie mogą wnisdź / ázby pierwey przez te naświetßa ráne nabożnym rozmyślániem y vżaleniem weßli. A chociayże to iásna iest rzecz iż vważánie Bostwá P. Chrystusowégo y Boskich iego doskonálości / z przyrodzenia swego iest śrzodek potężnieyßy ná zápalenie duß náßych do miłości y nabożeństwá rzeczy niebieskich / y ná spróbowánie y kosztowánie wyssych y słodßych smákow / iáko tego próbuią duße czystością swoią Pánu Bogu sie podobáiące y do niebieskiey contemplácyey
S. Bern: in cont: Serm: 63. sposobne / co też Bernárd ś. zeznawa. Jednák iesli sie przypátrzyß słábości ludzkiey y lichemu poieciu człowieczemu / vważánie táiemnic naswietßego człowieczeństwá Páná Chrystusowego ktore nam w tym Rożáńcu przekłádáia / pospolicie do wietßey miłości y nabożeństwá rzeczy niebieskich nas pobudza.

Vważánie sprawy człowieczeństwá Chrystusowe° iest

Jest nád to śrzodek przez ktory do contemplácyey Bostwá naywyssego wstępuiemy. Abowiem dobroć / sliczność / mądrość / y ine doskonálości Boskie / w spráwách naswietßego człowieczeństwá

Chrystu-

Chrystusowego/nie inaczey iedno iáko w naiáśnieyszym zwierćiedle sie pokázuia: y dla teğ duszá wierna/ áczkolwiek czesto kroć czuie że ta miła reká Boska do contemplácicy Boskwá podnosi/iednák gdy tá moc Boska ktora podnosiłá vmknie sie/ trzebá żeby sie do tego mieyscá vćiecżki wrocilá/ to iest do vważánia táiemnic Żywotá y meki Chrystusowey/ gdżieby nabożeństwo swoie záchowáłá/ y bespieczniey náwiedzenia Bozkiego oczekawáłá. Przéto ś. Tomaß mowi: térzeczy ktore do Boskwá Chrystusowego należą z przyrodzenia swego potężniey do nabożeństwá y miłości Bożey nas wzbudzáia: ále iż rozumu ludzkiego słábość/ żeby niewidome rzeczy Boskie poználá y miłowálá/niektorych iákoby pomocy rzeczy widomych/ smystom poddánych/ potrzebuie áby był poddźwignion. Ztąd idźie/ iż te rzeczy ktore do człowieczeństwá Páńskiego należą/ nabożeństwo náße potężniey wznieccáia y pomnażáia. Áczkolwiek contemplácia Boskwá y doskonáłości iego/ test wyssa y w sobie słodßa/ iednák w vważániu táiemnic Żywotá y meki Chry-

sprzedek ptzez kto- y do cō- templá- cicy Boz- twá wste- pniemy.

D. Ambr: in Luc. lib: 4. cap: 4.

D. Thom. 2. 2. q. 8. art: 1.

stusowey

słuſowey więtſza cześć ludźi wiecey nabożeńſtwá náydzie.

D. Bona: in Medit: Vitę Christi, cap: 5.

Przeto ſłuſznie ś. Bonáwenturá mowi: Iż náde wſzytkie duchownego życia ćwiczenia/ to ieſt Żywotá y Męki Páńſkiéy rozważánie/ wierze że bárźiey ieſt potrzebne y wiecéy pożyteczne/ y ktore do wyſſego ſtopnia zaprowádźić może. Abowiem nigdźie nie náydzieſz gdźieby cie ták vczono walczyć przećiw lubieżnośćiam proznym y márnym/ przećiw vćiſkom y przećiwnośćiam/ przećiw niepryiacielſkim pokuſam y grzechom/ iako w Żywocie Páná náſzego Jezuſá Chryſtuſá/ ktory był we wſzyſtkim nadoſkonálſzy. Abowiem z czeſtego y vſtáwicznego rozmyſlánia Żywotá iego/ bywa przyprowádzona duſzá do oſobney przyiáźni/ vfnośći/ y miłośći iego: ták iż inſze rzeczy lekce ſobie waży y onymi gárdźi. Nád to bierze mocy náuke/ co czynić y czego ſie chronić ma. Náoſtátek/ vkrzepca y poſila vmyſł przećiw ziemſkim y proznym myſlom. A to wſzytko przykłádem ś. Cecyliey potwierdza: o ktoréy to nápiſano iż Ewangelia Chryſtuſowe vſtawicznie

przy

przy sobie nosiłá/ to iest/ Żywot y Męke tego w Ewángeliey opisána/ pilnie we dnie y w nocy rozmyslálá.

Niebieskich rzeczy wielki przypátrzyciel ś. Jan Rubrochius gdy w gáiu mieiácym ktory był przy sámym Klasztorze/ do ktorego dla modlitwy y rozmyslánia czesto zwykł chadzáć/ trwał ná contemplácicy/ vyrzano go pod drzewę ták wielka swiátłością z niebá otoczonego/ iż sie zdało iákoby tám był wielki iákiś plomień żeby y drzewo ono gorzálo. Srzodek zásie przez ktory do ták wysoki contemplácicy wstępował/ vstáwiczne tego Rożáńcá Wiantká vważánie było. Przeto w Żywocie iego piszą/ iż z osobliwym affektem záwsze sie w nim kochał y czesto go mawiał. Jesli też co czynił/ z sobą go nosił/ gdy ciálem powierzchna robotá sie bawił/ dusze swą wonetznym tym nastodszym vważániem zábawiał y karmił. In ci⁹ vita operibus præfixa, cap: 12.

Bernárd ś. ktory przez nadrozszy dar contemplácicy w skrytości Boztwa Chrystusowego był zaprowádzon/ przez te forte/ to iest przez vważánie naswietszego Żywotá y Męki Chrystusowey wszedł;

Jako

S. Bern: Serm: 23. ín Cant.

Jáko on sam o sobie świadczy/ kiedy mowi: To/ (rozumiey gorzkości y męki Chrystusowe) rozmyślać rzekłem że iest mądrość. W tych/ sprawiedliwości doskonałością sobie postánowił. W nich zupełność vmieiętności. W nich bogáctwá zbáwienne. W nich obfitość zasług. Z nich niekiedy mam napoy zbáwiennéy gorzkości. Z nich zásie wdzięczne pomázánie pociechy. Te mie podnoßą w przeciwnościách/ w szczęściu wściągáią. W ták miedzy weselem y smutkiem żywotá mnieyßego/ gościńcem vbitym idącemu/ po obu stronách bespieczny mi przewod czynią/ ztąd y z ówąd złé rzeczy odganiáiąc. Te mi iednáią świátá sędziego/ gdy strásliwego mocárstwom/ cichego y pokornego pokázuią: gdy nie tylko snádnym do vbłagánia/ ále y sposobnym do náśládowánia conterfektuią. Ten ktory iest/ nie przystępny księstwóm/ strásliwy v krolow ziemie. Przeto te rzeczy sá mi w vściech często iáko wiecie: Te/ w sercu záwße/ iáko sam Bog wie. Ten iest sposob pospolity pisánia mego/ iáko sie pokázuie. Tá iest tym czásem nawyßa mo-

ßa moią náukę vmieć Jezusá / y tego vkrzyżowánego.

Jáko z vważánia tych táiemnic przeciw wßytkim namiętnosćiam y vciskam zwycięstwo otrzymáne bywa.

Rozdział XVII.

Kátá pohá mowánie złych skłonośći nie máß nic lepßego táko żywotá y Mękí Páńskiey rozmyślánie

Kotkolwiek ma pánuiące w sobie namiętnośći / gniewu / niecierpliwośći / chćiwośći / pychy / pożądliwośći / y ine iákiekolwiek złe duße skłonnośći / á chce ie z śiebie wykorzenić / y pokoią ßerdecznego dostąpić; niech sie w to święte ćwiczenie wda. Rożány Wiánek niech mawia / iego táiemnice pilna myśla v śiebie vważa / ábowiem zá pomocą Bożą pewnie tego dokaże. Co Świętych przykłády iáśnie sie pokaże.

S. Elzeárius Grábiá / iáko Hiſtorya iego wiáry godna świádczy / ázkolwiek w małżeńſtwo był wſtąpił z pánną dźiwnie ślicznéy vrody / z zezwoleniem oney / z nią czyſtość pánieńſtwá / y táką żywotá niewinność y świątobliwość záchował /

Surius in vita eius Tomo 5.

iż nigdy sie żadnego grzechu śmiertelnego nie dopuścił. Ten potym rozliczne krzywdy y szkody wycierpiał/ máietności postradał/ ná poczćiwym nie słuszne był zelżon/ fałszywemi świádectwy był wielce obrázon. Á ine rozliczne przykrości od własnych domowników często przypadáiące/ z táka cierpliwością/ cichością/ y pokorą znosił/ iż nigdy z tych od których rozliczným sposobem był treskan/ pomsty nie pożądał/ y nigdy sie mścić nie chćiał/chociáy go do tego Xiąże Tárentyńskie vpominał. Á owßem nieprzyiácioły swoie táka miłością ogárnywał/ iż one nád inße z wietßą vczćiwością witał/ y przymował/ y wietßa im miłość pokázował. Gdy go niektorzy przywodźili żeby list iednego/ ktory fałszywemi świádectwy y dowodámi nápełniwßy do oycá iego pisał áby go był wydźiedźiczył/ potwarcom swoim pokazał/ áby skromnieyßy byli y zá táki grzech pokutowáli/ niechćiał/ żeby ich nie zásmućił; y owßem listy one ták zátłumił/ iż żaden z nich dowiedzieć sie nie mogł/ ieśli były do reku iego przyßły. Á tego pokoiá/ y ták známie-

nitego

nitego cnót ś. skárbu / z czestego táiemnic Żywotá y męki Chrystusowey vważánia dostapił / táko on sam zeznał. Abowiem gdy dniá iednego / oblubienicá iego Dálfiná / ktora sie dźiwney y nieprzewyćiężoney ćierpliwości iego bárzo dźiwuiąc / zopytálá. Czemu sie nigdy / przećiwko tym / ktorzy go rozmáitćie obrażáią / nieobraża / ták odpowiedźiał. Czuieć w prawdźie niekiedy iákieś ná vmyśle przećiw przećiwnikom obrażenie: ále záraz sie obracam / ábym myślił o krzywdách Zbáwićielowi zádawánych / y onego prágnąć náśládowáć / mowie sobie: By też śludzy twoi brodeć wytárgáli / y pieśćiámi twarz twoie stłukli / tedyby to nic nie było względem Páná twego / ktory więtsze rzeczy ćierpiał: A nie pierwey krzywd Zbáwićielá mego przestáłe rospámiętywáć / áż zgołá vmyśł sie moy vspokoi. Drugiego czásu gdy ná Gorze Pessulanie sam sie długo báwił / oná do niego przez sługe liść posłáłá / chcąc wiedźieć coby tám ták długo czynił. On iey odpowiedźiał. Zdrowym iest ná ćiele. A ieśli mie widźieć prágnieß / ßukayże mie w rá-

Elżeár Grábiá ták iey ćierpliwości dostał z vważánia Żywotá y Męki Chrystusowey.

pámiętć godne słowo.

Mękі Páńskiey vważánie iest pewne lekárstwo przeciw pokusam smutku nieporzą-dnego.

nie boku Chrystusowego/ boć tám mießkam/ y tám mie możeß nálesdź. Jeśli gdźie indźie/ prozno ßukáć bedźieß. Nád to/ ktokolwiek pokusámi/ smutku/ ciężkości/ suchości/ y niedbałości/ vpleciony iest/ do tych świętych táiemnic vważánia niech sie vćieße: y onych/ by też żadnego w nich smáku nie náydował/ niech nie opuszcza: Abowiem tym sposobem z łáskáwey dobroći Boskiey wesele y pocieche odźierży. Náuczył tego sam Zbáwićiel niektoreg̃ sługi swego nabożnego/ iákó pisße Henricus Suso: Ten ná początku náwrocenia swego zbytnie był trapion nieporządnym smutkiem/ ktory ták bárzo był mu czásem przykry/ iż tego żadenby nie poiął/ kto tego nie sprobował. Gdy tedy czásu iednego po obiedźie w komorce swoiey siedźiał/ ták go bárzo pokusá tá opánowálá/ iż áni sie vczyć/ áni modlić/ ani żadney inney rzeczy dobrey nie smáczno mu było czynić/ ále ták smutny złożywßy rece siedźiał/ iákoby przynamniey ku chwale Bożey chćiał strzedz Celle swoiey/ ponieważ do żadney rzeczy dobrey/ nie baczył sie bydź sposobnym.

Henr: Suso in Horol. Sap. cap: 14.

Ták

Tak tedy bez żadney pociechy siedząc/ zdało mu sie iákoby w sobie táki głos słyßał. Czemu tu siedźiß? Wstań/ á to com ia cierpiał/ przywiedź sobie ná pámięć: bo ták będźie/ iż twego vtrapienia zápámiętaß. Záraz on tedy powstawßy/ (ponieważ nie ináczey ten głos przyiął/ iákoby był od Bogá zesłány) meke Páná Jezusowe rozmyślać począł. A ták od oney moleßtiey ták sie vczuł bydź wólnym/ iż nápotym nigdy nic tákowego nie doznał. Tym przykładem Pan Bog pokázáć chćiał/ iáko potężne iest lekárßtwo/ táiemnic meki Páńßkiey vżywánie/ dla náßey pociechy y wßelákiego smutku nieporządnego z serc náßych oddalenia.

Żywotá y Meki Páńßkiey rozmyślánie ná wßytkie inße pokußy iest lekárßtwem dźiwnie potężnim

Lecz iáko to vważánie przeciw pokuśie smutku nieroßtropnego iest lekárßtwem napotężnieyßym: ták też przeciw wßytkim inßym pokuśam/ ktore człowieká Chrześćiáńßkiego w tym żywocie gábáć mogą; bądź to gniewu/ bądź pychy/ ábo prożney chwały/ bądź obżárßtwá ábo nieczyßtośći. Przeto záraz iáko pokuśá ábo myśl ktora z tych pocznie v drzwi sercá kołátáć/ tudźież pámiątke y vważánie

tych táiemnic / osobliwie Męke Páńską trzebá przed sie wźiać: y ták przez rozmyślánié y żadza w naświetßych ránách P. Jezusowych / w rękách / w nogách / y w boku włocznia otworzonym / niechay sie zámknie. A ták położony / Páná swego będźie prosił żeby przy nim bydź / y od nieprzyiaćioł niewidomych raczył go bronić.

Ofiáruie też Bogu Oycu te to táiemnice: á przez wßytko / co iednorodzony iego zásłużył gdy ie dla zbáwienia ludzkiego spráwował / będźie go prosił / áby mu zwyćieſtwo dał przećiw tey pokusie y grzechowi ktory nań bije. Abowiem ták mocna práwica Boża będźie wybáwion / á sámym doświádczeniem pozna iáko iest bárzo pożyteczné tego Rożáńcá każdego dniá odpráwowánie / przeto iż on záwße świeżey pámięći o tych táiemnicách dódáie / y czásu potrzeby y vtrapienia przed oczy ie kłádźie. W Hiſtoryey Fráncißká ś. czytamy o iednym Zakonniku / ktory będąc świeteckim był bárzo bogáty / miłośnik y ſługá roſkoßy / często go ßátan kuśił kłádąc mu przed oczy Zakonna oſtrość / áby go ták ná świát do zwy-

Part: 2. lib: 4. cap: 10.

cżáynych grzechow y roſkoſży wyprowá-
dźił. Gdy tedy w tym niebeſpieczeńſtwie
vtrácenia zwyćieſtwá ſie náydował / ſam
Pan Zbáwićiel wnetrznie do niego mo-
wił / meke mu ſwoie y krew ktora dla nie-
go przelał / y ráne boku dla niego otwo-
rzona przekłádał / vpomináiąc go / iż ilé
kroć tá pokuſá nan przyidźie / żeby tych
rzeczy vważániem iáko napewnieyßym
lekárſtwem one od ſiebie odgániał. A
ták ná ten cżás / przez ono w widzeniu po-
kázánie meki Páńſkiey / krwie / y rány bo-
ku / wßytká oná pokuſá zniknęłá: y ná-
potym ilekroć ſie nan oburzyłá / do ro-
zmyſlánia meki Páńſkiey ſie vdawał / y
ták wßelka moc pókuſy w dym ſie obrá-
cáłá / á oſtroſć y ćiężkoſć zakonna w ſłod-
koſć ſie mu przemieniáłá. Tey prawdy
doświadczeniem náuczony Bernárd ś. té S. Bern:
ſłowá z vfnoſćia przerzekł: Nie trzebá Serm: 62.
iuż wątpić o doſtąpieniu zdrowia duße ín Cant.
zránioney / ktora w ópoce / to ieſt w rá-
nách Chryſtuſowych przemießkawa. A-
bowiem co ieſt ták potężnego ná vzdro-
wienie ran ſumnienia / tákże do przéczy-
ſczenia wzroku dußnego / iáko ran Chry-

Rozmyślánie mek Páńskiey ná wygáżenie miłości świetckiey testdziwnie służące. Laurent: Suri: 16. Iunij.

słuſowych pilné rozmyślánie:

Ktokolwiek przytym z vprzeymego ſercá prágnie wſzelką miłość świetcką z ſiebie wykorzenić/ y ſerce ſwe miłością Bożą zápálić/ y wſzytkich cnót doſkonáłością go nápełnić/ y w tym áż do końcá trwáć: niech ſie cálym vmyſłem ná to ćwiczenie wyda. Abowiem ták świętych żadz ſwoich nápełnienia dozna. Doznáłá tego S. Pánná Ludgardá/ iáko w Żywocie iey opiſuią. Tá będąc świętcką/ o małżeńſtwie y o dobrách docześnych myśliłá. Pan Chryſtus w tey oſobie iáko obcował miedzy ludźmi/ pokazał ſie iey/ y ſzátę ktorą był odźiany v piersi odkrył/ráne boku iey pokázuiąc iákoby świeżo byłá ſkrwáwiona/ y rzekł iey: Lubieżności/ w márney miłości/ pátrz żebyś iuż nápotym nie ſzukáłá: tu ſie vſtáwicznie przypátruy/ co/ y dla czeg̃ maſz miłować: Tu ia tobie wſzeláką czyſtości roſkoſzy otrzymanie obiecuie. Oná tym widzeniẽ przeſtráſzoná/ záraz vczuła że wſzeláką márności ćiemność/ od ſercá iey odpádłá/ y ták ſzczęſzy do klaſztorá wſzytká ſie wydáłá ná vſtáwiczne rozmyśláńie táiemnic

mnic Żywotá y męki Páńskiey; skąd ták wielkiey miłości Bożkiey/ tákiey mądrości niebieskiey/ cnót y łask wżeláckich doskonáłości dostąpiłá/ iż w wżytkich byłá w wielkim podźiwieniu/ y kościoł/ żywotá świątobliwośćia/ tákże słow mocą/ ktorymi słuchaiacych sercá zápalálá/ dźiwnie wspómogłá y budowałá. Takie są Rożáńcá tęg skutki przedźiwne/ tákie są ktore z niego zbieráne bywáią/ owoce/ ztey miáry ile sercá naße do wstáwiczney pámiątki y vważánia Żywotá y męki Chrystusowey wzbudzą.

Wielce tedy/iáko słußna iest/to ś. ćwiczenie sobie poważaymy/ ćwiczmy sie w nim iáko z nawiętßą pilnośćia możemy/ niech żaden dźień áni noc nie przeminie żebyśmy go mowić y rozmyślać nie mieli. Oddawaymy dußy tákże iáko y ciáłu/ pokarm swoy duchowny y potrawy Bożkie. Prosmy Páná áby nam dał vczuć smák w nim zákryty/ żebyśmy pokármu tego zákuśiwßy/ wßyśtkich wiernych ku iego sprobowániu/ vcześtnictwá/ y vczaßczánia pobudzáli: áby ták táiemnice Chrystusowe vważáiąc/ y drugich do te-

go pociągáiąc / wßyścyſmy ſie żywotowi iego podobnymi ſtáli / á potym z nim vwielbienia godni byli.

Jáko tych táiemnic vważániem duſzá w naswiętſzey wierze Chryſtuſowey dźiwnie ſie vmacnia.

Rozdział XVIII.

Piękne podobieńſtwo.

KTokolwiek przez náukę ábo doświadczenie / ma pewną wiádomość o mocy lekárſtwá tákiego / ten gdy záchorzeie tegoż lekárſtwá vżywáć będźie: á iego oſobliwych ſkutkow ná ſobie doznawßy / tym wiecey ſie w tey wiádomości potwierdźi / y wietßa o ſkutku y mocy iego pewność mieć będźie. Toż ſie też dźieie w duſzy człowieká Chrześćiáńſkiego / ktory przez pokutę od grzechow będąc oczyśćiony / do táiemnic Żywotá y męki Páńſkiey ſie vdáie: Abowiem tákowy ákolwiek wiádomośćią y świátłem wiáry / wierzy pewnie o tych táiemnicách / iáko też y ine rzeczy / ktore wiárá y Kośćioł Rorholicki Rzymſki vczy y do wierzenia podáie: Jednák kiedy chći-

wośćia zbáwienia bedąc potárgniony/ czuie w sobie przez doświadczenie skutki Bośkie/ ktore pobożne tych táiemnic vważánie ná duszy spráwuie/ dáleko wiecéy w wierze sie potwierdza/ yz wietßa iásnośćia y pewnośćia prawde y potege wiáry zna. A chociayże moc wiáry wzgledem wieczney prawdy ktora táiemnice wiáry oznaymia/ nie może bydź wietßa w iednym iáko w drugim/ iednák wzgledem sercá ludzkiego może brác pomnożenie/ iáko y inße cnoty ku wietßey iásności y státeczności/ iáko sie potym pokaże.

D. Thom. 2. 2. q. 5. a 1. r. 4.

Doświadczenie záśie ktore te cnote pomnaża/ tym sposobem nábyte bywa. Gdy dußá od grzechow oczyśćiona/ Żywotá y męki Páńskiey táiemnice rozważa/ widźi sie niekiedy że ia wynoßa do iáśnieyßey y doskonálßey wiádomości Bośtwá: czuie/ że ia nieskończona dobroć Bośka do miłości swéy zápala: Doznawa niezmierney oney słodkości ktora iest zákryta w tey miłośney wiádomości y doświádczoney miłości Bożéy; poymuie ślad ták wielkie wßytkich złości obrzydzenie/ iż to co przedtym miłowálá y zá słodkość

Jáko dußá przez rozmyślánie Żywotá y Męki páńskiey potwierdza sie w wierze.

kość poczytálá / teraz ſie iéy zdádza bárzo gorzkie / y ono w wietßey nienawiśći ma niżli ſáme meki piekielne. Nádto náydzie w ſobie ták doſkonáłą wßytkich rzeczy ziemſkich wzgárdę / iż té rzeczy ktore ſie iéy pierwéy wielkie y drogie bydź zdały / teraz zá mále y podłe poczyta / y zá nic ich nie ma. Czuie w ſobie ták goraca ku wßytkim cnotam miłość / iákoby one ſiostry iéy były. Ktora pierwéy żebráłá po
D. Bern: Serm: 78. in Cant. ćiech v ſtworzenia widomego / á záwßże nieſpokoyna y głodna tám y ſám ſie tułáłá. Teraz doznawa w ſobie tákiego náſycenia / pokoiu / vćißenia / y pociechy / iż nic nie prágnie / nic nie ßuka oprocz ſiebie / bo w ſobie ma krolestwo Boże: ktore ieſt / ſpráwiedliwość / pokoy / y weſele duchowne. Nowßem ma w ſobie ſámego Bogá / ktory ieſt źrzodłem nieſkończonym / z ktorego wßytko dobre płynie. A chociayże dußá nie ma niepochybney pewności / iáka ieſt wiáry: áni iáſney wiádomości / iáka ieſt tá / ktora mamy przez pokazánie ná oko / iż ma przez łáſkę tó nieſkończone dobro; iednák przez to ześ w ſobie doznawa / ták dowodne ma

podo-

podobieńſtwá / y ták dźiwne y ſkuteczne znáki / iż gdyby wßytkie rzeczy drogie y roſkoßne / y wßytko to / co śmiertelne oko widźieć / y to wßytko dokąd rozum przyródzony zaść może / iemu ofiárowano było / dla zamiány tegó co trzyma ; wßytko to iáko błoto podepce y wzgárdźi. Dußá tedy ktora dobro to nie odmienne naydźie / y baczy iż przez sámo táiemnic Bóżkich vważánie / co wiárá Chrześćiáńſka podáie do wierzenia / ták wielkiego dobrá doſtąpiłá : ztąd przez doświadczenie duchowne poznawa ſkutek yświátobliwość wiáry Chrześćiáńſkiey / y moc Bóſka w tych táiemnicách záwárta. Abowiem rozum przyrodzony vczy / iż táká ieſt przyczyná / iákie ſą ſkutki od niey nabliży pochodzące. Gdy tedy ſkutki té ktore wiárá y vważánie tych táiemnic ná dußy ſprowadzą / ſą świete Bożkie / y niebieſkie : Toć tedy muſi bydź że y oná ieſt świeta / Bożká / y niebieſka / á iż z Bogá wyniśdź miáłá. Tym ſpoſobem dußá z tych táiemnic vważánia mnoży ſie w mócności wiáry. Tey prawdy doſtáteczny świádek ieſt ś. Bonáwenturá : ktory mowiąc o dußy / iáko

S. Bona: in Myſti:

Theolo: cap: 3. par: 1.

iáko z vważánia wćielenia/ męki/ y inych táiemnic Chryſtuſowych/ nadoſkonálſze go dáru mądrośći y miłośći doznáiącey Boſkiey doſtępuie/ ták mowi: Kiedy duſſá dar ten otrzyma/ táka mocność/ y ták doſkonáła pewność ma ó rzeczách do wiáry należących/ iż chociayby ſámá w wierze zoſtáłá (co iednák nigdy nie będźie) y wßyſcy mędrcy świátá tegó/ iednoſtaynym głoſem twierdźiliby iey iż błądźi/ nie wierzyłáby im/ ále ráczey z wielką beſpiecznośćią ódpowiédźiáłáby/ iż oná ſámá prawdźiwa wiárę trzyma/ oni záśie w wielkim błędźie ſą: Abowiem dla vniey/ ábo ziednoczenia doſkonáłey miłośći/ dáleko pewniey trzyma fundáment prawdy/ á niżli dla wßytkich rácyy wywodow świátá tego. Przyczyną tego ieſt tá/ ábowiem gdy ſie mnoży miłość/ z nią też záraz mnoży ſie świátło wiáry/ ktore tey pewności przyczyna ieſt. Dowßem iáko iedén Doktor mowi: Kto tákim świátłem oświecony ieſt/ by też wßyſtek świát w cudá ſie obrocił/ od tey wiáry y miłośći Chryſtuſowey áni punktuby nie odſtąpił. Abowiem iż ſkoßtował y

Hugo de S. Victore lib: de Fide, cap: 3. & 4.

ſpro

spróbował przez miłość Boską/ y dobrego sumnienia czystość tych rzeczy ktore wierzy/ táka ma z nich pewność/ iż wszytko co im iest przeciwno/ y z nimi sie nie zgadza/ zá zdrádę ßátáńską poczyta. To co ten zacny Doktor twierdźi/ ázkolwiek iest prawdá/ iednák iż iedná prawdá drugiey nie może być przeciwna/ tedy ták sie rozumieć ma/ iż te cudá nie máią bydź prawdźiwe/ ále iż sie powierzchnie tákie bydź zdádzą.

Jest y drugi dowod/ skąd dußá té táiemnice w sobie rozważáiąc w cnocie wiáry zá wspomożeniém Bożym pomnażáią sie y rośćie: A ten iest; Gdy dußá te táiemnice w sobie rozważa/ táko w niey zadźa y przedsiewźięcie podobáć sie P. Bogu/ y Boską wolą iego we wßystkim wypełnienia/ z doskonałym wßytkich cnot ćwiczeniem rośćie: Ták też w tychże táiemnicách ták wiele pomocy y śrzodkow/ ták przystoynych y potężnych/ do pożądánego końcá tego dostąpienia/ náyduie/ iż więtße y sposobnieyße bydź nie mogą. Abowiem ieśli pożąda pokory y iéy ćwiczenia/ á to iest/ wzgárdzáć sámym

soba/

W żywocie y męce Chrystusowey są środki bárzo sposobne dla otrzymánia wßelákich cnot

ſoba / y wßelka cżćia doczeſna / widżi iż nic do tego nie ieſt potężnieyßego / iáko oczymá ſerdecznymi pátrzyć ná Bogá vniżonego / w poſtáci ſłużebniczey / y dobrowolna wola nieznośné wzgárdy y żeliwości od ludżi znoßącego. Jeſli prágnie Páná Bogá ze wßyſtkiego ſercá miłowáć / widżi / iż ku doſtąpieniu ogniá ábo ráczey pożaru tey miłości / nic nie ieſt potężnieyßego / iáko vważáć / iż Bog przez miłość oſtał ſie widomym / y człowiekowi w náturze / ktora z prawdżiwego człowieká wżiął / ieſt podobnym / y ták mak y vdrecżenia ktore on záſłużył / áż też y do ſámey śmierći / oſtał ſie vczeſtnikiem. Jeſli mocna w Bogu nádżieie y vfność mieć prágnie / iż od nieg grzechow odpuſczenia / y wieczney korony w niebie ſpodżiewáć ſie ma. Widżi iż nie máß nic przyſtoynieyßego coby go do tákiey nádżieie wzbudżić mogło / iáko wierzyć / iż Bog z niebá ná żiemie zſtąpił / żeby człowieká z żiemie do niebá podnioſł / y Boſtwá ſwego vczeſtnikiem vczynił: Dla czégo też y śmierć podiął / żeby grzech zábił / y onych nam odpuſczenie v Oycá zie-

dnał.

dnał. Máłoſtátek/ żeby ſie w krotkich ſłowách wielé záwárło. Z tych táiemnic vważánia widźi człowiek/ iż dla vćiekánia od ßkodliwych roſkoßy/ ktore ſą wßytkich grzechow źrzodłem/ á dla zámikowánia vćiſkow y vtrapienia tego żywotá/ ktore ſą wßytkich cnot początkiem y kármią. Dla poznánia y vczućia grzechowey ćiężkośći y ſproſnośći: cnot piękności y nieopłácowáney drogośći: Sprawiedliwośći Bożkiey ſrogośći: Dobroći y łáſkáwośći Bożkiey niezmiernośći: wiecznych mąk ćiężkośći: chwały niebieſkiey dobr niewyſłowionych mnogośći: duße zacnośći: łáſki Bożey mocy y potęgi: Máieſtatu Boſkiego opátrznośći: nic nie może bydź wymyſłono przyſłoynieyßego y ſpoſobnieyßego/ coby te wßytkie rzeczy ná ſercách nášych mocniey y potężniey wyrażáło: y coby z więtßą powagą/ſnádnośćią/ y miſterſtwem pokazowáło y vdawáło wßytkiemu świátu rzeczy tych pewność/ iáko táiemnice Żywotá y męki Chryſtuſowey/przez wiárę niepochybney pewności poznáne. Gdy tedy dußá widźi y czuie wßytkie te táiemnice/iż ták ſą pełne nie

ogármoney mądrości / ták bárzo nápełnione dobroći y możności nieskończoney: ztąd bierze pewna wiádomość / iż one od Bogá / nieskończoney mądrości / dobroći / y od źrzodłá wßelákiey doskonałości pochodzą. Tym tedy wnetrznym doświadczeniem / y Boskiego wspomożenia pomocą / wiecy á wiecéy pomnaża ſie w świátłości y w vmocnieniu w wierze świętey. A iż wiárá iest fundámentem inßych cnot y śiłá duchowna / gdy przez tych táiemnic vważánie w wierze ſie pomnaża / záraz też w nádźieiey y w miłości rośćie. tákże we wßytkich inßych cnotách / w pociechách / y weselu duchownym / ktore z nádźieiey świętey / y miłości Bożey pochodźi. Wyznawa to ś. Augustyn / ktory chcąc pokázáć ktoreby to rzeczy były / przez ktore nabárźiey mogł bydź potwierdzony w wierze y w prawdźie kośćiołá Kátholickiego. Zkądby też wźiąć mogł ſerce ná zbićie y zwalczenie / mężne błędow Pogáńskich y Heretyckich / ták mowi: Mocno y státecznie w Kośćiele Kátholickim trzyma mie / oprocz nayſzczerßey mądrości ktora w nim iest / ktorą

D. Augu: cont: Epiſt: Fúda. cap: 4.

ludźie

ludźie duchowni tylko rozumieią y poymuią; zezwolenie ludźi y narodow do tey prawdy iednomyślnie przystáiacych: powáżność tego Kościołá / ktory początek wźiął z cudow ktore spráwowáli Apostołowie y mężowie Apostolscy / ktorzy członkámi tego byli. A ták potym w nádźieiey y miłości ludźi w świątobliwości y w spráwiedliwości znákomitych / ná ktorych mu nigdy nie schodźiło / co dźień lepiey sie pomnażał. Áż náostátek vstáwicznym nawyższych Biskupow succesśia / ktorzy od ś. Piotrá / áż do tych cásow / ieden po drugim / w teyże dostoyności y wierze / ktora od ś. Piotrá wźieli / nástępowáli. Nie wspomina tu ś. Augustin / wnetrznego dáru wiáry / bo do niego nawiecey potrzebne iest wspomożenie páńskie / ktore czyni że wzrastamy do tákiey mocności / iákachmy nie dawno pokazáli. To bowiem on tylko zna / ktory bierze / tym sposobem iáko może bydź poznano; y dla tego o tym nie mowi / ale co tylko przekłada / co niewiernym może służyć do tego żeby vwierzyli / á wierzac ieśliby té rzeczy dobrze v śiebie

vwáżyli tym wiecey ſie w wierzę potwierdźić y vmocnić mogły. Te lepak bydź twierdźi: Swiátá náwrocenie / do wierzenia y ſpráwowánia wyſokich / y nád przyrodzonych rzeczy onych ktorych wiárá vczy y przykázuie / cudá przedźiwne; Kościołá świątobliwość: y ine świádectwá niezliczone / o ktorych mowá bedźie ná niżſzym mieyſcu. Pierwſza záśie y przednieyſza rzecz ieſt náywyſſa y naczyſtſza mądrość / ktora we wſzytkich Páńſkich táiemnicách y we wſzytkiey náucę iego ſie pokázuie / ktora nie wſzyſcy wierni biorą / ále czyśći tylko y duchowni / ktorzy ſie ná vwáżánie tych niebieſkich táiemnic wydawáią. Obiáśnia to ś. Bernárd pięknym podobieńſtwem: Jáko / práwiten có mu źimno á przyſtąpiwſzy do ogniá zágrzeie ſie / iáśnie rozumie że to ciepło od ogniá poſzło: Ták kto ſie źimny y iákoby w lod obroconym baczy w grzechách / á do Páná Jezuſá przez pokutę przyſtąpiwſzy miłośćia ſie Bożą zápali / y w inſzego człowieká odmieni. Ztąd iáśnie pozna iż od niego ciepło to Duchá ś. pochodźi / ktore z pewnych znáków w

ſercu czuie. Swiá-

Swiádectwy y przykłády świętych śie pokázuie/iáko známienite są tego Rożáńcá pożytki/iż w nim Naświętsza Pánná bywa vczczona y wielbiona.

Rozdział XIX.

Druga rzecz ktora śie osobliwym obyczáiem w tym Rożánym Wiánku spráwnie iest cześć y wielbienie Naświętßey Pánny Máryey/ vważáiąc táiemnice/ktore o niey w Pismie ś. śie zámykáią/ y oney iáko posrzednicżki do Syná przyzywáiąc/áby go nam vblagálá y miłośćiwym spráwiłá. Przyczyná ktora śie ztąd bierze/ áby śie wßytkim wiernym tego Rożáńcá vżywánie zálecżiło/ ták iest potężna y skuteczna/ iż gdyby dobrze zrozumiána byłá/ Rożániec ten w tákieyby wadze y mniemániu w wßytkich wiernych był/ iżby go nigdy z sercá/ nigdy z vst nie wypuszczáli/ ále by go vstáwicznie w vżywániu mieli y rozmyślali/ y z dźiwnym áffektem y smá-

kiem go mawiáli. Nie żebym nie wiedział iż pospolicie wszyscy wierni/ osobne iákieś do naywyższey Krolowey Niebieskiey nabożeństwo máia/ zá pewne to trzymáiąc/ iż iest wielce ważna y pożyteczna iey przyczyná: ale bárzo málo tákich iest ktorzyby potrzebe y moc przyczyny iey zrozumieli/ y ktorzyby tego nabożeństwá iáko przystoi vżywáli. Abowiem wietßa cześć ich iest ktorzy ná pobożnym iákimsi do błogosławioney Pánny áffekcie/ y modlitewek niektorych/ dla vproszenia iey pomocy/ odmawiánu: á to wiecey ze zwyczáiu á niżli z práwdźiwego nabożeństwá/ przestáwáią/ á dáley nie postępuią. Przeto zdáło mi się zá rzecz potrzebną że by się pierzey pokazáło y obiáśniło/ co zacz iest to nabożeństwo/ y iáko onego vżywáć potrzebá: Co się pokaże z świádectw y przykładow świętych. A chociayże o przykładách y cudách Naświętßey Pánny nie málo ksiąg iest wydánych/ ia iednák przebráne niektore/ y od powáżnych y wiáry godnych pisárzow ná pismie podáne/ przełoże; ktoreby nie ták dálece podźiwienie czyniły/ iáko

obyczá-

obyczáie náprawiáły/ y wßytkich do ćwiczenia w cnotách/ y do prawdźiwey czći y służby Naświetßey Pánnie pobudzáły.

Jáko vżywáńiem tego Rożáńcá/ osobliwego pożytku dostáiemy/ dla tego dostoieńßtwá iż błogosłáwiona Pánná/ pomocnicą iest do zbáwienia duß/ Pánu Jezusowi.

Rozdział XX.

Gdy Pan BOg postánowił żeby droga przyrodzona ludźie sie rodźili y mnożyli ná ziemi. Adámá pierwßego rodźicá náßego wedle ciáłá vformował: ktoremu áczkolwiek sámemu mogł dáć moc do rozmnażánia ludźi: Jednák tego niechćiał/ ále dał mu do tego towárzyßke y pomocnice Jewę; dla tego iż to słodkiemu zrządzeniu Bożkiey opátrznośći przyßłoyniey y snádniey sie zdáło. Przeto mowi Bog: Nie dobrze Gen: 2. bydź człowiekowi sámemu/ vczyńmy mu pomoc temu podobną. Tymże obyczá-

iem po vpadku rodzáiu ludzkiego / gdy chćiał Bog przez droge duchowną łáski / rodźić y rozmnażáć ludźie ſpráwiedliwe y krolestwá niebieſkiego dźiedźice; dał nam iednorodzonego ſwego / ćiałem ludzkim przyodźianego; żeby męką / śmiercią / y zaſługámi wßytkiego Naświetßego Żywotá ſwego / rodzay ten świety y do niebá przeznáczony / iáko Oćiec y głowá wßytkich rodźił. Dla tego Izáiaß Prorok zowie go / Oycem wieku przyßłego. Z nim przepowiáda / iż ieśliby zá grzech położył duße ſwoie / vyźrzy nasienie długowieczne. To ieſt: Jeśli zá grzechy ludzkie śmierć podeymie / niezliczone mnoſtwá ſynow / vſtáwiczna ſucceſſia po ſobie náſtępuiących / zrodźi. Aczkolwiek tedy ſam ten Pan Oćiec do tego rodzenia doſtáteczny był / bo niezmierney mocy ieſt / y ſam wedle ſurowości ſpráwiedliwości zá grzechy náße doſyćuczynił / tákże łáſke y chwałe ſynom ſwym záſłużył. Jednák Oćiec niebieſki (tak bowiem zdało ſie / że naſtodßy porządek Bożkiey mądrości potrzebował) towarzyßke mu przydał / przenaświetßą Pánnę Ma-

Isaiæ 9. & 35.

Jáko Pánná czyſta Márya zbáwie-

ne Márya / żeby oná byłá mátka wiernych / y onemu w tym rodzeniu pomocnica byłá: Nie dosyć czyniąc zá nie / áni ich vsprawiedliwiáiąc / áni łáski y chwały im nie dáiąc / ábo ia godnymi vczynkámi záśługuiąc: Abowiem to iest własna sámego Odkupićielá: Ale żeby mu pomocnica byłá / grzeßne miłośćia y słodkośćia pociągywáiąc / zá nimi sie przyczyniáiąc / wßyśtkie zasługi y przysługi Synowi wyrzadzone / iemu zá nie ofiáruiąc / wspomożenie im niebieśkie posyłáiąc / ścieżkę do wiecznego błogosławieństwá onÿ śnádną y miłą czyniąc / náostátek nieśkończone miłośierdźie Boże y słodkość ieğ im oznáymuiąc. Dla teğ ś. Bernat: Dosyć / práwi / mogło nam bydź ná Chrystusie / iákoż y teraz dostáteczność náßá z nieğ iest / ále nam nie było dobrze człowiekowi być sámemu; bárźiey przystáło żeby do náßey naprawy przybyłá mátká / y táka mátká / ktora bedąc mátką Boża / záraz też byłá mátką náßa. A przystało ták / bo áczkolwiek Chrystus Zbáwiciel náß nieprzebránego iest miłośierdzia / iednák ma też moc sądowa / y

mu náßemu pomaga.

S. Bern: in illud Apocal. Apparuit signū magnuṁ in Sole.

Cze[v] przystałoby Zbáwićielowi P. Márya

do spráwy zbáwienia náßego przydaná byłá.

nieskończoney iest spráwiedliwości/ y złościámi náßymi bárzo sie obraża: Skąd to idźie iż grzeßni do niego dla vpróßenia odpuszczenia przystąpić sie strachaią/ y tych rzeczy ktoré im ná pożátowánie ich potrzebne sá żebi ie otrzymáć mieli niekiedy práwie rospaczáią. Przeto przystało/ áby nam táka dána byłá Patronká y rzecznicżká/ táka iest Naswietßa Pánná/ ktora wielkiey mocy bedac/ y w náßey naprawie nie máła czaßke máiac/ żeby wßytká byłá láskáwa y miłośierna: wßyßtká słodka/ mila/ y vkładna; wßyßtká wdzięczna y wßelákiey ßłogości y karzący spráwiedliwości prozna: ktoreyby vrzad był/ miłośierdzia vżywáć nád grzeßnymi/ nie sądźić ich/ áni ich káráć: áby táka oredownicżka bedac wsparći/ prozna y niezmierna boiaźń grzeßni odrzucali/ á z táka towárzyßka przed Páná Chrystu sá stáwić sie śmieli/ y ták od niego wßelkiego lekárstwá otrzymánie sobie obiecowáli.

Argu. przyczyná.

Nád to przystało też/ iż iáko w zátráceniu świátá przez przestępstwo przykázánia Bożego/ iedná niewiástá/ to iest

Jewá

Jewá pomogła Adámowi / wzywáiąc go do grzechu; tákże też do rozmnożenia ludźi/ná ktore Adam grzech swoy wylał/ pomocnica bedąc. Ták y druga niewiástá / Naświętßa Pánná Marya / nowemu y niebieskiemu Adámowi / w naprá-wie rodzáiu ludzkiego ná pomocy byłá; y z wielka nagroda/ ßkode ktora Jewá záłáłá/ oná cnota swa náprawiłá. Co ś. Ireneus męczennik tymi słowy potwier-dza mowiąc: Jáko Jewá sstawßy sie niepostußna/ sobie y wßytkiemu rodzáio-wi ludzkiemu/ sstałá sie przyczyna śmier-ći: Ták też y Pánná Márya máiąc przez-náczonego męża iednák Pánná: będąc posłußna / sobie y wßytkiemu rodzáiowi ludzkiemu / sstałá sie przyczyna zbáwie-nia. To Ireneus. A Jewe dla tego zowa śmierći przyczyna / bo zá iey przyczyna Adam zgrzeßył/ y ták ná nas grzech swoy wylał. A Naświętßa Pánná przyczyna żywotá/ iż byłá nieiáko przyczyna że Syn Boży ludzkie ciáło przyiął / y ono cnotá-mi y zasługámi wßeláкimi ozdobił.

S. Irenæus li:3. cont: Valent. cap: 33.

Gdy tedy przeczysta Pánná ták známie-nita czaßke ma w naprawie świátá / iá-

Jáko sobie mamy poważáć świete ćwiczenie w Wiánku Rożánym.

ko mátká y osobliwa orędowniczká wßytkich wiernych; y Páná Chrystusowa/ tym sposobem iáko sie rzekło/ iest pomocnica. Ztąd iáśnie sie pokázuie/ w iákim poważániu y cenie v nas bydź ma to ćwiczenié: á iáko pilni/ w iego czestym y vstáwicznym vżywániu bydź mamy: ponieważ w nim pámiątkę czynimy osobliwych dobrodżieystw nam od Pánny błogosławioney wyrządzonych/ zá nié ieydżiękuiemy/ cnoty ieynávmyśle rozważamy/ one powinna chwałą wystawiamy/ oney/ nas sámych osobnym nabożeńſtwem zálecamy/y do vproßenia wiecßych dárow nas spasabiamy. A iż do tego/ żeby sie kto zupełnie y doſkonále zasług Chrystusowych vczeſnikiem ostał/ potrzebá weń wierzyć/ y we wßystkim woli iego/ być posłußnym: Tákże też dla otrzymánia Pánny czystey łáski y wspomożenia/ potrzebá vżyć śrzodkow ktore w świetym Różáńcu odpráwowáne bywáią/ iáko potym pokażemy: Już teraz tedy ktore tákie dobro iest we wßystkim okręgu świątá/ktoreby z tym mogło być porownáne? Ktory bogatßy skarb poża-

dány

dány ábo spodźiewány bydź może / iáko
ná káżdy dźień godnieyßym y spoſobnie-
ßym ſie eſtáwáć do otrzymánia nowych
dárow y pomocy od Naświetßey Pán-
ny: co dźień gorecey bydź od niey mi-
łowány / łágodniey ßánowány y opátro-
wány / od tey / ktora iednym tylko weyrze-
niem wßytkie obywátele niebieſkie we-
ſela nápełnia / y ktora oni po Bogu iáko
Pánia y Krolowa czczą y wielbią. Podź-
cieß tedy wßyſcy ſynowie Adámowi do
przyiećia żywotá láſki y dźiedźictwá kro-
leſtwá niebieſkiego / przez pierwßego czło-
wieká grzech / zá iedney białeygłowy v-
pomnieniem y ráda / ſtráconego. Podźćie
do otrzymánia onego dźiedźictwá w Chry
ſtuśie / przez Naświetßą Pánne / ktora
nigdy żadnym grzechem zmázána nie by-
łá. Vżywayćie iey świetego Rożáńcá;
nigdy niechay ſie wam ód vſt / nigdy y
od ſercá wáßego nie oddala: Abowiem
przezeń bedźiećie vpomnieni / ábyśćie zá-
wße ó Naświetßey Pánnie myślili: Tám
do iey miłośći bedźiećie zápaleni. W
nim / vſtáwicznie iey wychwalánia y dźie-
ki czynić bedźiećie. W nim / do cnót iey

Oſobne do vży-wánia Rożáńcá nápom-nienie.

náßlądo-

náßládowánia wzbudźicie ſie. Tám miłośierdźia iey ſámym doświadczeniem ſie náuczyćie. W nim / nalaſkáwßych piersi iey ſłodkości zákuśićie.

Ktorzy od Páná Bogá téy łáſki doſtąpili / iż w ſobie zápalona żadza do mowienia káżdy dźień Rożáneg Wiánká czuią / y táiemnice iego pilnie rozważáć chcą: tudźież z iego vżywánia czeſtego ſmáku y wielkiey ſłodkości doznawáią / niech to ſobie zá oſobliwe dobrodźieyſtwo Bożé poczytáią. A ktorzy ieſzcze téy łáſki nie doſtąpili / niech iey z wielką vśilnością prożb żadáią: Abowiem to pewna / iż to ieſt ieden z przednieyßych znákow y zakłádow / z ktorych człowiek może pobaczyć y zá pewne ſobie obiecowáć / iż ieſt do krolеſtwá niebieſkieg przeznáczony y wybrány / á nie do liczby tych co máią bydź potępieni / należący / ieſli kto wnetrznym nabożeńſtwem czuie ſie być wzruſzonym ku Naświetßey Pánnie / ktore nawiecey doznáne bywa z pobożnego áffektu y pilności / z ktorey ſie kto w świetym iey Rożáńcu ćwiczy. Iż tedy to nabożeńſtwo ku Naßwietßey Pánnie ieſt śrzodek oſobliwy y

wy y skuteczny do zbáwienia: ktoremu Bog / naosobliwßy ten śrzodek podáie / iemu też nie máły zakład dáie / z ktorego może vfáć iż też tego końcá / do ktorego ten śrzodek zmierza / y ná to iest postánowiony / to iest / iż wieczneg błogosłáwieństwá dóstąpi. Co znáczy Kościoł ś. kiedy Pánnie przeczyśtey słowá one przypisuie ktore wieczney mądrośći służą / to iest / Pánu Zbáwicielowi náßemu / ktore dla tego nie bez przyczyny o Naswietßey Pánnie mogą bydź rozumiáne / ponieważ oná nád wßelkie inßе ſtworzenie z niego wiecey bierze / mowiąc: *W Jzráelu*, to iest / w dußách ludźi duchownych / ktorzy dla doskonáleg złośći y namietności wßyſtkich zwalczenia / y rzeczy Boskich przypátrowánia / hoyna świátłośćia są oświeceni / *weźmi dźiedźictwo, á miedzy wybránemi memi*, to iest / przeznáczonymi / *roſpuść korzenie*, nabożeńſtwá y miłośći. Eccl: 24.

Jáko

Jáko przez nabożne ćwiczenie w tym Rożáńcu dostępuiemy osobliwey miłości v Naświętszey Pánny / á iż w kásce y służbie Chrystusowey ztąd pomnażánie bierzemy.

Rozdział XXI.

Dla zálecenia świętego ćwiczenia w tym Rożánym Wiánku / mimo ten wywod ktory sie bierze z vrzędu Naświętszéy Pánny / ktorego vżywa w dawániu pomocy ku naprawie świátá. To też osobliwie pobudza wierne ku czci y służbie iey / miánowićie ku pilne ćwiczeniu w tym świętym Rożáńcu / ieśli sobie to obiecuią / iż oná niezmierno miłośćia y prágnieniem / ktore żadnymi słowy wyrázone bydź nie może / zbáwienia wszytkich pożada. Krolowa niebieska (iáko mowi ieden Doktor) im iest możnieyszą / tym miłośiernieyszą / y miłuie nas miłośćia nieprzewyćiężona / to iest miłośćia ták gorąca y z miáry wycho-

Pet: Dami: Ser: 3. & 5. de B. Virg.

dząca /

dzaca / iż iey żadna wymowá wystowić nie może. Przyczyná tego iáśna iest: Abowiem im kto gorecéy Páná Boga miłuie / tym też y bliźnięg ścisleyßa przyiáźnia miłuie. Zkąd ludźie świeci ktorzy nagoretßa miłośćia Páná Bogá miłowali / bliźnim też dźiwney miłości y życzliwości sprawy pokázowáli. A tá miłość w ktorey tu ná ziemi kwitneli / w niebie nie wymięszálá / ále ták sie pomnożylá / im wiecey im znáiomości Boskiey przybyło / ktora z znáiomości wiáry / w iáśne y odkryte tegoż Bogá widzenie iest przemieniona. Gdyż tedy bez żadney watpliwości to pewna iest / iż Nászwietßa Pánná z dźiecińswá swego nagoretßa miłośćia Boża obdárzoná byłá / ktora w niey po wßytkie żywotá iey momenty nieoßácowáne pomnożenie ták bárzo brálá / áż sie niezmierne miłości Bożey morze / które też wßystek Dwór niebieski miłośćia zápalić było dostáteczne / w niey postánowiło. Co zá iezyk / by też nawyßych Cherubinow y Seráphinow / może wystowić iáko wielka iest miłość iey y życzliwość ktora oná ludźie miłuie. Ponie-

Jáka miłośćia wßystkie wierne / osobliwie swoie nabożne Nászpánná miłuie.

waż oná do téy miáry y proporcyey wstąpiłá y pomnożenie wźięłá / ktora w niey miłość Boża osiegnełá: á chociayże tá błogosławiona Pánná wszystkich w obec duß ktore máią bydź zbáwione miłością y prágnieniem gore; Jednák o tych / ktore sa téy prawdźiwie nabożne / osobliwe ma stáránie / ktore z osobliwym nabożeństwem y pilnością / káżdy dźień świety Rożániec mawiáią / o niey páměiątke czynia / iey przyczyny przez nabożne modlitwy wzywáią / sławe iey wynoßa: A ták tym nabożnym vważániem do náśládowánia cnót iey sie pobudzáią. Te Naświetßa Pánná osobliwie miłuie: Tych osobnym stárániem y vśilnością wßyskie rzeczy potrzebne opátruie. Ci káżdy dźień wielkich dárow y łask przez nie dostępuią. Wyznawa to ś. Bonáwentura tymi słowy: Przenaświetßa Pánná Márya / osobliwa chęćia miłuie / y wielkich faworow y łask dodáie tym / ktorzy vprzeymie wystawiániem iey sie báwią / czego y oni sámi przez doświádczenie doznawáią. Przeto one káżdego czásu iáko w naświetßey vczciwości mieć mamy. Do niey

S. Bona: in 3. Sent. d. 3. q. 1. Et in Epi: 35. memora. ca: 14.

we wße-

we wßeláckich potrzebách y niebeſpieczeńſtwách / iáko do napewnieyßego rátunku ſie vćiekaymy / iey pomocy żadaymy / onéy iáko pewney oredowniczce náßey / nabożnie y beſpiecznie náße ſpráwy poruczaymy: boć ieſt mátka miloſierdźia; káżdy dźień ſtáraymy ſie oſobliwa iey vczćiwość wyrzadźić. A żeby náße nabożeńſtwo y vczćiwość iey przyiemna była / iey czyſtości wßeláckim vśiłowaniem / duße y ciáłá / nienáruſzenie w nas záchowáć potrzebá; oſobliwie pokory y ćichoſći iey náſłádowániem ze wßytka pilnoſćia przypodobáć ſie iey mamy. To ś. Bonáwentura. Ktorymi ſłowy vczy nas co káżdy Chrześćiáńſki człowiek czynić ma żeby oſobnym obyczáiem od tey namiłoſierniey ßey Niebá Pániey y Krolowey miłość y pomoc wßeláka ſobie ziednáć y záſłużyć mogł. O iákoż to ieſt wielkie ſzcześćie / od tey / ktora mátka Boża ieſt / temu ze wßech namiłßa / y od niego nád wßytko ſtworzenie wywyßſzona / bydź miłowánym. Od tey ktora źrzodło wßeláckiey ſłodkości ná świát wydáłá / mile być ßánowánym y opátrowánym. Od tey

Druga przyczyná do służby Pánny chcącey nas wzywáiąca.

ktora może wszytko otrzymáć co chce: ábowiem nie máß nic czegoby vmyślnie pożądálá żeby otrzymáć nie miálá/ mieć záwsze rátunek y iey łáski zázywáć. Jest ieszcze y druga przyczyná/ ktora nas potężnie wzywa y pobudza do służby Naswietszey Pánny. A tá iest: Iż tego nabożeństwá zázywáiąc/ y w nim sie pomnażáiąc/ záraz służymy y czcimy Jezusá Bogá y Pánà nászego: Ták dla tego/ iáko cześć ktora świętym wyrządzamy dla Bogá/ sámemu Bogu wszelákiey świątobliwości y chwały w świętych sprawcy oddawámy: Ták też wszelka cześćy posługá ktora Naświętszey Pánnie/ iáko stworzeniu naszláchetnieyszemu/ y nád ine łáská y chwałą doskonáley obdárzona/ y iákoby Krolowey y Pániey wszystkich świętych wyrządzamy/ sámemu Bogu to oddáiemy: wyznawáiąc w tym iż z naszego drobliwszey ręki iego wszytkie dáry ktoremi ozdobiona byłá/ wyszły/ iemu dźięki y chwały oddawamy/ iż tákie stworzenie stworzył/ ktore z pokolenia Adámowego idąc/ po Bogu iest czćia/ chwałą/ y w czelem wszytkiego dworu niebieskiego/

y pospo-

y pospolita vćiecżka wßytkiego świátá: Ták też dla tego iż cześć y posługa ktora sie dźiele mátce względem Synà/ Syn nie ináczey przyymuie iákoby iemu wyrządzóna byłá. Iż iego tylko względem/ y dla miłośći niewymowney ktora ma ku mátce swoiey namiłßey to mu sie wyrządza. Nád to/ z nabożeństwá ku Naświetßey Pánnie rozmnaża sie cześć y chwałá Páná Jezusowá: Abowiem Pánná iáko nawiernieyßa Bogu/ tych ktorzy sie do niey y do opieki iey vćiekáią/ záraz do Syná przywodźi/ y spráwuie/ żeby do niego całym sercem przystáwali/ iemu służyli/ ze wßytkiego sercá onego miłowáli/ y chwały iego we wßytkim ßukali. Ták tedy iáko czcząc błogosłáwiona Pánne záraz czćimy y wielbimy w niey Boga: Ták też máiąc vfánie w niey/ nádźieie náße w Bogu pokłádamy. Abowiem nic inßego nie iest nádźieie swoie w Bogu pokładáć/ iedno o tęg wspomożenie y łáskę/ ktorey nam ku zbáwieniu potrzebá/ vfáć. Osobliwa záśie sámego BOgá pomoc ktora zbáwienie náße spráwuie/ iest tá iż nam dał Naświetßą mátkę swoię/ zá

Cześć naświetßey Pánny cześć Chrystusowá sie mnoży.

matke/ Pátronke/ y oredowniczke naſze/ áby zá námi przed Máieſtatem iego ſie wſtáwiáłá: á iż też nas przez kościoł vpomina y náucza/ żebyſmy ia tym ſpoſobem pozdrawiáli: Bądź pózdrowiona Mátko miłoſierdźia/ żywocie/ ſłodkości/ y nádźieio náſzá bądź pozdrowioná. Nużeż oredowniczkó náſzá oné twoie miłoſierne oczy ku nam ráczy obrocić. Ażebyſmy ſie tego czynić nie obawiáli/ ś. Auguſtyn wielkim ſercem do Naświetſzey Pánny ták mowi: Tyś ieſt nádźieiá iedyna grzeſznych/ przez cie ſpodźiewamy ſie odpuſczenia grzechow/ y w tobie nabłogoſławieńſtwa/ ieſt náſzey záplátý oczekiwánie.

D. Auguſt. Serm: 2. de Annũtia.

Jáko pilni byli ſtárzy świeci/ y ini wielcy ſłudzy Boży/ Zakonow Fundatorowie/ w wzywaniu Naświetſzey Pánny pomocy.

Rozdział XXII.

Nawody do tych miaſt przywiedźione/ ktore nam pokázuią ćwiczenia tego y nabożeńſtwá do

Naświet-

Naświętßey Pánny / czesćia potrzebę / Sześćia też zacność y wagę: ták dla ziednánia nam łáski Bożey / iáko y dla otrzymánia tego / co nam iest do zbáwienia potrzebnego / vprosßenia snádnieyßego / dobrze zrozumieli y v siebie vważyli mężowie świeci: A dla tego wßyscy osobliwe nabożeństwo do niey mieli / y ine wierne słowem / pismy / y przykłádem do tegoż nabożeństwá wiedli. S. Jákub Apostoł y Biskup Jerozolimski w swoiey Liturgiey / to iest w obrzędách Mßey ś. ktore on sam złożył / wßystkie wierne do tego nabożeństwá wzywáiąc ták mowi: Tobie / o pełna łáski wßystko stworzenie sie ráduie / Anyelskie zastępy / y ludzki rodzay / ktoraś iest / Kościoł poświęcony / Ray duchowny / chwała Páńska / z ktorey Bog ciało przyiął / y dźiećiećiem ośtał sie Bog náß / ktory iest przed wieki. Abowiem żywot twoy Thronem swoim vczynił / y wyrßym go niźli niebo zrzadźił: A ieszcze. Czyńmy pámiątkę / Naświętßey / niepokáláney / nachwalebnieyßey / błogosłáwioney Páney náßey / mátki Bożey / y záwsze Pánny Máryey: ábysmy zá iey modlit-

S. Iacob in Liturg.

wami y przyczyna wßyscy miłosierdźie otrzymáli. S. Bázyli w swoiey Liturgiey toż czyni. Wspominaiąc / práwi / Naświętßa / niepokalána / nachwalebnieyßa Pánia náße Matke Boża / y záwße Pánne Márya / nas sámych / y mieszy námi / y wßytek żywot naß Chrystusowi Bogu porucżaymy. Tákże s. Chryzostom w Officium Mßéy s. ktora złożył / Zbaw nas / práwi / Páne Zbáwićielu náß / przez przyczyne chwalebney matki twoiey. Wßyscy też Pátryárchówie Naświetßych Zakonów osobliwą w tym pilność pokazáli / iż Naświetßa Pánne sobie zá Pátronke bráli / y swoim to zálecáli żeby do niey osobliwe nabożeństwo mieli / one ćwiczili: iż to do záchowánia y rozmnożenia zakonu swego wielce bydź potrzebno rozumieli. A owßem niektorzy z nich do tego od Bogá pobudzeni byli. Pierwßym Oyeom zakonu Kártuzyáńskiego / gdy zbytnie troskliwi y boiáźliwi byli / ták dla surowości przedsięwźietego żyćia / iáko y dla mieyscá náktorym mießkáli strachu y okropności / by snadź niektorych złosliwych ludźi chytrymi y zdrá-

dliwy-

D. Basil: in Liturg.

D. Chrysosto: in Officio Missæ.

Laurent: Sur: invita S. Brunonis, Tomo 5. 6. Octob.

dliwymi ięzykámi / zá poduſzeniem ſzátáńſkim / poruſzeni będąc / w niebeſpieczność śmierći ſie nie wdáli. Alić ukazał ſie im iákiś maż / twarzą / ſzczodźiwości / y wſzytkiego ćiáłá hábitem przewielebny / ktory / że był Piotr Xśiąże Apoſtolſkie z wiela znákow / y wſzyſtkich iednákie było mniemánie. Ten wſzechmocnego Bogá ſłowy im odpowiedźiał / żeby Naświetſzą Mátkę Bożą zá Pátronkę ſobie obráli / y iey Godźinki káżdy dźień mawiáli: Abowiem to pewna / iż gdy oná ich w opiekę ſwoię przyymie / w záczętym ſpoſobie życia áż do śmierći wytrwáią. Uczynili oni iáko vpomnieni byli / Godźinek y inych nabożnych modlitw mowieniem opiekálniczce ſwoiey záleczić ſie ſtáráli / záczym ná iey obietnicy ſie nie omylili. Abowiem we wſzyſtkim / y wiecey niżli ſie ſpodźiewáć mogli / hoynie y obficie ie opátrowálá.

S. Dominikowi / w pierwſzych początkách poſtánowienia zakonu ſwego / nocy iedney / w Rzymie v ś. Sábiny / gdy ná Dormitarz Bráćiey wſzedł / y tám przy iedney ſtronie ſtoiąc P. Bogu ſie modlił. In hiſto: vitæ ipſius, lib: 2 cap: 13.

Eia ergo aduocata nostra.

Alić vyrzy Naświetßa Pánne piękności y vrody nie widáney z dwiemá drugimi pánnámi / káżdego z bráćiey ná łożkách ich náwiedzáiąc y woda świecona ie kropiąc / y kryżem ś. im błogosławiąc. Do ktory on z wielką vczćiwośćią przyszłapił: A oná pokazáłá mu iákié pożytki z iey opieki ná nie zplywáły: á iáko / ulekroć wierß on śpiewáli: Nuż tedy oredownicżko náßá / przed Synem swoim vpadáłá / zá záchowánie zakonu pokornie sie modlac. Od onego czásu w S. Dominiku nabożeństwo ku Naświetßey Pánnie sie pomnożyło / y bráćia swoie pilnie vpomniał / áby ia sobie zá osobliwą Pátronkę obráli / y oney sie nabożnie porucżáli. W nim lepak ták osobliwy do pozdrówienia Anyelskiego został áffekt / iż go záwße w vściech / záwße w sercu nośił / á z iego powtarzánia y rozmyślánia dźiwny smák y pocieche odnosił. A żeby wßytkim wiernym toż do Naświetßey Pánny nabożeństwo / záraz z vważániem żywotá y męki Páńskiey zálecił / zwykł był ie z wielką pracą y pilnośćią do mowienia modlitw y rozmyślánia Rożáńcá świętego

napominác. S. Fran-

S. Fráncišškowi / toż nabożeństwo z niebá podáne było. Abowiem iáko ś. Bonáwentura świadczi Mátkę Páná nášego miłośćią niewypowiedźiana miłował / przeto iż Páná Máiestatu brátem nam vczynilá / y przez nie miłosierdźiasmy dostąpili. W niey po Chrystusie osobliwie vfaiąc / swoie y swoich óne oredownieżke posłanowił / ktora / taka modlitwa káżdy dźień pozdrawiał. Swieta Bogárodźico / słodka y piękna / krolá náśmierć wydánego. Synà twego namiłszego Páná nášego Jezusá Chrystusá zá námi błagay / áby on przez swoie nalutośćiwšże miłosierdźie y łáskáwość / tudźież przez moc Naświetszego wćielénia y gorzkiey śmierći swoiey nam przepuścił grzechy náše / Amen.

Surius in vita ipsi⁹, Tomo 5. cap: 9.

Modlitwá S. Fráncišká do naświetszey Pánny.

Jáko przez nabożeństwo y vczciwość ku przeczystey Pánnie ludźie prawdźiwey skruchy / grzechow odpuszczenia / y przećiw wszystkim nieprzyiaćielskim pokusam zwyćiestwá dostępuią.

Roz-

Rozdział XXIII.

Które dobrá sa ták známienite/ byleśmy spodźiewáć sie ich mogli z mocney y szczodrobliwey ręki Bożey/ ktorych by nam do tychmiast nie vprosiłá y teraz nie vprasza przyczynā Bogarodźice Naświetszey: Abo iákie y iák ciężkie złe rzeczy sa/ z ktorych byśmy żadali bydź wybáwieni/ z ktorych káżdego czásu niezliczeni grześnicy y vtrapieni/ za tey świeta przyczyna wyieći nie byli: Jesli grzechy popełnione nas strásza y lekliwe czynia/ przez Naświetszey Pánny przyczyne potrzebna skrucha/ y wszystkich złości odpuszczenie otrzymamy. Swiádek rzeczy tey iest wielki on grześnik Theophilus/ iáko pisze Eutychianus tegoż Theophilá sługá/ y oczywisty świádek tego co sie około niego działo. Ten bowiem gdy był od Biskupá zá fałszywemi złych ludźi vdániem z Ekonomiey Kośćielney złożony/ á on krzywdy téy nie mogąc ścierpieć/ záprzawszy sie Chrystusá y Naświetszey mátki iego/ dyablu sie oddał/ á to Cyrográfem swoim potwier-

Naświetsza Pánná grześnym złości ich odpuszczenie otrzyma

Metaphr: Surius in vita eius. Tomo 5. 4. Febr.

dził.

dźił. Potym do vznánia grzechu swego
będąc przywiedźiony / gdy ciężkość iego
v siebie vważał / zárzuciwßy wßelką ná-
dźieie odpuszczenia / iął ná vmyśle vpá-
dáć: áż mu niekiedy mátki Bożey łáská-
wość / z táka miłością vtrapionym po-
mocna bydź zwykłá / ná pámięć przyßłá.
Do niey tedy z vmyślem vfáiącym vćiec
się postánowił. A ták przez czterdźieści
dni y czterdźieści nocy / w kościele teyże
Pánny błogosłáwioney / postámi / czuy-
nościámi / y vstáwicznym vtrapieniem
iął się dręczyć / áżadney pociechy niechćiał
przypuścić / áżby táki znák Boskiego mi-
łosierdźia mógł otrzymáć. A oto o pul-
nocy vkazáłá mu się Pánná Bogárodźi-
cá / w iásności przedźiwney / surowemi go
słowy zá táka złość popełniona karzac.
Lecz gdy on w pokornym wzywániu rá-
tunku iey przedsię iednák trwał / oná na-
bożnym sercá iego vniżeniem náklonio-
na / áż też łágodna mowa go potwier-
dźiłá / y do mężney nádźieie odpuszczenia
podźwignęłá. Potym go vpomniłá á-
by sátáńskiey służby się wyrzekßy / iuż od
tego czásu Pánu swemu Zbáwićielowi

służył;

służył; Dla co się on przez wszystek czás żywotá swego obwiązał. Náostátek iż iuż łzy y modlitwy iego przed oblicznośc Boża były przypuszczone / grzech wszeláki zgładzony / y do łáski Bożey zgołá iuż był przywrocony / te mu nowine zwiástowáłá / co pewnymi znákámi y świádectwy potwierdźiłá / bo mu Cyrográf wrócitá. A gdy odżywiáiącemi Sakrámentámi Kościelnemi był opátrzony / dźiwna ná twarzy iego ślicznośc z przedźiwna świátłośćia złączona záiáśniáłá; y tak dniá trzeciego nie bez pewnego mniemánia świątobliwości śedł do Páná. Té są Nayswietszey Pánny sprawy pełné łáská wości / ktorymi wszystkich grzeßnikow do nádźiele odpuszczenia grzechow swoich by też naćiężßych wzywa / ieśli się do niey vćiec / zá grzechy swoie żałowáć / y żywotá polepßyć / beda stárali.

Pánná czysta tym co grzechow swych nie znáia / ieśli się do

Lecz ieśli kto w grzechách vwichłány / ich iednák nammiey nie zna / ábo dla tego że są skryte / ábo dla iego namietności ktore go záślepiáia; y dla tego żadney zá nie pokuty nie czyni / y ztąd w wielkim iest niebespieczeństwie wiecznego po-

tępienia: iáko wielom sie trafia ktorzy grzeßą / ábo w grzechách trwáią dla grubéy niewiádomośći / ktora owßeki nie wymawia; ten sie niech do Naświetßey Pánny vćiecze / tych śrzodkow záżywáiąc / ktorymiby wspomożenié iéy záßłużyć sobie mogł: Rożány Wianek niech mowi; bo ták bedźie / iż zá iéy przyczyna / świátłośćia niebieśka bedźie oświecony: záczym ćiemnośći grube téy niewiádomośći beda rospędzone / y do vznánia grzechow swoich przyidźie / y zá nié popokutowáć bedźie.

nicy vćiekáią / oświecenie vpraßą.

O ś. Cyrillu Pátryárßę Alexándryiskim / pißę Nicephorus / gdy názbyt łatwie wierzył oszyrzácom ś. Chryzostomá / ktorzy fałßywymi potwarzámi niewinność iego ßkálowáli: skąd ták sobie myślić iż go słußnie z iego stolice zrzucono / á iż imie iego miedzy Pátryárchy Cárogrodzkie nie miáło bydź policzone. Zgrzeßył tedy / iż názbyt łatwie potwarcom vwierzył: iednák y to wiedźiał że to iest pospolita / iż ludźie známienitą żárliwośćią spráwiedliwośći obdárzeni / zwłaszá przełożeni / gdy grzechy strofuią / wie-

Hist: Eccle: lib: 14. ca: 28.

la ob-

la obmowom podlegáia / ktorzy zazdro-
ścia y ámbicia wzrußeni / one przeßladu-
ia / y ſławe ich ktorymi mogą ſpoſobámi
ſczyſcia y obeliżyć ie vśiłuia. Przeto przyſłoi
nie ták ſnádnie tym wiárj dáwáć ktorzy o
ſługách Bożych źle mowia. Za ten grzech
ktorego y on ſam Cirillus do ſiebie nie
znał / Pan Bog wielkie karánie mu go-
tował. Lecz iż oſobliwym nabożeństwem
zwykł cześć Naświetßą Pánne: mátká
miłośierdźia vprośiłá mu niebieſkie ob-
iáwienie; w ktorym ś. Chryzoſtomá w
niebie niewyſłowiona chwała ogárnio-
nego y świetych hufcámi zewßąd otoczo-
nego / á Naświetßą Pánne zá grzech ieg
przeciw Chryzoſtomowi popełniony / od
Synà pokornie odpuſczenia żądáiącą o-
bacżył. Z tego widzenia ten świety oświe
cony / poznał grzech ſwoy / y zan gorżki-
mi łzámi y vczynkámi pokuty / doſyćczy-
nił / á nápotym wiernym ſie oſtał obron-
cą Chryzoſtomá / áż náoſtátek z wieka o-
pinia świątobliwośći z tegó świátá po-
ſzedł. Takie rzeczy otrzymywáią przez
przyczyne Pánny błogoſławioney ktorzy
ia oſobnym nabożeństwem czczą. Abo

wiem

wiem przez nie od wiela tákich niewiádomości / błędow / y oßukánia bywáią wyieci / w ktoreby wpádli y káżdy dźień by wpadáli / by ich Pánny tey przyczyná nie bronitá. Jesli kto po odprawieniu pokuty / zá grzechy swoie boi sie żeby za pedem pokusy znowu w inße grzechy nie wpadł / ponieważ nápisano / iż boiowánie iest żywot człowieczy na ziemi: á ci ktorzy do służby Bożey przystępuią / máią gotowáć dußie swoie ná pokusy. Ten niech wzywa Naswietßey Pánny / mawiáiąc tey świety Rożániec / imie tey niech często w wściech ma y obrony tey żąda: ábowiem ták będzie wybáwion / y ze wßytkich naciężßych y naniebeßpieczniey ßych pokus będzie tryumphował. Wiele rzeczy tákowych iest świadectw / tych osobliwie / ktorzy potężnymi pieknelnego nieprzyiaciela pokusámi będąc strapieni / gdy iuż práwie vpadáli / ßámym wzywániem tey Pánny błogosławioney / pokrzepieni / gore odnieśli.

Iob: 7.

Eccl: 2.

Naswietßa Pánná sługo swoim mi żnośc w odpárciu pokußam vpraßa.

W Historyey zakonu Fráncißká ś. pißa o iednym zakonniku ktory bárzo ciężko był kußon przeciw wierze. Podawał

Part: 2. lib: 4. cap: 14.

mu duch kłamliwy wywodź fałßywe/ ktorymi vsiłował go przywieść/ áby záprzawßy ſie wiáry/ y odrzuciwßy hábit zakonny/ ná świát ſie wrocił/ y wßytek ſie we złości zánurzył/ dla tego iż wßytkie prace iego ſą prożne y bez żadnego przyßłego pożytku. On tedy w tákim vtrapieniu y ciężkim niebeſpieczeńſtwie przyßćia o wieczne zátrácenie/ będąc położony: gdy oſobliwé nabożeńſtwo miał ku Naświetßey Pánnie/ y káżdy dzień niektore oſobliwe modlitewki/ y inſe pobożne ſprawy zwykł był iey ofiárowáć/ przed obrazem iey/ iákoby ią obecnie przed ſobą miał/ tak do niey iął mowić: Ja w prawdzie o matko miłoſierdźia/ Bogu y tobie/ w zakonnym tym ſtanie po wßytkie dni żywotá mego ſłużyćiem był poſtanowił: ále iż/ iáko tego doznawam/ wyśćie mnie opuścili/ y beſtyam piekielnym ná pożarćieśćie mie wyrzucili. Co wyrzekßy/ wnet záraz odßedł od ſiebie/ y będąc w zachwyceniu/ vyrzał oczymá duße Naświetßa Pánne/ á oná do niego tymi ſłowy mowi: Nie opuścił cie Bog ále doświadcza: trwayże tedy w wierze y w ſłużbie

Bożey.

Bożey. Zátym iey przemowieniem/ iákas niebieská świátłość duſze iego oświeciłá/ ktora wſzytkie one pokuſy rozproſzyłá/ á onego niezmierna pociecha nápełnionego/ w wierze y w zakonnym przedśięwźięciu dźiwnie vmocnionego zoſtáwiłá/ w ktorym áż do śmierći wytrwał. Nád to/ nie tylko Pánná błogoſłáwiona/ mocność przećiw pokuſam temu ktory nigdy nie vpad/ otrzymawa/ ále też y owe^{v} ktory ſie potknął/ łaſke powſtánia/ y tegoż nieprzyiaćiela od ktorego był porażony/ zwyćięzenia vpraſza. Piſze ś. Zophronius Pátryárchá Jerozolimſki/ o Rozmianie żenie Germaná Pátriciuſá/ gdy w Herezyą Seuerián'ſką wpádłá/ nocy iedney Náświętſzy grob Páńſki chćiáłá vczćić/ y iuż ſie do drzwi ś. káplice przybliżáłá. álić ſie iey widomie matká Boża z wielá świętych pánien vkazáłá/ broniąc iey wſtępu/ z grzechu ią ſtrofuiąc y mowiąc: Jáko/ ty nie będąc náſza/ tu śmieſz wnisdź? A gdy oná przedśięwźięcia trwáłá y pokornie proſiłá/ áby tám wnisdź mogłá. Pánná błogoſłáwiona odpowiedźiałá: wierz mi niewiáſto iż tu nie wnidźieſz/

Błogoſłáwiona Pánnáv pádłym moc powſtánia vpraſza.

Sophro: in prato ſpirituali cap; 48.

dźieß/áż známi społecznosć mieć będźieß. Tymi słowy vmyśł iey oswiecila/ y do bledu swego vznania/y iego obrzydzenia przywiodlá. Y zaraz przyzwawßy kapłaná/ z reku iego/ Ciało świete y Krew droga Bogá y Zbáwćiela náßego przyiełá. Y ták bez żadnego bronienia była godna vczynić pokłon świetemu grobowi Páná náßego Jezu Chryßtá. Niechże tedy beda pocißeni wßyßcy/ ktorzy wielo pokus ſa obćiażeni/iż táka pomoc máia z łáßki Bogá wßechmocne°/ przećiw wßyßtkim pokuſam/á tá ieſt Naświetßey Páni ny przyczyná. Przeto niech ia ſobie wielcé poważáia/ y oney we wßeláćkich potrzebách ſwoich wzywáia. Abowiem ták rzecza ſáma doznáia iż prawdá ieſt/ co táż Krolowa niebieſka/ do 6. Birgetty mowi: ták oná w Rewelácıach ſwoich świadczy. Jż Anyołowie/ ilekroć imie MARYEY wzywáne bydź vßłyßa/ weſela ſie/ á dyabli drża y vćiekáia od duß ktore kußa y przeßláduia. A té/ ktore iuż przez grzech w mocy ſwey mieli/ ießli Máryey/ z vmyßłem poprawy/ wzywáia/ odbiegáia.

Lib: 5. cap: 9. & 24.

Jako

Jáko przez błogosłáwioney Pánny Máryey obronę słudzy iey od mąk Czyścowych wybáwieni bywáią.

Rozdział XXIIII.

Kotkolwiek po odpráwieniu pokuty zá grzechy swoie/ mąk Czyścowych sie leká ktorzim człowiek pospolićie po odpuszczeniu winy podlega; Y ták grzechow odpuszczénia w tym żywocie sobie od Páná Bogá żądá. Od karánia lepak zá nie/ w drugim/ ábo zgolá/ ábo z iákiey części wolen bydź prágnie/ żeby dusżá iego/ od łásnego widzenia Bogá naywyssżego/ długo hámowána nie była/ Naswiętsza Pánne zá pośrzednicżke y pátronke niech sobie weźmie/ bo ták będźie iż zá świętá iey przyczyna/ y zá grzechow swoich odpuszczenie/ y od mąk wszelkich/ ktore zá ich dosyć vczynienie w Czyścu ponosić miał/ wyzwolenia dostąpi. Oboią bowiem rzecz przez zasługę krwie Chrystusowey sie dźieie/ ktorą nam y win/ to iest grzechow/ y karánia

O. Chrystus zasługa krwie swoiey y grzechow y kazánia zá nie odpuszczenie nam zásłużył.

zá nié / odpuszczenie záśłużył. Do odpuszczenia záśie karánia wielce sá pomocne dosyćuczynienia y zasługi świętych / osobliwie Náświętßey Pánny / ktora też prośbámi swemi otrzymawa nam / żebyśmy zasług Synáiey / y dosyćuczynienia Náświętßego Zywotá iego / wßystkich świętych / y spráwiédliwych / ucześtnikámi sie ssłali: O tey rzéczy nie málo mamy świádectw.

In vita S. Lutgard. Surius in Iunio.

Pißę Oćiec Thomaß Cantipratanus Dominikan / w Zywoćie ś. Lutgardy / ó Kśiężnie Brábánćiey / Corce Philippá Krolá Fráncuskiego / gdy ćiężko zachorzálá / ś. Ludgárdźie w Pánstwie swoim w Klaßtorze iednym mießkáiącey / ktora zdawna bárzo milowálá / przez posły znáć dálá / áby sie zá nia do Páná Bogá modlilá. Uczynilá to świeta / y záraz iey powiedźieć kazálá / iż iáko tá ktora z łożká choroby swey powstáć iuż nie miálá / żeby sie przez ś. spowiedź zgotowálá / y z wielka sercá vfnośćia Páná swego czekálá. Nie długo potym Kśiężná vmárlá / y vkazálá sie ś. Ludgardźie / dáiąc iey znáć pewnie / iż nád nádźieie / od wßelakich

mak

mak Czyścowych/ zá przyczyna Naświe
széy mátki Bożey/ ktora zá żywotá wiel-
ce miłowálá/ iest wybáwiona. Tenże
Author pisze o Innocencíuśie trzeciem
Papieżu/ ktory po odprawieniu Concili-
um Láteránenskiego vmarł/ iż sie iáwnie
vkázał ś. Ludgárdźie/ bedac niezmier-
nymi zewsząd plomieniámi ogárniony.
Ktorego oná iáko vyrzálá/ serdecznie sie
nád nim vżalilá/ y czemuby spolny wszyt-
kich Chrześcian oćiec ták ćiężko był dre-
zon/ pytálá. Tedy on iey odpowiedźiał:
Dla tych przyczyn tákie meki cierpie/ kto-
reby też mie bárzo spráwiedliwie o wiecz-
ne meki przyprawiły/ tylko iż zá przyczy-
na nalaskáwszey Mátki Bożey/ ktorym
klasztor zbudował/ dano mi żem zá to
konáiąc żálował: otożem wiecznych mak
vszedł/ ále mekámi náder okrutnymi áż
do dniá sądnego mam bydź dreczon. A
iżem do ćiebie/ ábym żądał pomocy/
przesłáć mogł/ to mi v Synà swiego/
Mátká miłosierdźia vprosiłá. To wy-
rzekszy záraz zniknął. A ś. Lutgárdá dla
niego dźiwne meki sobie zádawálá: swo-
ie też siostry áby toż czynyły/ nabożnym

In eadem Hist: S. Lutgardis.

vpominániem przywiodłá. Gdźie iest rzecz wielkiego vważenia godna / co dla bożáżni sądow Bożych wielce pomoże. Grzechy ktorym ten Papież był podległy / iáko Antonius Sábellicus / Ráphael Volāteranus / y ini / ktorzy Papieżkie żywoty opisáli / twierdzą / iż były zbytne wydatki ná budowánia / y czći świetckiey żądza niepomiárkowána / w inych rzeczach wielce był pochwały godny ten Papież / y bárzo wiele rzeczy ku posłudze Bożey y pożytkowi Kościołá s. postánowił. Dla tych tedy win / ktore on sam podobno gdy w nie wpadał lekkie bydź poczytał / spráwiedliwie ná ták długie męki czyścowe był osądzon: ktore pewnie opieláć miał by były niektorych osób świetych modlitwy / ktorych przez przyczynę nałáskáwßey Pánny / vczestnikiem się stał / niezáśłapiły. Chćiał to tedy Pan Bog żeby się to przez ś. Lutgárde ostáwiło / żeby w wiárowániu grzechow / y tych ktore się lekkie bydź zdádzą / bylismy pilnieyßy y ostrożnieyßy / sądow Bożych śrogości się bali: á popełnione przez prawdźiwą pokutę gládźili / przydáiąc do te-

go Bło-

go błogosławioney Panny obrone / ktorey przyczyną wielce iest pomocna / tak do tego żebysmy z grzechow wyszli / iako też żebysmy za nie godna pokute czynili / nadostatek dla zgładzenia karania powinnego za nie. Iż nie bez przyczyny ś. Bernat do Naświętszey Panny mowiac / tych słow użył. Błogosławiona beda cie nazywać wszytkie narody Rodzicielko Boża / Pani świata / Krolowa nieba / ktoraś wszytkim narodom żywot y chwałe porodziła: W tobie bowiem Anyołowie wesele / sprawiedliwi łaske / grzesznì odpuszczenie nalezli na wieki. S. Bern: Serm: 2. Pent.

Jako Naświętszey Panny sługy / czystości y innych cnot dostępuią / tudzież też śmierć dobrą otrzymaią.

Rozdział XXV.

Iż dobrym Chrześcianom nie dosyć iest to sprawić / czego potrzeba do zgładzenia win grzechowych y karania: ale też prawdziwych y doskonałych cnot dostąpić / y w nich się

ćwiczyć/ stárać máia: osobliwie iż napi-
Psal: 36. sano iest: Odstap ode złego/ á czyń do-
brze. W czym przedniey ßa sprawiedli-
wości czesć zależy. Przeto ktorzy ták wiel-
kie° dobrá otrzymáć pragną/ tákie iest do-
skonálych cnot y łáski Bożey skárby od
Páná Bogá dostąpienie; Do téy Nay-
swiętßey Pánny niech sie vciekáią; Niech
sie w tym ś. Rożáńcu ćwiczą/ y służą iey
ze wßeláką pilnością; ábowiem zá tym
pówdzie iż otrzymáią czego pożądáią.
Cnotá czystości trudna ku záchowániu. Tá známienita cnotá iest czystość/ y do zá-
chowánia/ náturze náßey skażoney bárzo
trudna. Ale ieśli błogosławiona te Pán-
ne kto zá Pátronkę y przyczynicielkę so-
bie weźmie/ nie tylko czystość/ ále też wie-
czne/ duße y ciáłá Páństwo zachowáć
łátwa mu rzecz będźie. Abowiem iż o-
ná te cnotę osobliwie miłuie/ ták wiele
nam pomocy y łask z nieba do nienáru-
ßonego iey zachowánia vprasza/ iż bárzo
łatwia/ dźiwnie wdźięczna/ y nád wßyt-
kie świátá tego słodkości nasłodźa y na-
smácznieyßa sie ostánie: Jáko też kázdo-
dźienne rzeczy nas doświádczenie/ z wielá
zacnych mężczyzn y białychgłow przykłá-

dow/

dów / ktorzy nienaruſzona áż do oſtátecznego tchu czyſtość záchowáli.

Piſa w Żywocie ś. Edmundá Arcybiſkupá Kántuáriyſkiego / iż ſie bárzo w téy cnoćie kochał / ktorą żeby tym pilniey záchował / z rády iednego kápłaná / przed obrázem wieczney Pánny / Naswietßéy mátki Bożéy / ślubem czyſtośći ſie obowiązał / oſobney y iedyney tey Pánnie ſie poruczáiąc / ony ſobie zá oblubienice obrał: Á żeby przymierze z nią vczynione bydź mocne y nienaruſzone pokazał / nowym obyczáiem pierśćionkiem ſwoim ſobie ią póślubił. Pierśćień ten ktory był dla tego dał vrobić / ná pálcu iey obrázowi pierwey potym ná ſwoy włożywßy / ná ktorym było Pozdrowienie Anyelſkie wyryte. Á ták od onego cząſu / chociaż miał ćieżkie od ßátáná náiázdy / y od niewſtydliwych białychgłow rozmáite do grzechu pobudki / iednák záwße z tey pokuſy zwyćięſtwo odnoſił. Jáko przy ſkonániu ſwoim ſám wyznał / iż ilekroć nalaſkáwßey tey Pánny wſpomożenia wzywał / z pokus wyßćie / w przeßłádowániu pocieche / w vtrapien u lekarſtwo /

Sur: in vita ei°, 16. Nouebr.

stwo/ w bolesći wesele/ zaraz naydował.

Surius in Maio, & in Chronico Minorum.

S. Bernárdyn Seneńczyk przedziwnéy świątobliwośći maż/ y wßyſtkiemi cnót kleynotámi przybrány: przez Naśw: Pánny przyczyne/ pánieństwo nienáruſzone záchował/ y od wßelákiego grzechu śmiertelnego był záſzczycon. Abowiem z dźieciństwá one ſobie zá Pátronkę był obrał/ ku iey czći/ ieſcze w młodych leciech káżdą Sobotę pościł/ y káżdy dzień przed iey obrázem kleczac niektore nabożné modlitwy mawiał. Przytym to twierdźił/ iż po Bogu w Naświętßey Pánnie oſobliwym obyczáiem vfnośc y nádźieię ſwoie pokłádał/ przez ktora ſpodźiewał ſie otrzymáć v Páná Bogá łáſke y miłoſierdźie y wieczna chwałe.

Zá Naświętßey Pánny przyczina y łáſki dármo dáne otrzymáne bywáią.

Nádto y inßе dáry/ które zowa dármo dáné; iákie ſą/ mądrość/ rozſądność/ piſmá wyrozumienie/ wymowá; które ieſliby ich kto dobrze vżywał/ do inych cnót wielce pomagáią; Pánná błogoſtawiona/ ktorzy ſie pod iéy opieke vciekáią/ y oſobnym nabożeńſtwem iey rádźi ſłużą/ vpraſza: iáko wiele przykładow y świádectw rzecz ztwierdzona ieſt.

Rupert

Rupert Opát Tuicienſki wielki Kościelny Doktor / dźiwney świątobliwości y mądrości mąż: był w Piśmie ś. bárzo vczony / iáko ſie z kśiąg od niego popiſanych pokázuie. Ten gdy był miálkiego dowćipu / vśilnie goracymi modlitwámi Panny czyſtéy / mátki Bożéy wzywał / żeby mu v Syná / Piſmá wyrozumienie vprośiłá. Pokazálá ſie mu mátká oná laſki / opowiádáiąc mu że prośby iego wyſłuchálá: á iż táka świątłośćia miał bydź obdárzony / iż żaden wieku iego w náuce z nim porownány bydź nie miał: Tylko żeby tego pilnował / iákoby tego tálentu w ziemie nie zákopywał / ále pilnie y mężnie z nim robił: czego on známienićie dokazał. Lecz áni wdźięczności nie zápámiętał / ábowiem Pánnie przeczyſtá / w piſmách ſwoich / nabożny chwalcá / bárzo czeſto wychwala.

Trithem: in Chroni: Monaſter. Hirſaug & Caniſius in mariali li. 5. c. 20.

Oſtáteczna rzecz ktorey ludźie w tym żywocie bárzo prágną / ieſt pobożna śmierć w láſce y miłości Bożéy záwárta / z wielką vfnośćia wiecznego zbáwienia / y Sákrámentów pomocą. Ten bowiem Artykuł ze wßech ieſt naniebeſpie-

pánná czyſta na bożnikō ſwoim ś. śmierć do bra vprá ßa.

ſzczęśćy / y ćiężkiéy potyczki; ktory żeby dobrze padł / oſobliwéy pomocy Bożéy potrzebuie. To lepak przez błogoſławionéy Pánny opiekę otrzymano bywa. Albowiem oná tym / ktorzy ią zá żywotá prawdźiwie / y vprzéymym ſercem czćili / w eſtáteczny ſwoy / od Naświętßey Troycę / nieprzewyćiężona vprząſa mężność / ná pokonánie wßytkich nieprzyiaćielſkich zdrad y pokus. Oná im niebieſka świátłość otrzymawa: ktora będąc oświeceni z tego świátá ſchodźili / ſtáteczni w wierze y w miłości Bożéy / z wielką ſerdeczną pociechą / y pewną nádźieią zbáwienia ſwego / wßytkich Sákrámentow pomocą vzbroieni. Co áż wiele przykłádow mogłoby bydź potwierdzono / wßák że ieden tylko / ktory zá wiele ſtánie / tu przełożę.

Bloſi: in Mon: ſpirituali, cap: 5.

Cżá u iednego modlilá ſię ś. Birgitá z vżalenia nád iednym Pánem zacnym wedle świátá / ktory ćiężko chorował / á iednák / wedle zwyczáiu wiernych / grzechow ſwoich Kápłanowi ſpowiádać ſię nie chćiał. Tedy Pan Chryſtus téy świętéy vkázawßy ſię / rzekł: Rzecz ſpowied-

nikowi

nikowi twemu / żeby tego chorego nápowiedźił y spowiedźi go wysłuchał. Spowiednik tedy on posłány od ś. Birgitty / przyszedł do chorego; ále on odpowiedźiał / iż często spowiedź czynił / y iuż nie potrzebuie żeby sie spowiadał. Drugiego dnia zá roskazániem Páńskim znowu kapłaná onego do tegoż chorego ś. Birgitá posłáła: ále od niego tóż co y pierwey zá odpowiedź odniosł. Trzeciego záśie dniá wroćiwszy sie do chorego / przełożył mu przeszkody zbáwienia iego / ktore Pan ś. Birgidźie oznaymił. Tedy on wszytek łzámi sie oblawszy rzekł kápłanowi: Jáko ż sie mam odpuszczenia spodźiewáć / ktory ták wiela złości iestem obćiążony y owichłány? Ná co spowiednik: Byś też / prawi / daleko wietsze y cięższe popełnił iednak przez prawdźiwa skruche y spowiedź zbáwion bedźiesz: toć prawdźiwe y bespieczne obiecuie. A on. Jam o zbáwieniu duszé moiey zwątpił / bom sie wszystek pod moc szatánowi poddał. ktory też zemna częstokroć mawiał. Oto iuż mam sześćdźiesiąt lat / á nigdym sie Sákramentálnie nie spowiedał: ánim Ciá-

ła Do-

łá Bożego nie przyymował: ale iuż oto teraz tákie łzy sie gnie mieć/ iákichem nigdy nie miał. Tedy dniá onegó czterykroć sie spowiádał kápłanowi/ y nástáwtrz po spowiedźi wźiął Naswiętszy Sákrámęt/ á dniá szostego vmárł. O ktorym Pan potym rzekł do ś. Birgitty. On nie szedł do piekłá/ ále przyszedł do Czyscá dlá skruchy y spowiedźi swoiey/ z dobroći moiey/ z ktorey áż do ostátecznego punktu czekam człowieczego náwrocenia/ á przez zasługi mátki moiey/ (nád ktorey on boleśćiami/ zá żywotá swego/ zwykł mieć vżalenie) nálazł zbáwienie y zbáwion będźie.

Blosius. ibidem.

W tym/ y w inszych podobnych przykłádźiech/ iśći sie y wypełnia ono/ co niekiedy ś. Gertrudá widźiáłá/ iż pod płaszcz nastodszey Mátki Bożey/ iákoby szczytki iákieś rozmáitego rodzáiu biezały/ przez ktore znáczyli sie grześnicy: osobliwe nabożeństwo do niey máiący. Te wszystkie Mátká miłosierdźia łáskáwie przyymuiąc/ y iákoby pod płaszczem swoim ich szczycąc/ wdźięczna ręka swoia każde brałá/ głaskálá/ y mile ie piástowálá. Przez

co iá-

co iáśnie znáć dawała / iáko miłośiernie przyymuie wßytkie ktorzy iey wzywáią: y iáko máćierzyńska łaskáwośćia bronі vfáiacych iey / y tych ktorzy ießcze w grzechach vplećieni ſą / áż ie z Synem ſwym poiedna prawdźiwie pokutuiące. O przedźiwna dobroći Boſka / ktora táką dobrodźieyſtwá / przez przyczyne Naświetßey Máćki ſwoiey ludźiom pokázowáć raczyß: Abyſmy ſtąd poználi / iż nie ieſt żadne zle winy / żadna pokuſá / żadne karánie / żadne niebeſpieczeńſtwo / z ktoregoby człowiek przez przyczyne Naświetßey Panny / ieſli ią ſobie zá Pátronke weźmie / nie mogł bydź wyięty. Ani ieſt żadne dobro / żadna cnot / żaden dar / żadna łáſká / żadna pociechá / ktoraby w tym żywocie y w śmierći przez iey przyczyne / nie mogłá bydź otrzymána. Dla tegoż / iáko S. Bernát mowi: Ná nie pátrza oczy wßelkiego ſtworzenia / ábowiem w niey / y przez nie / y z niey / łáſkáwa reká wßechmocneg̃ / cokolwiek ſtworzyłá / odnowiłá. Co ſie w niey wypełniło / bo z niey národzony ieſt wßytkiego okregu świátá náprawićiel. Jeſt tedy S. Bern: Serm: 2. Pent.

wola Boża żebyśmy przez nie wßystko dobre otrzymáli / y oney / wßytkiey duße nábożeństwem y wßytkiego sercá żadzą wzywáli / ześli / y zá Pátronke y przyczynicielke v Bogá bráli / mowiąc: O Naświetßa Bogárodźico; Rozwiąż związki winnym / pokaż świátło ślepym / nędze náße odpadź / wßytko dobre vpros.

O przeßkodách ktore zárzucáć zwykli grzeßni / żeby w tych tak známienitych dobrách / ktorych duße przez Naświetßey Pánny przyczynę ssłáią sie vczeßnikámi / społeczności nie mieli.

ROZDZIAL XXVI.

TE sa dobrodźieystwá y miłośierdźia / ktorych ták zá żywotá iáko przy śmierći / przez przyczynę błogosłáwioney Pánny ludźie doßiepuia. Ale iednák ztąd nie trzebá brác okazyey w grzechách trwánia / y pokuty ná długi czás odkładánia / z tą nádźieią / iż dla iey przyczyny w naciężßych grzechách będący bywáią zbáwieni / ábo przed śmiercią

pokuto-

pokutować będą: Abowiem iáko owi ktorzy okázyą biorąc z miłosierdźia Bożego w grzechách trwáią/ y odpuszczenie ich z nieskończoney łáskáwości Bożey otrzymáć sie spodźiewáią/ spráwiedliwym sądem Bożym pospolicie od miłosierdźia Bożego odpadáią/ y złym końcem złości swoie záwieráią: Ták też y ci ktorzy w Naświetßey Pánny obronie nádźieie pokłádáiąc/ grzechow do grzechow przykłádáią/ y pokutę ode dniá do dniá odwłaczáią/ w wielkim są niebespieczeńſtwie/ áby od niey opuszczeni nie byli/ iáko ci ktorzy iey miłosierdźia nie byli godni/ iż od służby y vczciwości iey/ z ktorey/ złości swoich/ gdyż sie oná tym nawiecey obraża/ mieli brać nienawiść/ cnot świetych miłość/ y Zakonu Páńskiego záchowánie/ w czym sie oná nawiecey kocha: oni przeciwnym obyczáiem grzeßenia y w grzechách trwániá prozna dume biorą; w czym nawietßa krzywde Krolowey niebieskiey wyrządzáią/ y znáczną przeßkodę kłáda/ áby od niey nie byli miłowáni y wspomagáni. Przeto tákowym nie podáiemy beſpieczeńſtwá/ áni nádźie-

te ratunku ; ále tym pewna vfność czynimy / iż przez opiekę Naświętszey Pánny od wszelkiego złego beda wybáwieni / y wszelakich dobr y łask dostapia / ktorzy z tego nápominánia y przykładow / do obrzydzenia grzechow swoich y do poprawy żywotá wzruszeni beda / tudzież śrzodki ku zbáwieniu potrzebne / od Bogá y Kościołá postánowione / vczynkiem wypełnić chcą / á do otrzymánia tego / nalászkáwszy Pánne sobie zá Pátronkę y przyczynicielkę mieć żądáią. Do tych mówie te wywody y przykłády / tym te fauory y pomocy obiecuią / tym tey nádźieie dodáią. Ci niech sie weselą y ráduią dla wiádomości tey prawdy / ktorą Naświętszą Pánná / ś. Birgitcie oznaymiłá tymi słowy. By nacięższy człowiek zgrzeszył / ieśli cálym sercem / z prawdźiwym polepszeniem / y miłośćią do mnie sie vćiecze / záraz gotowam iest przyiąć przychodzącego. A nie pátrze iáko bárzo kto zgrzeszył / ále iáka intencya y wola wracá sie do mnie. Abowiem grzeszny iakożkolwiek podły iest y sprosny / nie bioré sobie zá nieslusznosć ran sie iego dotykáć /

Blosi' in Monili spirituali cap: 5.

pomá-

pomázowáć/ y vzdrávviáć: bo mie zowa
y prawdźiwiem ieſt/ Mátká miłoſierdźia. Té ſa ſłowá tey Pánny błogoſłáwioney do ś. Birgitty: ktore y vczynkiem potwierdza vprażáiąc wſpomożenie y łaſkę/ v namiłßego Syna ſwego: dla ſpráwowánia tych ſkutkow odpuſzczenia y zbáwienia w grzeßnych. Niechże ſie tedy dobrze przypátrzą ci/ ktorzy Bogá obráżili/ ieśli w grzechách beda trwáli/ iż nie należą do nich te obietnice naświętßey Pánny. Abowiem Pan Bog ktory grzeßnym pokutuiącym odpuſzczenie obiecał/ ále żeby ich/ áby przez ieden dźień czekáć miał/ nie obiecał: A chociażże żywotá przedłużył/ iednák nie obiecał iż ie ſkutecznie náwrocić miał/ ále grożił im/ iż ieśli pokutowáć nie beda/ niespodźiánie przez śmierć do nich przyydźie; Jako ſám w Ewángeliey powiada: Bądźćie gotowi/ ábowiem ktorey godźiny ſie nie ſpodźiewiećie Syn człowieczy przyydźie. Y ieſzcze: Czuyćie/ niewiećie bowiem kiedy Pan przyydźie/ w wieczor/ czyli o północy/ czyli o kurách/ ábo ráno/ by ſnadź gdy przyydźie z predká/ nie náłazł was ſpiące.

Luc. 12.

Mar: 13.

śpiące. Co żeby iáśniey wyráźił / powiedźiał że miał przyśdź iáko złodźiey. Tákże też wpomniał przez Janá ś. w Obiáwieniu / niektorego tymi słowy: Jeśli nie
Apoc: 3. będźieß czuł: przyydę do ćiebie iáko złodźiey / á nie będźieß wiédźiał ktorey godźiny przyydę do ćiebie. Y dáley: Oto przy-
Apoc: 16. chodzę iáko złodźiey: Błogosłáwiony ktory czuie. Złodźiey dla złupienia przychodźi / kiedy ludźie śpią / á o przyśćiu iego namniey nie myśla. To ieśt czym tu grozi ná tym mieyścu grzeßnemu Pan Chryśtus / iż ieśli nie będźie śie stáral być czułym przez dobry żywot / y gotowym przez pokutę / iż do niego nieśpodźianie / gdy we śnie grzechu pogrzebiony leży / przyidźie. Ato karánie ktorym Pan grozi / w wielu grzeßnych rzeczą śáma wykonywa / ktorych czásu śmierći náwiedza / á w złodźieyśtwie grzechu śmiertelnego náleźione bierze / y ná wieczne męki oddáie: Jáko Pismo ś. świádczy / y káżdego
Matt: 25. dniá sámo doświádczenie nas vczy. Wyráził to Pan w Przypowieśći o dźieśiáći Pánnách / z ktorych pięć / oblubieniec przyßedßy / śpiące / y lámpy ich bez oleiu

nálazßy /

nálazßy / drzwi przed nimi zámknął: czym dał znáć / iż ieśli grzeßnego w stanie grzechu smiertelnego zástáne bez łáski y bez miłośći / od dobr niebieskich go wyłącza / y wiecznym mękam przysądza. Tóż pokazał kiedy do drzewá Figowego liśćie tylko máiącego przystąpił / ßukáiąc nán nim owocu / ktorego gdy nie nálazł / chociáyże / iáko mowi Ewángelistá / nie był czás figow / iednák mu z tákim skutkiem słow złorzeczył / iż záraz vschło. Czym chćiał dáć znáć / iż niekiedy przychodźi przez śmierć y poiedynkowy sąd / áby náwiedźił grzeßne / ktore ieśli naydźie że tylko liśćie máią martwey wiáry y niektorych vczynkow powierzchnich / á nie przynoßą pokuty y dobrego żywotá owocow / práwie y tegż czásu kiedy rozumieią / iż ieszcze nie iest czás tych owocow wydawánia / dla tego że sa ieszcze w kwiećie młodości; á iż myśla potym żywotá swego poprawić: iednák ich nie czeka / ále przed czásem / kiedy śie oni mniey spodźiewáią / z tego świátá ich zbiera / y przeklęctwo wiecznego potępienia kłádąc nán nie / niespośobne do wßytkiego dobrego / Mar: 11.

ie zosłáwnie / y ogniowi nie gáśnącemu poddáie.

Żebyśmy tedy / od tych sądow Bożych / karánia spráwiedliwego / ktore pospolicie nád grzesznymi w złym żywocie trwáiącymi pokázuie / wybáwieni byli / vczyńmy koniec przeszłym grzechom / przez prawdźiwą zá nie śerdeczną skruchę / y vstną spowiedź: záczniimy żywot nowy / z prawdźiwym przedsięwźięciem służby Bożéy; ábowiem tym sposobem miłosierdźie Páná á Zbáwicielá nászego otrzymamy / y wszytkie te niewypowiedźiane łáski / ktore przez nałeśkowśey Pánny przyczyne duszam spráwiedliwych y grzesznych wdzięczane bywáią. Do czego żebyśmy się tym bárźiey záostrzyli / powiem teraz srzodki przez ktore Náświętsza Panne czcić y wielbić / á zátym dobr tych niewysłowionych / ktore przez iey przyczyne ludźiom vdzięczane bywáią / dostąpić bądźiem mogli.

Ktorymi osobliwie sposobámi / Naswiet: Pánna wielbicy y czcic mamy: á miánowicie o vczciwości wnetrzney y zewnetrzney ábo zwierzchney.

Rozdział XXVII.

Iákolwiek z tego co sie do tych miast mowiło / snádnie sie obaczyć może / w ktorych osobliwie rzeczách / Pánná błogosłáwiona od chwalcow swoich czczona y wielbiona być ma: Jednák iż sie to dla wßelkiego rodzáiu person pißemie od rzeczy będzie / miánowicie y to obiásnić / y przykłády świetych potwierdzić.

W trzech rzeczách osobliwie / nabożeństwo y przysługá ku Naświetszey Pánnie y inym swietym zalezy. w vczciwości / w wzywániu / y náßládowániu. Do vczciwości należy / one we wnątrz w sercu wielce powáżać y miłować; z ich dobr y chwały sie weselić: Bogá / że ich obdarzył ták známienitymi dárámi y łáskámi ozdobił / y do tákiey chwały podwyßßył /

W trzech rzeczách nawiecey vczcznie świetych sáwiſto.

W vczciwości.

wielbić: Powierzchowne część / czcić y
ſłánować ich imioná / obrázy / pámiątki /
náuki / ſłowá / Reliquie: y wſzytko co do
nich należy.

W wzywániu. Do wzywánia służy / ofiárować im za-
dze pobożne / módlitwy nabożne / y ine
w oſobności posługi y vczynki dobré / iá-
kie ſą / posty / iálmużny / pokuty / Mſze
ſwiete / ábyſmy przez nié przyczyne y
wſpomożenie ich otrzymáli.

Wnáſłádowániu Do náſłádowánia (á to ieſt rzecz
trzecia / y w ktorey oſobliwie ſwietych
chwalá záwiſłá) należy czytáć y ſłuchać
Żywotow y cnot ſwietych: o tych czeſto
rozmyſłáć / te pilnie v ſiebie vważáć / o-
ne w rzeczy / ile ſtan káżdego y tálent kto-
ry wźiął od Páná Bogá dopuſzcza / poká-
zowáć: á z ich przykłádu okázya krác pá-
ná Bogá chwalić y onemu ſłużyć / iáko
oni go chwalili y ſłużyli iemu. Co ku wiel
kiey chwale ſwietych ſie ściąga / kiedy Ży-
woty ich ſą nam pobudka / ktora do wiel-
bienia Páná Bogá ſie wzbudzamy. Przez
to ieſli Náſwiet: Pánne oſobliwa czci
nie powierzchna tylko / ále prawdziwie
przed Bożą y tey Pánny obecnoſcią / y

ſłánować

ßánować prágniemy: wyrzadzaymyß iey
vczciwość iáko naßlachetnieyße[y] y nay-
wyßemu ſtworzeniu/ktore wiecey z Bo-
gá bierze á niżli wßyſtko ſtworzenie: y
iáko Rodzicielce Bożey y mátce náßey
namilßey/ nalaſkáwßey/ nalutościwßey/
naſłodßey/ ktora nas niewymowna mi-
łością miłuie. Jozefá onego świetego/
dla tego iż ziemie Egyptſką oſobliwym
onym dobrodzieyſtwem ſobie zniewolił/
iż one czáſu wielkiego niedrodzáiu o kto-
rym z obiáwienia Bożeg ſie dowiedział/ Gen: 41.
zá opátrznym zgromádzeniem zboża/ od
głodu y od śmierći wybáwił. Fáráo krol
Egiptſki/ pánem go po ſobie poſtánowił/ pierścień z ręki ſwoiey zdiał y włożył
ná rękę iego/ przyoblokł gó w ßáte koßto-
wna/ ná ßyi łáncuch złoty záwieśił: á że-
by krom iego roſkazánia nic ſie we wßyt-
kiey ziemi oney nie działo/ roſkazał. Co
baczac obywátele ziemie onéy/ ieli go wy-
ſtáwiáć/ czćić/ ßánować/ nizko ſie przed
nim kłániáć; á gdy iáchał przez vlice/
klekániem/ y ná ziemie vpadániem vczci-
wość mu wyrzadzáli. Jeſli táka cześć y vczciwość Jozefowi wyrzadzána była/ Piękne Figury

dla

Jowfa do Páney Naś przyrownánie.

dla tego iż go krol Jerec. dla tey krodźiey ſtwá oney źiemi wyrzadzonego/ ták karzo podwyssył. Naswietßey Pánnie/ ktora z naczyſſßey krwie ſwoiey nas zrodźiłá/ mlekiem ſwoim karmiłá/ nie chleb źiemſki przemiáiacy/ álе chleb wieczny z niebá ſpuſczony nam zachowáłá/ y onym nas karmiłá: nie dla zachowánia ciał naßych od głodu y śmierći doczeſnev/ y dla ochłody ſmyſłow cieleſnych/ álе dla wyrwánia duß náßych od grzechu/ od potępienia/ y śmierći wieczney/ ażeby otrzymáły żywot y chwałe nieśmiertelna: A to nie iednemu tylko krolеſtwu/ y przez ſiedm lat: álе wßytkiemu swiátu/ y przez wßytkie wieki: A nie bedźieß toż od nas ſłußnie iey oddano? Zwłaſczá iż widźiemy że oná tego dobrodźieyſtwá świátu vczynionego/ nie od krola źiemſkiego y nievdolnego iáki był Fárao/ álе od wiecznego y nieśmiertelnego Bogá/ niebá y źiemie ſprawce/ nad wßytko ſtworzenie podwyssßona/ Pánia y Krolowa dworu niebieſkiego y swiátá wßytkiegó poſtanowiona/ iż ma wtore mieyſce y ſtolice w krolеſtwie/ po oney/ náktory ſam Bog

ſiedźi-

siedźi: tákże pierścień ná ręke iey włożony/ to iest/ iż ma sobie podána mocy powage/ żeby wszytkie łáski/ które P. Bog świátu po iego odkupieniu dáie/ przez ręce iéy przechodźiły. To iest/ iáko s. Bernat wykłáda/ przez iey przyczyne bywáią otrzymáne. Tey tedy iáka czesć y vczciwość przystoi nam wyrzadzáć? iáko ią sobie w sercach nászych mamy poważáć/ iáka miłośćią miłowáć? z iáka przystoynośćią obraz iey czćić/ y nastodsze imie iey mienić? Jákim wysławianim cnoty y zacnośći iey mamy wynosić? Niech nam będą przykładem świeći oni/ którym Pan Bog/ vczciwość ktorą mieli tey Pánnie wyrzadzáć/ obiáwił.

O ś. Gerárdźie Biskupie Kánádieńskim/ á potym męczenniku nápisano/ że on Naświętßą Pánne ták pokorną posługą czćić był zwykł iż ktory winowayca/ od tych ktorzy tego świádomi byli będąc náuczony/ odpuszczenia od niego prosił/ przez imie Naświętßey Mátki Bożey/ iż záraz vsłyßawßy imie Mátki miłośierdźia/ łzámi sie zálał/ y iákoby on sam winien był/ od winnego odpuszczenia pro-

Surius in vita eius 24. Sept.

śił.

śił. Synem też swoim każdego zwał/ ktory ia szczyrze Mátką Boża bydź wierzył. Tenże pisze/ iż Węgierski narod w iezyku swoim nie zowie iey mátką Bożą/ ále pánią: á ieśli było pomiénione imie iey/ záraz kleknawszy ná ziemie/ y schyliwszy głowy/ pokłon iemu czynili.

Surius in Ianuar.

S. Małgorzátá Krolá Węgierskiego Corká/ Zakonu ś. Dominiká/ miedzy inszymi cnotámi/ ktorymi ná ták wysoki wierzch świątobliwośći wstąpiłá/ Naświętsza też Pánne osobliwym áffektem miłowáłá y czćiłá: Dla tegż gdźiekolwiek obraz iey obaczyłá/ vczćiwie kleknawszy/ Anyelskie Pozdrowienie zmowiłá. W wigilie świąt iey ná chlebie y ná wodźie tylko przestawáłá. W świętá iey y przez oktawy/ po tysiącu Pozdrowienia Anyelskiego iey ofiárowáłá: á zá każdym ná ziemie padáłá/ áby tákim porzuceniem ćiáłá/ tym wiecey Naświętsza Pánne vczćiłá.

Surius in vita ipsi° 15. Octo.

Przedźiwny też iest przykład ś. Jádwigi Pátrónki nászey Polskiey/ ktorey nabożeństwo Pan Bog známienitymi cudámi wstawił. Tá/ przeblogoſt áwiona

Mátka

Mátke Boża miedzy inßymi swietymi/ ták/ táko rzecz godna byłá/ gorecéy miłowálá: Dla czego też iey obraz máluczki záwße zsoba nosiłá/ czesto go w rękę brálá/ żeby z miłości ku niey czesto nań pátrzyłá/ á pátrzac tym bárżiey do miłości iey wzbudźić sie mogłá. Tym obrázem/ kiedy czásém błogosławiłá chorym/ záraz do zdrowia przychodźili. A ták wielkie y znákomite cudá te były/ iż z inßymi do iey Kánonizácyey hoynie dostáteczne świádectwo czyniły. Po śmierći iey/ Roku dwudźiestego piątego/ gdy dla przeniesienia ciáłá iey świętego/ grob iey otworzono/ wonność dźiwnie wdźięczna z niego wychodzaca wßytkich nozdrzá nápełniłá y dźiwnie dweselilá. Náleźióno w ten czás/ gdy ciáło wßytko rozsypáné było/ trzy pálce lewey iey ręki zgołá zupełne y nienárußone/ á w nich obraz on máluchny Naswietßéy Pánny Mátki Bożey/ ktory oná zá żywotá przy sobie zwykłá nosić/ y z nim pogrzebiona byłá/ bo vmieráiac ták go tymi pálcámi mocno ścisnełá/ iż snádnie nie mogł bydź wyięty. Mozg też głowy

iey ná-

iey należion był świeżuchny/ dziwna moca Boża zachowány/ z ktorego oleiek czysty y iasny przedziwney y naslodszey wonności płynął/ chusty y przescierádła/ w ktore był vwinięty nápełniáiąc/ nie ináczey iákoby z wody wyięte były. Tẽ Pan Bog známienita iey świątobliwość/ y osobna ná vbogie y potrzebuiące szczodrobliwość chćiał wyświádczyć.

O tym co do vczciwości przeczystey Pánny należy/ ſzczerzey ſię obiaśnia.

Rozdział XXVIII.

Ktorych náreśćiey Artow dla czći tey Pánny wiywáć mamy.

Tymi y inemi podobnymi Swiętych przykłady vczymy ſię/ co my też ku czći y vczciwości Pánny błogosławioney czynić mamy: to ieſt: Obraz iey przyſłoynym pokłonem czćić/ poniżáiąc przed nim ciáłá y dußę naſze/ rozumieiąc iż to nie figurze ábo obrázowi rytemu ábo málowánemu/ ale ſámey Naświętßey Pánnie ktora w niebie krolnie/ wyrządzano bywa: áby przez te figurę iákoby przez iáki srzodek pokłon on

wſtąpił

wstąpił do Naświętszey Matki Bożey w. chwale niebieskiey żywiącey y pánuiącey. Kiedy naśtodsze imie tey MARYA wspominamy/ ábo od inych mianowáne bydź słyszymy/ zniać czapke y pokornie głowy nákłonić. Kiedy sie do niey modlimy/ bądź klęcząc/ bądź stoiąc/ ábo iákim máłszym sposobem nabożnym y pokornym/ to czynić żeby sie vczciwość y serdeczne pomienie po nas pokázowało. Ku tey czći y postudze ofiarowáć Panu Bogu/ posty/ y ine ciáłá vmartwienia: Jálmużny/ y ine vczynki miłosierne. Dźiwna o niey w sercách nászych mamy mieć opinią ábo rozumienie/ iáko o tey/ ktora z tey miáry/ że naywyssego y nieskończonego Bogá Mátka iest dostoieństwá y Máiestatu nieiáko iest nieskończonego. Że wszytkiego sercá ią miłować/ weselac sie z naywyssych dárow/ łask/ y przywileiow niewystawionych iey od Bogá dánych: Tákże dźieki y chwale oddáiąc że ták przedźiwnemi dáry one zbogácić raczył. A to wszytko vprzeymie y z sercá czynić iakobysmy sámi té dáry od Páná pobrali. Nadto/ prágnąć tego skuAkty miłości ku Naświętszey Pannie.

tegmie / áby tá naywyssa doſtoynosć Pánny przebłogoſławioney od wßyſtkich ſynow Adámowych poznána / y táko prawdziwa Mátká Boża / vczczona była. A wßyſcy wiérni krotzy wiára one czcza y ſłánnia / żeby iey też z oſobliwa żywota czyſtoſćia / y przyſtoynymi poſługámi / Bogu chwalebnemi / y Pánnie błogoſławioney wdzięcznymi ſłużyli: á te żadza vczyniem pokázowali. Wßytkich / krtoreby tedno ſpoſobne bydź rozumieli / do vżywánia Rożáneg Wianka przywodzac / gdyż to oſobliwym obyczáiem ku czći y ſłużbie iey należy: Tákże do vcześćiánia do świętych Sákrámentow / pokuty y Náświetſſego Sákrámentu przyſpiáwowáć. A żeby tó z wietßa czyſtoſćia ſumnienia y nábożeńſtwem czynić mogli / przez nabożne nápominánia do tego im pomágáć.

Tym ſpoſobem mamy pokázowáć nábożeńſtwo y miłość ku Náświetßey Pánnie. A to ćwiczénie Pánu Bogu ściągá ſie ku chwale / błogoſławioney Pánnie dźiwna przynoſi vćiechę / á duſſam náſſym oſobliwy pożytek ſprawuie. Kiedy miłość te w ſercách náßych poczuiemy /

przyy

przyymuymy ta / zá osobliwy dar Boży / bo z niebá táka moc bierze / żeby dusze sprawiá iáko naczyssze / y nássládowce Anielskiey czystości. O wysoka skrytość Bossa. O przedziwna wieczney mądrości sztuko. Widział Pan Bog miedzy wádámi / ktore nabárzley rodzáiowi ludzkiemu szkodzą / y iest przednieyssa y źrzodłem inssich / á tá iest miłość niepozadna białychgłow ku mężczyznam / á mężczyzn ku białymgłowam. Żeby tedy temu złemu lekárstwo dał / co vczynił? Dał nam mężá iednego / to iest / iednorodzonego Synáswego / ludzkim ciálem przyodzianego / ktorego białegłowy miłuiąc / pięknieyssymi y czyssemi sie ssłáły: ábowiem miłuiąc go / duchownie weń sie obracáią: á iáko on wszeláktey świątości y czystości źrzodłem mieszkoñczonym iest: ták też y one ssłáią sie czyste y piękne. Przeto ś. Jágnieszká o tym oblubieńcu swoim mowiłá: Gdy go bede miłowálá czystam iest / gdi sie go dotkne / niepokalánam iest / gdy go przyime / Pánnam iest.

Jáko P. Bog dźiwnym obyczáiem miłości nieporzadney mężczyzn ku białym głowom / á białych głow ku mężczyznom zábrał.

In vira eius à S. Ambrosio conscripta.

Dał też nam iedne białegłowe / to iest Naświetszą Pánne Márya / ktora mężczyzny

czyzny miłuiąc/ czyści y niepokalani się stáią. Abowiem iáko oná naczyśtßa iest w czystości y w pánieństwie osobliwie się kocha: Ták też y miłośniki swoie/ tychże cnót náśládowcámi czyni. Przeto stáło się/ iż iáko Bog człowiekiem się stał/ y z Mátki Pánny się narodźił/ ziemiá iáki Pánieńskie wydáłá/ ták mężczyzn iáko y białychgłow: A Kościoł Pánnámi nápełniony iest; gdyż przedtym cnotá tá rzadka y iákoby daleczka od świátá byłá.

Osobliwa łáská Pánnie błogosłáwioney dána byłá/ iż żaden krzyk ná nie poyźrzał/ myśli wßetecznéy mieć nie mogł.

Poki Naswietßa Pánná ná źiemi w ćiele śmiertelnym żyłá/ iáko miedzy inßych wiele zacnych Pisárzow/ toż y ś. Bonáwentura swiadczy/ te osobliwa miedzy inßymi/ ktorych pełna byłá/ łáski miáłá/ iż wßytkim ktorzy ná nie pátrzáli/ wßelka zła żądza/ y wßelka myśl wßeteczna z serca wypadzáłá: á ná to mieysce czyste żądze y myśli wzniecáłá. Jáko zá weßćiem słońcá ćiemności giną: ták przed iey obecnością/ wßytkie myśli vczciwości przećiwné niszczáły. Jeśliż tedy ieszcze w śmiertelnym ćiele żyiąc/ ta cnotá kwitnełá/ á to ku tym ktorzy iey nie ználi/ áni czćili: iáko daleko wiecey teraz niewysło-

wiona

wiona chwała obdárzona y Krolowa niebieska będąc postánowiona / w tych / ktorzy oczymá wiáry ná nie patrzą / czczą / y miłuią iáko Mátkę Bożą; y onéy się poruczáią / podobnego co modlitwámi y zasługámi swemi w nich spráwi. Żeby w tych / ktorzy ná nie często wspomináią / o niey mysla / pomocy iey żądáią / y one serdecznie miłuią / pokusy potárgáłá / złe myśli y żądze wygnáłá / czyste y świete myśli w nie wszczepiłá / y ono spełniłá / czego w pięknym onym pieniu każdy dzień kościoł ś. żąda: Pánno osobliwa / Mátko miłościwa / obdarz nas cichością y świętą czystością.

O wtorym śrzodku / ktorym Naświętsza Pánne mamy czcić / to iest / o wzywániu.

Rozdział XXIX.

Żebyśmy też wtoremu śrzodkowi do nabożeństwá / y służby Naświętszéy Pánny należącemu to iest wzywaniu dosyć vczynili: To czynić potrzebá: Będźiem iey wzywáć często żądzámi / y

Ktorych Akrow eſt bliwie w wzywánſu Naświetßey Pánny mamy wzywáć.

wzdychániem ſerdecznym / pomocy y obrony iey nabożnymi prosbámi żądáiąc. A żebyſmy to / czego prosimy otrzymáć mogli / ofiárujmy iey swiete ſpráwy / pokory / pokuty / vmartwienia / y miłosierdźia. Bo iáko one do vczćiwości / iáko ſie rzekło / należą: ták też do tego ábyſmy byli godni wyſłuchánia bárzo pomagaią. Abowiem iáko dáry y vpominki ktore pánom wielkim ofiárowáne bywáią / nie tylko ſą świádectwem vczćiwości y poddanośći im powinney / ále też do nowych łaſk od nich vproßenia ſłużą. Ták też y vpokorzenie w oddaleniu w ſtátách zbytku / á vzywánie proſtego vbioru; w ſłużeniu vbogim y chorym: w odprawowániu napodleyßych poſług domowych: W znoßeniu krzywd nie bronąc ſie ani wymawiáiąc: w trapieniu ciáłá / diſciplinámi / twárdym leżeniem / czuynośćiámi / ratowániem vbogich y śirot: Y we wßyſtkich / inych / ktore po przednieyßym y oſtatecznym końcu / ktory ieſt / Chwałá Boża / ku czći Naswietßey Pánnie ſprawowáne bywáią / pomagáią nam do otrzymánia czego prosimy; y ſą iákoby bár

so pilni nieiący posrzednicy / lutosciwe serce iey / aby nam to łaska nagrodźiła / wzbudzaiacy. W iakieykolwiek tedy potrzebie będźiemy / záraz sie vciecżemy do niey / y rekom iey nas sie wßytkich oddamy. áby swoia przyczyna wspomożenie nam otrzymałá. Jesli dáru abo cnoty iákiey pożadamy / iey rátunku wzywać będźiem / y v drzwi łáskawości iey będźiem kołátáć / ábysmy przez nie / czego żadamy otrzymali. Aczkolwiek to iest naprawdźiwa y napewnieyßa / iż sam Pan BOg iest sprawca y źrzodłem wßytkiegó dobrego / y do niego należy moca własna dáry łaski y chwały rozdáwáć: A iż też on iest miłośierdźia nieskończonego / z ktorego chce dáć / y wiecey iest gotowy dáć niżli mi wźiąć. Jednák y to łáskna y obwołána iest / dla vczczenia świętych swoich / y podánia nam materyey pokory y nabożeństwá ku nim: Osobliwie dla vczczenia Naświętszey Mátki swoiey / y dla wpoienia w serca wiernych serdecznego nabożeństwá ku niey / iż tego chce / żeby te dary ktorymi nas chce zbogácić przez świętych swoich przyczyne / á osobliwie Przez

P. Bog niektore dári przez świętich / osobliwie Mátki swoiey przyczyna chce żebysmy otrzymáli.

chwalebney Mátki swoiey zasługi nam dáne były. Skąd też to bywa iż często dárow y łask niezliczonych tym sposobem nam wżyć/ ktorychbysmy máć/y nie otrzymali. W domu dobrze postánowionym y porządnym/ sam Gospodarz rządźi wszytkim y dobrá domu rozrządza: Ale gdy syn iákiey rzeczy potrzebuie/ wdzięcznie mu to kiedy mátka zá nim sie przymyma; choćby syn w czym przewinił y oycá obráził/ á do łaski iegoby przyśdź prágnął/ oćiec by też winnemu przepuścić gotow był; iednák rad to widźi że mátká sie posrzednicżka stáwi. Ták czyni Pan Bog: ázkolwiek iáko naláskáwszy Oćiec/ wszytko czego nam do zbáwienia nászego y grzechow odpuszczenia potrzebá/ iest gotów dáć: Jednák bárzo mu to iest wdzięczno/ iesli tego przez zasługi y przyczyne Ustodobney Mátki iego Błogosławionéy Pánny Máryey dostapiemy.

W Egyptćie/ gdy był głód wszytkie one źiemie y pográniczne krolestwá opánował/ w prawdźie sámći Farao był krolem y Pánem źiemie y zboża: ále żeby Józephá vczćił y powáżność mu/ ktory był

godzien/

godźien / czynił: gdy przychodźili do mię poddani y żywności prosili / mowił. Idźcie do Jozephá á co on wam rzecze / czyńcie. I tak przezeń potrzeby ich opátrował. Tymże sposobem czyni z námi Bog y Pan náß Odkupiciel / ácz kolwiek test Pánem wßytkiego / wßytko rządząc y sprawuiąc; tednák żeby Naswiętsza Pánne vczcił / y taka iey powage / iáka przyssłá tákiego Synd mitce / zrządził; chce żebyśmy w potrzebách náßych do niey sie vciekali: I tak nas przez nię obsćie / w dobrá łáski y chwały / y w inne ciáłá y duße potrzeby / ktore nam do dostapienia támtych służą / opátruie. Bez liczby iest przykładow świętych ktorzy tego rzeczą sáma doznali / teraz krotkości folguiąc / dwá tylko / wielce ku zbudowániu służące / przytoczę. Gen: 41.

S. Márya Egyptcyánka / iáko Sophronius Pátryárchá Jerozolimski Żywot iey opisuiąc powiáda: Gdy była młoda / w roskoßách y wßeteczeństwie wßytká sie zánurzyłá / z inßymi przyßłá do kościołá / gdźie drzewo ono / ná ktorym odkupiciel rodzáiu ludzkiego chćiał bydź dla Sophr: in vita eius. Surius in Aprili.

nas przybity/ podwyssano/ chciała sie tám też wedrzeć/ ale záwsze ia moc Boża odrzucała. Odeszła tedy zwatpiwszy/ y w kat ieden wszedszy/ iekła sobie myslić/ czemu oney sámey odzywiáiacego Krzyża widzieć nie dopuszczono. Gdy w tey mysli trwała/ zá sprawa Ducha s. tákż żal iéy zá grzechy przypadł/ iż obfitymi łzámi wszytka sie oblewała; y ták sámá sie soba zbrzydziwszy/ y do wielkiey rospaczy sie náchyliwszy/ oczymá tám y sám obracała/ owaby gdzie nádzieia iákiey by namnieyszey pociechy sie pokazała. Aliści wyrzy bárzo sliczny obraz Mátki Bozey wysoko postáwiony/ do ktorego wszytkim vmysłem y ciałem sie obroćiwszy/ tymi slowy iekła sie modlić:

Páni moiá Pánno/ ktoraś Bogá prawdziwego wedle ciáłá porodziłá: wiem/ wiem/ iż nie iest słuszna áni przystoyna/ ábym ia ták sprosna miała dać pokłon obrázowi twemu/ ábo nań pátrzyć oczymá/ ktore sa ták wiele sprosności pomázáne/ ktoraś záwsze iest Pánna niepokalána/ ktora ciało y duszę maß krom żadney zmázy. Slussna tedy iest żebyś sie

mną

mna sprosnica / ty nayczystsza czystości / zbrzydziła y od siebie odrzuciła. Wstańże iákom stysała / dla tegó stał sie Bog człowiekiem / ktoregoś ty sámá godna porodziła / żeby grzesznych wzywał do pokuty: wspomoż że mie opuszczona sirotę / ktora nizkad pomocy nie mam. Roskaż y day mi dozwolenie wnijdz do Kościoła s. Niech nie będę odrzucona od widzenia nadrożnego drzewá ná ktorym był przybity Bog człowiek / ktorego poczałeś / tyś Pánno porodziła / ktory własną krew swoię dał za moie zbáwienie. Roskażże o Páni moiá mnie niegodney dla swietego Krzyżá podwyssenia drzwi otworzyć: A ia ciebie / z ciebie vrodzonemu Chrystusowi / nagodnieyszą rekę mie dáie / iż iuż nigdy ciała mego / sprosnym grzechem nieczystym / pokalać nie dopuszcze: ále záraz iáko mi / o Pánno / Synà twégo drzewo poklonem przystoynym vczcić pozwoliß / wyrzeke sie świátá y wßytkiego co iest świeckiego / á powiem cám gdźie mi roskażeß / y drogę zbáwienną mi pokażeß / iáko tá ktoraś zá mie rzyłá. Tak gdy sie modliłá / nowa iákaś

vczuwßy

wezuwßy w ſobie vfność o przychylność ku ſobie Naswietßey Pánny: ielá proboważ ieſli mogłá wnisdź. Co záraz miálá/ y odżywiáiące krzyżá s. drzewo z inymi/ gdy iey tego żaden nie bronił/ nizkim y nabożnym pokłonem wezćiłá. Odprawiwßy to/ zás ſie wrocilá do onego obrázá/ y zá tákie dobrodźieyſtwo dźięki oddawálá: áżeby obietnicy ſwoiey doſyć vczynić mogłá pokornie prosilá/ żeby iey mieyſce ná ktorymby pokutować mogłá pokázáć raczyłá: Co gdy czyni: Głos do niey ſpuſzony ieſt mowiąc: Jeſli Jordan przeydźieß/ odpoczynienie naydźieß. Ten głos wźiawßy/ záraz ſie w droge wybrálá/ do Jordanu przyßłá/ tám powßechna grzechow ſwoich ſpowiedź vczyniwßy/ y Naswietßy Sákrament przyiawßy/ przez Jordan ſie przewiozłá/ y ná ſtráßliwa puſzcza weßłá/ ná ktorey cále czterdźieści y ſiedm lat bárzo ſurowa pokute czynilá. Przez pierwßa ſiedm lat dźiwne boie y walki ze zlemi pożadliwośćiámi ſwymi miálá/ ale ile kroć od nich byłá gábána/ do Naswietßey Pánny iáko do rekoimie ſwoiey ſie vćiekálá: y tak zá iey pomocą

ze wßyt-

ze wßytkich pokus tryumphowáłá. Z ktorey też dobrodźieyßtwá/ łaſk y dárow známienitych náwiedzánia/ y pociech niebieſkich/ y dáru naywyßßey contemplácicy/ w ktorey ciáło iey ná powietrze ſie wynoſiło/ y iako ſłońce świeciło/ doſtąpiłá.

S. Elzeárius Grábiá/ o ktorym wzwyß była wzmiánká/ był dźiwnie nabożny ku mece Páńſkiey/ oſobliwy też był chwalcá Naświętßey Pánny: te ſobie za oſobliwa Pátronke y oredowniczke v Páná Bogá obrał/ káżdy dźień iey niektore nabożne modlitewki y vczynki miłoſierne ná vbogie y chore/ tákże poſty/ y ine ſpráwy pokutne ofiárował: przez ktore/ łáſke y obrone iey ſobie záſługował. Do modlitwy wnetrzney y do rzeczy Boſkich vważánia przyſtępuiąc/ vważywßy w przod podłość y niegodność ſwoie/ y práwie wßytek o ſobie zwątpiwßy/ Naświetßey Pánnie pokornie ſie poruczał: proßąc y vpadáiąc/ áby oná mu/ coby Synowi iey namiłßego było/ do wiádomości podáłá. Dla czego też/ z oſobliwym nabożeńſtwem/ Anyelſkie Pozdrowienie mowił. A ták zgotowány rozmyślánie poczynał. Surius in Septemb.

czynał. A wyznał to spowiednikowi swemu/ iż gdy się tak zgotował/ że mu nigdy ná nowey máteryey rzeczy Boskich/ o ktorychby rozmyślać miał/ nie zchodziło/ z dziwnym smákiem rzeczy Boskich. A on zásie przez to swiete modlitwy wnetrzne ćwiczenie/ ktore też y w posrzodku świeckich próżnosci będąc/ odprawować nie opuszczał: wiele cnót známienitych/ y osobliwey żywotá świątobliwości dostąpił.

Vczmyś się z tych y tym podobnych przykładów świętych/ wzywáć każdy dzień Naświętszey Pánny pomocy/ z częstym wzywániem też Rożáńcá: ná wszelka godzinę ku niey serce podnosząc y iey rátunku/ we wszytkim co czynimy żądáiąc: á nie każdy w tym niedbáli/ ábo dla inszych mnieyszych zabaw/ te/ ktora nawiętszey wagi iest/ nie opuszczaymy.

Surius in vita eius. S. Edmundus/ iáko iest w Żywocie iego/ każdy dzień zwykł był niektore nabożne modły Naświętszey Pánnie ofiárowáć/ ktore gdy dniá iednego dla zabaw około nauk opuścił/ tęzie nocy ukazał mu się S. Jan Ewángelistá/ z opu-

ſczoney poſługi barzo ſurowie go ſtroſuiąc / á żeby tego nápotym nie czynił vpominaiąc: nádto y karániem mu grożąc / ieſliby nápominánia ieg̃ poſłußnym bydź nechćiał.

Wzywaymyß bez przeſtánku naſtodßey téyNátki y Páney náßey wſpomożénia / á ſtáraymy ſie áby ley wzywáiąc / zá grzechyſmy náße żałowáli / z mocnym poſtánowieniem polépßenia: áby one / do vproßenia łáſki przez nie / nam ná przeßkodźie nie były. Náoſtátek przyſtąpmy do niey z wielką vfnośćią / pewnie vfáiąc. iż przez nie / pożądánego wſpomożenia doſtąpiemy.

Gdy PiotrWegierſki Krol w wielkim vtrapieniu był / ś. Berno Opát Augieńſki do niego liſt nápiſał / w ktorym go tymi ſłowy / do vćieczki do Naświętßey Pánny vpomina. Staw ſie czeſtokroć v nog Przenaświętßey Pánny / á ſercem ſkrußonym y vpokorzonym opieki y wſpomożenia iey wzyway: A bądź pewien / iż iesli w tym cwiczeniu wytrwaß / od wßelákiego vtrapienia prędko wybáwion będźieß. Abowiem iesli Pan Bog vbogich

Berno Abbas in Epiſt: ad Petrum Hungarię Regem.

y pokor-

y pokornych modlitwy wysłuchywa: iáko daléko wiecey Przeczystey Mátki swoiey prosby przed sie przypuści.

O trzecim śrzodku / ktorym Naswietsza Pánne czcimy / to iest / náśladowániu.

Rozdział XXX.

Trzeci y osátecżny sposob miedzy inszymi / w ktorych czesć Naswietszey Pánny záwisłá / iest náśladowánie. Ábysmy y ten wykonáli / trzebá ábysmy z wielka pilnośćia vważali żywot iey naczyśćszy y obyczáie swe / stáráiąc sie żebysmy ia w tym náśladowáli.

Przedniejszy kształt ktorego żywot náś podobny bydzma iest Chrystus IEZVS Matt: 17. Ioan: 13.

Przedniejszy kształt ktore mamy wyráźić náśladowániem / iest Chrystus Pan: O ktorym Oćiec Niebieski powiedźiał: Ten iest Syn moy miły / w ktorym mi sobie dobrze vpodobał / iego słuchaycie. Ale y Pan Chrystus chce y roskázuie żebysmy tropow iego náśladowáli / y iemu w wszem powolni byli. O czym dał znáć v Janá ś. kiedy mowił. Przykład dałem wam

wam żebyście y wy tak czynili. A na drugim mieśycu: Kto nie nąśláduie mnie / nie ieśt mnie godzien. A nąśládowáć go nic inßego nie ieśt / iedno ſłowom iego wierzyć / y Żywot iego nąśládowániem wyraż ć. Z tego nadoſkonálßego kßtałtu Chryſtuſowego / iné rzeczy ku nąśládowániu iego ſpráwione / ſą wyiete: Jákie ſą Żywoty Swiętych: A przeto Swiętych nąśládowáć / ieśt ſámego Chryſtuſá nąśládowáć. Jáko Páwet ś. w tych ſłowiech dał znáć / mówiąc: Bądźćie nąśládowcámi memi / iáko y ia Chryſtuſow. Niedzy tymi / żaden nie ieśt doſkonálßy / y ktoryby pierwßy kßtałt Chryſtuſow wyraźniey pokázował / iáko Żywot Naświętßey Panny Maryey / ktora go poczęłá / vrodźiłá / wychowáłá: Przeto tego kßtałtu z więtßa pilnośćia niźli inßych świętych nąśládowáć mamy. A bowiem Pan Chryſtus (powiáda Sophronius) do niebá wſtąpiwßy / zoſtáwił nam Naświętßą Pánnę; áby ták byłá przykłádem doſkonáłośći ludźiom; tym nawięcey ktorzy zmartwychwſtánia iego świádkámi bydź mieli / z ktorymi oná częſte roz-

Matt: 10.

Epheſ: 2.

Po Chryſtuśie żadē kßtałt nie ieſt doſkonáłßy iáko Naświętá Pánná.

Sophro: in Serm: de Aſsūptio.

mowy mieiwáłá Przeto ná ten Munßter pilniey niżli ná inßych świetych pátrzáć mamy / żebyśmy ták Chrystusowi Panu náßemu doskonáley mogli być przypodobáni. A nie ma śie nam to zdać niepodobno: ábowiem nie wyćiągáia po nas żebyśmy iey w cnotách owßeki rowni byli: álebyśmy iey káżdy / wedle tálentu ktory od páná Bogá wźiął / náśládowali: Co y oná wedle nieporownáney łáski sobie od Bogá dáney / vczynilá.

O drogim kámieniu / ktory iásność z śiebie wypuśćza zwykliśmy máwiáć: świeći iáko słońce; chociayże od iego iaśności bárzo dáleko ieśt: Tákże też o ludźiách spráwiedliwych ktorzy z łáski Boża Páná Chrystusá y Náświet: Pánny wedle śił náśládowáć vśiłuią / chociayże z nimi porownáni bydź nie mogą.

Náśládowánie to Náświetßey Pánny / oprocz doskonálego zakonu Páńskiego (ponieważ to z tym pospolu chodźi) záchowáma / ieśt z tych rzeczy ktore dla iey vczciwości czynić możemy rzecz nawietßa y napożyteczniejßa. Abowiem iż oná zbytnie prágnie wola Páńska we wßyśt-

tich rzeczách w nas bydź wykonána. áżeby śmy chwały Bożéy we wszytkim szukáli. Gdy widźi iż my z iey Naświetszych przykładow do pełnienia tego sie wzrusźmy / wielka stąd roskoś bierze: y przeto nas łaskámi známienitemi opátruie / y przezacne dáry nam v Syná vpraśa. Pierwsze cudo ktore Pan Chrystus vczynił / wody w wino było przemienienie / żeby ták potrzebie weśela onęg dogodźił / ktore w Kanie Gálileyskiey śprawowáne było / ná ktore on ze Zwolennikámi swoymi bedąc wezwány. Ten cud ná przyczynie Błogosławioney Pánny vczynił. Ale iż przyszło do tego czego Pánná przeczyślażadáłá / sługom roskazálá / áby wszytko cokolwiek im Syn iey roskaże záraz wypełnili: co y vczynili / śtągwie one wedle roskazánia iego áż do wierzchu woda nápełnili; A ták cud był vczyniony. W czym tá táiemnicá sie pokázuie: Iż Naświetszey Pánny / vrzad iest náśze potrzeby Synowi ofiárowáć y ná nie rátunku żądáć. A Paná Chrystusowá tá wola iest / żeby nas przez przyczynę Nachwalebnieyszey mátki swoiey / dárow niebie-

ſkich vczeſtnikámi vczynił: Srzodek zaśie przednieyßy ku doſtąpieniu tego ieſt/ żebyſmy bedąc potrzebuiącymi/ náßládowáli iey w wypełnieniu woli Bożey/ iáko oná ią wypełniłá.

Potwierdźił to Bog kiedy pierwße poświęcenie/ktore po ſwym wćieleniu ſprá wił/ ono kiedy Janá ś. Chrzćićielá w żywocie przez Náświęt: Pánne poświęćił/ ktora go w ſwym żywocie noſiłá/ y przez ſłowá/ ktoremi Elżbiete ś. pozdrowiłá ono wykonał. Jáko Elżbietá tymi ſłowy wyznáłá: Oto/ práwi/ iáko ſie ośtał głos Pozdrowienia twego w vßu moich/ vrádowáło ſie w weſelu dźiećiątko wżywocie moim. Aby ſie dáło znáć iż przez Pozdrowienie ktore Pánná błogoſłáwiona wydáłá/ y przez nie ſámę/ Bog wćielony poświęćił Syná y Mátkę/ ktoraż obfitośći Synowſkiey/ktorego w żywocie noſiłá. oſtáłá ſie vczeſtnicą Duchá ś. Máß to pierwßy cud ktory Bog vczynił/ iáko ſie iuż rzekło/ przez nie ſprawił; żeby iuż żadna watpliwość nie zoſtawáłá/ iż przez Náświętßą te Pánne wßytko dobre dußne y cieleſne/ ile ono do zbáwienia

Lucæ 1.

náſzego pomaga / otrzymywamy.

Te przedźiwna moc ſłow Błogoſłáwioney Pánny vważa ś. Bonáwentura / gdy mowi: Vważćie pilnie iáko wielka moc y ſkutek ieſt w ſłowách Páney świátá / ná ktorych ſámo wyrzeczenie bywa dány Duch ś. O iákoż pewnebyſmy mieli náſze lekárſtwo ná wſzytko: Jákobyſmy bogáci byli w dobrách łáſki y chwały: Jákoby doſkonále wypełniły ſie wſzytkie náſze żądze dobre / ieſlibyſmy śrzodkámi ſłużnymi / Naświętſza Pánne czćili y oney ſłużyli. Abowiem oná iáko ś. Fulgentius mowi / ieſt Drábina niebieſka; bo przez nie Bog z niebá ná ziemie oſtapił / áby przez nie ludźie z ziemie do Niebá weſtapić / zá iey świeta pomocą y przyſzyna / godni byli.

S. Bona: in Medit: cap: 6.

Fulgent: in Serm: de laud: Miſſæ.

Z tych trzech rzeczy / w ktorych oſobliwie prawdźiwe nabożeńſtwo y przyſtugá ku Naświętſzey Pánnie zależy / iáśnie ſie pokázuie tego Rożáńca pożytek y zacność / ponieważ te trzy rzeczy zá iego vżywániem wypełniamy. Abowiem w nim vćziwość Naświętſzey Pánnie wyſzadzamy / wewnątrz ná ſercu wiárá

Rożániec one trzy rzeczy po ſłużby y vćziwość Pánnj Błogoſłáwioney

służące/ w sobie zámykáiąc.

przytomna trzymáiąc iż ónáieſt Mátká Boża/ onę zá táka rozumieiąc: Ná pomienienie imienia iey vczćiwie ſie kłániáiąc: Ono częſto z oſobliwym áffektem y vczćiwośći miánuiąc: obrázom iey przyſłoyny pokłon wyrzadzáiąc/ y Rożániec przed nimi mowiąc. Przytym/ wzywánia iey vżywamy/ żadáiąc iey wſpomożenia y przyczyny/ naoſobliwßymi/ iákie moga bydź/ modlitwámi. Abowiem dwoiákim ſpoſobem wſpomożenia ktorego świętego żądamy: ábo modlitwę obrácáiąc do Páná Bogá/ á proſąc go przez tego świętego modły y zaſługi/ żeby nam to/ o co proſimy/ dáć raczył. Ábo modlitwę do tegoż świętego proſiąc y proſząc/ áby zá námi do Páná Bogá przyczynić ſie chciał. Oboygá tego ſpoſobu modlitwy w Rożáńcu Náświętßey Páni ny Kośćioł ś. vżywa. Abowiem w nim Modlitwę Páńſka mowimy/ ktora ze wßytkich nazacnieyßa ieſt/ od ſámego Chryſtuſá/ wiecznej Mądrośći złożona/ ktora z przedźiwna krotkośćia/ wßytkie rzeczy świętę y pożyteczne/ ktorych człowiek proſić ábo żądáć może/ w ſobie zá-

mykáią.

myká; ktora gdy do Paná Boga prosimy, z intencia y prágnieniem / żeby ono / czego w niey prosimy / przez Naświętszey Pánny przyczyne / ktorey ten Rożániec ofiárujemy / nam dáć raczył / pomocy Naświętszey Pánny / Modlitwe do Páná Bogá obrácáiąc / żądamy. Mowiemy też Pozdrowienie Anyelskie / ktore miedzy modlitwámi do Naświętszey Pánny wczymonymi nagodnieyßa y nazacnieyßa / y oney naprzyiemnieyßa iest. Abowiem częścia od Archányołá Gábryelá / zá nátchnieniem Duchá ś. częścia od Kościołá / ktory Duch ś. rządźi y oświeca / złożona iest. ktora osobliwie do Naświętszey Pánny obrácamy: społem z inemi modlitwámi ktore sie w Rożáńcu zámykáią / ale sa dźiwney słodkości y nabożeńśtwá: Abowiem przez nie prosimy / áby Synà swego namilszego sprawiłá nam miłośćiwego / y łáske nam vprosiłá / tákobyśmy sie w tym żywocie iemu podobáć; a w drugim onego / z Naświętszą Pánną / w Krolestwie Niebieskim / widźieć / y onego ná wszytkie wieczności / záżywáć mogli. Czego żebyśmy dośiąpić

godni byli / przekładamy y ofiárniemy iey táiemnice / ktora Pan Chrystus dla nas správić raczył.

Bierzemy tez z vzywánia tego Rożáńcá / Pánny Błogosławioney náßládowánie: Abowiem te táiemnice vważaiąc / dostoyność / y cnoty iey Naświetßę w nich świecące rozważamy: A tak do náßládowánia Naczyßtßego Żywotá iey zápaleni bywamy.

Lecz iż náßládowánie to przednieyßa rzecz iest czym Naświetßa Pánne czćimy y posługe iey wyrządzamy / czym też prawdźiwie nabożeńßtwo náße ku niey wyświadczamy: A iż to náßládowánie iest rzecz bárzo wielka / y dußam náßym zdrowa y pożyteczna / mam wolą zá pomocą Bożą / ieśli Pan zdrowia przedłużyć będźie raczył / osobne kśiąßki wydáć o Náßládowániu tey to przenaświetßey Pánny: W ktorych ßie pokaże / wedle náßego poięćia y możności / naywyßßey Krolowey Niebießkiey cnoty / w tych táiemnicách / y we wßytkiey Hiſtoryey Ewángelickiey nabárżiey táśnieiące / żebyßmy ßie lepiey y z wietßą ßnádnością

w tym

w tym náśládowaniu ćwiczyć mogli/ Amen.

Koniec.

Przedmowá do nabożnego Czytelniká.

Swiety ten Rożániec pierwszy ktory opisał przezacnj maż wielce nabożny y świątobliwego Żywotá Opát Ludwik Blosius: náostátku po tych wszystkich náukách y przestrogách iáko bácżyć może wielce osobliwych położyłemći/ ábyś z wietszym sercem do ćwiczenia sie w nim przystąpił. Maß w nim záwárte dostátecznie táiemnice wszytkiego Żywotá y meki Jezusá Chrystusá Zbáwiciela nászego/ y Naświętszey Pánny Mátki iego: ktory z tákim mistérstwem iest złożony/ iż kto modlitwy iego mowi/ záraz pámiątke czyni Naświętszych tych táiemnic; czego nawiecey potrzebá w mowieniu Rożánego Wiánká: żeby przez tych táiemnic pámiątke y wważánie/ naywyszym tym dobrodźieystwom duszá wierna wdzięczna sie pokazálá/ y ták do prawdźiwego nabożeństwá y cnot świętych zámiłowá-

nia zápalona była. Ten Rożaniec iest na pięć części rozdzielony/ á każda z nich dźiesięć táiemnic z ták wiela Pozdrowienia Anyelskiéġ y ieden Páciérz w sobie zámyka. Modlitwá Páńska przed każdą częścią ma bydź mowiona/ y ták we wszytkim/ pięć kroć tylko bywa powtarzány. Pozdrowienie Anyelskie każda táiemnice wprzedza/ á zá nim táiemnicá idźie: ták iż dźieśięć kroć w każdey części powtarzáne bywa. A ták wszytek Rożány Wianek z piáci Páciérzow y piáćidźieśiąt Zdrowych Máriy należy. Zupełny záśie Rożaniec ábo Psálterz pietnaście Páciérzy/ á sto y pięćdźieśiąt Zdrowych Máriy w sobie zámyka. Przytym kilká inszych Wiánkow przeczyśtey Pánny tu śie przyłożyło/ áby duszy nabożney ná páśtwiśkách duchownych hoynych y obfitych/ nie schodźiło. miey śie dobrze w Bogu Pánu nászym/ á mnie grzeszнego przed nim nie przepominay.

WIENIEC

Naświętszey Panny Maryey,

Ná pięć Cześći rozdźielony/Żywotem y sprawámi Páná Jezusowymi pięknie ozdobiony.

Część I.

Modlitwá Páńska.

(K) Rzże náß ktoryś iest w niebieśiech. Swięć sie imie twoie. Przyidź Krolestwo twoie. Badź wola twoiá iáko w niebie ták y ná źiemi. Chlebá náßego powßedniego day nam dźiśia. A odpuść nam náße winy/iáko y my odpuszczamy naßym winowáycom. A nie wwodź nas ná pokußenie/ ale nas zbaw odezłego/ Amen.

Pozdrowienie Anyelskie.

ZDrowá Badź Márya/ łáskiś pełná/ Pan z toba/ błogosławionáś ty mie-

dzy niewiástámi: y błogosłáwion owoc żywotá twego JEZVS Chrystus.

Swieta MARYA/ Mátko Boża/ modl sie zá námi nedznikámi grzeßnymy/ teraz/ y w godzine śmierći náßey/ Amen.

1. Wćielenie Páńskie.

LÁskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Páná Jezusá/ ktorego ś ty Pánno Przeczyśta/ przez Zwiástowánie Anyelskie/ z Duchá swietego/ w mieśćie Názáreth poczełá/ y przez dziewięć mieśięcy w naczyśtßym Żywoćie twoim nośiłá. Vczyń/ ábyśmy sie temuż naśłodßemu Synowi twemu Pánu JEzusowi podobáli/ á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amen.

2. Náwiedzenie do Elżbiety ś. Pánny Máryey

Zdrowá bądź Márya/ ić. O łáskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam naláskáwßego odkupićielá náßego Páná Jezusá/ ktorego poczawßy/ ty Bogá pełna/ do Elżbiety powinney twoiey ßłáś z kwápliwośćia/ pozdrowiłáś ią/ y pokornieś iey służyłá. Spraw to ábyśmy sie temuż naśłodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á onego zto-

ba widźieć godni byli w niebie / Amen.

Zdrowá bądź Márya / zć. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwszego odkupiciełá nászego Jezusá Chrystusá / ktoregoś w Bethleem / w podkey stáyni / ty Pánno nienárußoná / nie tylko bez boleści / ale też z niewysłowionym weselemés go porodźiłá / á porodzonégo záraz iáko Bogá prawdźiwego / nabożnym sercemes go chwaliłá. Spraw to / ábyśmy śie temuż Synowi twemu namiłßemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego z toba widźieć godni byli w niebie / Amen. 3. Narodzenie Páńskie.

Zdrowá bądź Márya / zć. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwszego Synà twoiego Jezusá Chrystusá / ktoregoś / gdy był niemowiątkiem płáczącym / piersiámi karmiłá / á w pielußki owiniongo / we żłobieś go náśienie y słomie położyłá. Vczyń / ábyśmy śie naśłodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego y ciebie widźieć godni byli w niebie / Amen. 4. Położenie Páná Jezusowe we żłobie

Zdrowá bądź Márya / zć. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam 5. Páśterzo

owiay-
mienie.

namiłościwßego odkupiciełá náßego Jezusá Chrystusá / ktorego nowo národzonego / Anyołowie páßterzom z weßelem opowiedźieli / y onego rádośnymi głosy wielbiąc / pokoy ludźiom dobrey woli / śpiewáli. Vczyń / ábyśmy śie naßłodßemu Synowi twemu Pánu JEzusowi podobáli / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

6. Páßterzow pokłon.

Zdrowá bądź Márya / ześ. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłościwßego odkupiciełá náßego Páná JEzusá / ktorego paßterze / z kwápliwośćią idąc do Bethleem / náleźli położonego we żłobie / y onemu dáli chwałę z niewymownym podźiwieniem y weßelem. Vczyń / ábyśmy śie temuż naßłodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

7. Páńskie Obrzezánie.

Zdrowá bądź Márya / ześ. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłościwßego odkupiciełá náßego Jezusá Chrystusá / ktory ośmego dniá po swym národzeniu / nadrożßą krew swoię zá nas przelał / gdy obrzezánym był / y ku

počieše náßéy/ JEZVS názwánym bydz chćiał. Spraw to/ ábyśmy śie temuż naśłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuśowi podobali/ á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amen.

Zdrowá bądź Márya/ ić. O láśkáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićiełá náßego Jezuśá Chryśtuśá/ ktoreg̃ Trzey Krolowie/ ze wschodu Słońcá przyßedßy nabożnie śukáli/ y wielkim weśelem zyeći/ zá wodzem gwiazdy do Bethleem przyßli/ y tám mu pokorna chwale oddawßy/ Złoto/ Kádźidło y Mirrhe nabożnie mu ofiárowáli. Spraw to/ ábyśmy śie temuż naśłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuśowi podobáli/ á iego y ćiebie w niebie widźieć godni byli/ Amen.

S. Trzech Krolow pokłon.

Zdrowá bądź Márya/ ić. O láśkáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićiełá náßego Jezuśá Chryśtuśá/ ktoregoś z Nieba ześłáł do Kośćiołá/ wedle oprśu Zakonnego nośtá/ á onego ofiárá vbogich odkupionego Bogu Oycu nawdźięcznieyßym śercemeś ofiárowálá. Spraw to/

9. Ofiárowánie do Kośćiołá

ábyśmy

abyśmy śie temuż Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ćiebie w niebie widźieć godni byli/ Amen.

10. Wieczká do Egyptu.

Zdrowá bądź Márya/ &c. O łáskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezusá Chrystusá/ ktoregoś dla boiáźni Herodowey do Egyptu/ z vpomnienia Anyelskiego/ Mátko nawiernieyßa/ zániosłá. Spraw to/ abyśmy śie temuż naśtodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amen.

Chwała Troycy Przenaiáśnieyßey/ Oycu/ Synowi/ y Duchowi świetemu. Cześć Pánnie Bogárodźicy/ teraz/ y przez wßyśtkie wieki/ Amen.

Część II.

Oycze náß/ &c. Zdrowá bądź Márya/ &c.

11. Náleźienie Páná Chrystusá w Kośćiele.

Łáskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezusá Chrystusá/ ktoregoś ty Pánno y Mátko/ gdy miał dwánaśćie lat/ w Kośćiele zgubiłá/ á ßukáiąc go z boleśćią po trzech

dniach

dniach w Kościele z weselemes go nálázlá. Spraw to/ábysmy sie temuż naſtodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/Amen.

Zdrowá bądź Márya/ić. O láſkáwa y ſtodka Pánno Márya; błagay nam namiłoſćiwßego Odkupićielá nászego Jezuſá Chryſtuſá/ktorego tobie poddánego/ſtárániem maćierzyńſkim z pilnoſćiás wychowálá/á iednák temu iáko Naywyſßemu Bogu/świeta vczćiwość záwßeś wyrzadzálá. Spraw to/ábysmy ſie temuż naſtodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli/á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/Amen.

12. Poſłuſzeńſtwo Páná Chryſtuſowe y poddáńſtwo.

Zdrowá bądź Márya/ić. O láſkáwa y ſtodka Pánno Márya; błagay nam namiłoſćiwßego Odkupićielá nászego Jezuſá Chryſtuſá/ktory roku wiekú ſwego trzydźieſtego/W rzece Jordanie pokornie od ſługi ſwego Janá chćiał bydź ochrzczon/gdyż wiec on był báránek Boży niewinny/nigdy żadnego grzechu niemáiący. Spraw to/żebyſmy ſie temuż naſtodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi

13. Chrzeſt Páńſki.

zuſowi podobáli / á onego y ciebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

14. Post Páná Chryſtuſowe ná puſczy

Zdrowá bądź Márya / zć. O láſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jezuſá Chryſtuſá / ktory ná puſczy czterdźieſći dni y czterdźieſći nocy / nic nie iedzac poſćił: y ták z zwierzety Pan niebá y ziemie mießkał. Vczyń / żebyſmy ſie temuż naſłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli / á onego y ciebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

15. Kußenie Chryſtuſowe ná puſczy.

Zdrowá bądź Márya / zć. O láſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jezuſá Chryſtuſá / ktory dla zbáwienia náßego nie zbronił ſie bydź kußon od ßatáná / y iáko go zwyćiężáć potrzebá / pokazał. Spraw to / żebyſmy ſie temuż naſłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli / á onego ztoba byliſmy godni widźieć w niebie / Amen.

16. Przepowiádánie Páńſkie / y werwá-

Zdrowá bądź Márya / zć. O láſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jeuſá Chryſtuſá / ktory po miáſtách / wśiách /

wsiách/ y miáſte ſzkach chodzac/ Ewan nie Apoſtolſkie.
gelia krolestwá niebieſkiego ze wſzeláką pilnośćia przepowiádał/ trudy y prace cieleſne dla nas chetnie podeymował Spraw to/ábyſmy ſie temuż naſtodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli/ á onego y ciebie widzieć godni byli w niebie/ Amen.

Zdrowá bądź Márya/ ſć. O láſkáwa y ſłodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezuſá Chryſtuſá/ ktory czeſto ná modlitwie przez noc trwał: głod/ prágnienie/ zimno/ vpalenie/ y rozmáite przeßládowánie nácißßym ſerccem dla nas cierpieć raczył. Vczyń/żebyſmy ſie temuż naſtodßemu Synowi twemu podobáli/á onego y ciebie widzieć godni byli w niebie/Am. 17. Cznyności y modlitwy páńſkie.

Zdrowá bądź Márya/ ſć. O láſkáwa y ſłodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezuſá Chryſtuſá/ktory obcuiąc miedzy ludźmi/wßytkim vtrapionym przedki y miły rátunek dawał/ y rozlicżne cudá czynił/ Máryey Mágdálenie/ y inym grzeßnym prawdźiwie pokutuiącym krom 18. Miłoſierdzie páńſkie przeciw grzeßnym/ y Cudá.

odwłoki przepuszczał / y łáskáwie sie z nimi obchodził. Spraw to / ábysmy sie temuż naszłodszemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á iego y ciebie widzieć godni byli w niebie / Amen.

19. Przemienienie páńskie ná gorze.

Zdrowá bądź Márya / zc. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłościwszego odkupiciela nászego Jezusá Chrystusá / ktory przed trzemá Vczniámi ná gorze przemieniony twarzą świecił iáko słońce / zaeność ciáłá vwielbioną wielmożnie pokazał. Spraw to / ábysmy sie temuż naszłodszemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego y ciebie widzieć godni byli w niebie / Amen.

20. Wyazd páński do Jeruzalem.

Zdrowá bądź Márya / zc. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłościwszego odkupiciela nászego Jezusá Chrystusá / ktory przyszedszy do Jeruzalem / áby zá nas cierpiał / Krol pokorny y cichy ná oślicy siedźiał: á kiedy go lud wychwalał / wyrzawszy miásto / łzy wylewał. Vczyń / żebysmy sie temuż naszłodszemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego y ciebie widzieć

dźieć godni byli w niebie / Amen.

Chwałá Troycy Przenaiáśnieyßey / Oycu / Synowi / y Duchowi świetemu. Cześć Pánnie Bogárodźicy / teraz y przez wßytkie wieki / Amen.

Część III.

Oycze náß / &c. Zdrowá bądź Márya / &c.

SLáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego JEzusá Chrystusá / ktory ná oßátecznęy wieczerzy nogi vczniom swoim / pokornie klęknawßy vmył: y nazacnieyßy Sákrament Ciáłá swoiego / z niewystowioną miłośćią postánowił. Vczyń / żebyśmy sie temuż naßłodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

21. Vmywánie nog / y vstáwá naświet / ßego Sákrámentu.

Zdrowá bądź Márya / &c. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezusá Chrystusá / ktory wßedßy w ogrod Oliwny / niezmiernym smutkiem dla nas ogárniony był; á długo sie modlac / potem krwáwym dla zbytniey wielkośći

22. Modlitwá Páńska w Ogroycu / y pot krwáwy.

vćiskow / po wßytkim ćiele sie począł. Vczyń / żebysmy sie temuż naslodßemu Synowi twemu podobáli / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

23. Páńskie ná mekę odeßćie y począćowánie Judaßowe.

Zdrowá bądź Márya / ić. O láskáwa y slodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá naßego Jezu Chrystá / ktory nieprzyiaćiołom swoim w drogę záßedł y dobrowolnie sie im ofiárował: A od Judaßá zdrayce począłowánia wźiąć nie odmowił. Vczyń żebysmy sie temuż naslodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobali / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

24. Poimánie Páńskie / y związánie.

Zdrowá bądź Márya / ić. O láskáwa y slodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá naßego Jezu Chrystá / ktorego ludźie bezbożni nie wćźiwie poimáli / á iáko złoczyńce y łotrá okrutnymi powrozámi żelźywie związáli. Vczyń / żebysmy sie temuż naslodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

25. Páńskie

Zdrowá bądź Márya / ić. O láskáwa

y slodka

y słodka Panno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá naßego Jezu Chryßtá / ktory związány do biskupá zhańba prowádzon był / á od iednego z sług iego / ćieżki policzek odniosł. Vczyń / żebyśmy śie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Ám. prowádzenie do Biskupow.

Zdrowá bądź Márya ić. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłość wßego odkupićielá naßego Jezu Chryßtá / ktory w domu Káiphaßowym / fałßywymi świádkámi był ścißnion; y smrodliwymi plwoćinámi oßkárádzon / z pośmiewißkiem zákryty / nieludzko poßyykowan y policzkowan / wielce też nie słußnie był zbluźnion. Vczyń / żebyśmy śie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Ám. 26. Páńskie do Káiphaßá prowádzenie.

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá naßego Jezu Chryßtá / ktory wzgárdzenie był prowádzon do Pilatá / zniżona y łágodna twarza przéd nim ßtánął / á ná fałßywe 27. Páńskie ßtáwienie przed Pilatem.

Żydowskie skárgi pokornie milczał. Vczyń/żebyśmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu/ Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amen.

28. Páńskie v Herodá posmiánie.

Zdrowa bądź Márya/ zć. O láskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićiełá naßego Jezu Chrystá/ktorego Herod do śiebie odesłánego/y mądrze przed nim milczącego/ wzgárdźił/ y w biała ßáte dla posmiewiskà/ iáko głupiego odźiał. Vczyń/ żebyśmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Am̃.

29. Páńskie v słupá bićiowánie.

Zdrowá bądź Márya/ zć. O láskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićiełá naßego Jezu Chrystá/który w Ratußu żelżywie był obnażon/ y do słupá nielutośćiwie przywiązan/ bićiami okrutnie posieczon/ y własna krwią mizernie był skrwáwion. Vczyń/ żebyśmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amen.

Zdrowá bądź Márya / &c. O láskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwszego odkupićielá nászego Jezusá Chrystusá / ktorego ludźie złośliwi płaszczem ßárlatnym ná wietße pośmiewisko oblekli / ostrym tarnicem vkoronowáli / ßyderśko przed nim klekáli / y ßydźili / trzćina w głowe tłukli / śprośnie zeplwáli / y okrutnymi policzkámi zbili. Oczyń / żebyśmy śie temuż naśłodßemu Synowi twemu podobáli a iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

30 Páńskie w ćiernie koronowánie.

Chwałá Troycy Przenaiáśnieyßey / Oycu / Synowi / y Duchowi świętemu. Cześć Pánnie Bogárodźicy / teraz y przez wßyśkie wieki / Amen.

Część IIII.

Oycze náß &c. Zdrowá bądź Márya / &c.

O Láskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego JEzu Chrystá / ktory niosąc koronę ćierniową y ßáte ßárlatną z Katußá był od Piłatá wywiedźion / y Żydom pokazan / á od nich ná śmierć krzyżową z wielkim y wrzaśkliwym

31. Páńskie do Indu wiprowádzenie.

wym wołániem żadány. Vczyń / żebyśmy śie temuż naſłodßemu Synowi twoiemu podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

32. Páńſkie ná śmierć oſadzenie

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryſtá / ktorego Piłat ná śmierć niesprawiedliwie oſadźił / y ná wolą Żydom oddał / oni tedy go záraz drzewem krzyżowym obćiążyli / á on żelżywie tę ßubienicę ná ſkatowánych ramionach ſwoich / z niewyſłowionym vdręczeniem ćierpliwie nióſł / y ſtał ſie naśmiewiſkiem ludźi y wzgárda poſpolſtwá / pokornie ßedł ná Kálwárya. Vczyń / żebyśmy ſie temuż naſłodßemu Synowi twemu podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

33. Páńſkie żołćia ná pawánie y vkrzyżowánie

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryſtá / ktory ná mieyſcu Kálwáryey z mirrha y z żołćia zmießánym winem był nápawan / z ſtat żelżywie obnażon / rece y nogi okrutnymi gwoździmi

mu przedźiurawiono y ná krzyżu przybito. Vczyń / żebyśmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

Zdrowá bądź Márya / &c. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá nászego Jezu Chrystá / ktory nági / zrániony / y wzgárdzony ná drzewie krzyżowym dla nas wisiał / y náder gorzkie boleści znosił / y nadroßba krew swoie przelał. Vczyń / żebyśmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

34. Páńskie męki ná krzyżu.

Zdrowá bądź Márya / &c. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá nászego Jezu Chrystá / ktory gdy w pośrzodku miedzy dwiemá łotry ná krzyżu wisiał / á od Zydow rozmáićie był naigrawány / zbluźniony / y ßkálowány / napokornieyßa ćierpliwość záchował / á nád to zá bluźnierze krzyżowniki swoie Oycá prosił. Vczyń / ábyśmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli /

35. Páńska zá krzyżowniki modlitwá.

báli / á onego zroba widźieć godni byli w niebie / Amen.

36. Lotrá do łáski przyięcie.

Zdrowá bądź Márya / zc. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chrystá / ktory lotrowi prawdźiwie pokutuiącemu / wßytkie grzechy miłośćiernie odpuśćił / y rádości Rayskie mu naszczodrobliwßym sercem obiecał. Vczyń / żebysmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu JEzusowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

37. Mátki Vgniowi porucżenie.

Zdrowá bądź Márya / zc. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chrystá / ktory ćiebie namilßey Rodźićielki swoiey pod krzyżem stoiącey / ćieżko y gorzko boleiącey / serdecznie sie vżalił / y Janowi ćie vczniowi poruczył / y ták iemu y nam wßytkim zá mátke ćie oddał. Vczyń / żebysmy sie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli / á onego zroba widźieć godni byli w niebie / Amen.

38. Zdrowá bądź Márya / zc. O łáskáwa

y słodka

y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryßtá / ktory meke swoie bez żadnego vlżenia pociechy ktoraby czuć mogł / znosił: Przeto y ćiężkość vdrecżenia swego pokázuiąc / iż był opuszczony głosem wielkim wołał. Vczyń / żebyśmy śie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezuśowi podobáli / á iego y ćiebie widżieć godni byli w niebie / Amen.

Pánśkie ná krzyżu opuszczenie y miłość.

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryßtá / ktory bezekrwie ná krzyżu wißąc / świadczył iż zbytnie prágnął: ále żołćia y octem / w oßtáteczným ónym opuszczeniu był nápoiony. Vczyń / żebyśmy śie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezuśowi podobáli / á iego y ćiebie w niebie widżieć godni byli / Amen.

39. Pánśkie żołćia y octem ná pawánie

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryßtá / ktory iuż będąc blißki śmierći / Duchá swego w ręce Oycowßkie poruczył: A ták iuż odkupienia náßego spráwę ßkoń-

40. Pánśkie ná krzyżu skonánie.

we skończywszy/ dobry Pásterz duszę zá owce swoie/ z szczyrey miłości/ położył. Vczyń/ żebyśmy się temuż naślodszemu Synowi twému Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ciebie widzieć godni byli w niebie/ Amen.

Chwałá Troycy Przenaiásnieyszey/ Oycu/ Synowi/ y Duchowi świętemu. Cześć Pannie Bogárodzicy/ teraz/ y przez wszytkie wieki/ Amen.

Część V.

Oycze náß/ &c. Zdrowá bądź Márya/ &c.

41. Pánskie ustąpienie do piekłow.

O Łáskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwszego odkupićielá nászego Jezu Chrystá/ ktory śmierći zá nas ná krzyżu vkusiwszy/ záraz do piekłow wedle duszę/ z niezmierney miłości zstąpił: á wybráne swoie z támtąd mężnie wyrwał. Vczyń/ żebyśmy się temuż naślodszemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ciebie widzieć godni byli w niebie/ Amen.

42. Pánskie.

Zdrowá bądź Marya/ &c. O łáskáwa y słodka Pánno Márya/ błagay nam

namię

namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryßtá/ ktorego bok naświetßy/ przy obecności twoiey/ włocznia był otwórzony/ y ták ſerce miłości pełne zránione zostáło: Zkąd nam krew ßárlatna/ y wodá zbáwienna wypłynełá. Vczyń/ żebyśmy ſie temuż naſłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli/ á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amń.

go Boku włocznia otworzánie.

Zdrowá bądź Márya/ ić. O łáſkáwa y ſłodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryßtá/ ktoregoś z krzyżá zdiętego (iáko temu pobożnie wierzymy) ná łono y ręce ſwoie/ przyiełá/ y łzámi obſićieś go ſkropiłá/ y mile cáłowáłá. Vczyń/ żebyśmy ſie temuż naſłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli/ á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie/ Amń.

43. Z krzyżá zdyećie.

Zdrowá bądź Márya: ić. O łáſkáwa y ſłodka Pánno Márya/ błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryßtá/ ktorego Ciáło naświetße/ Joſeph z Nykodemem/ z pobożnego nabożeńſtwá drogimi máśćiámi námázáli/ y w prześćieradło wwineli/ y ták w gro-

44. Pogrzeb.

bie po-

bie położyli. Vczyń / żebyśmy śie temuż naſłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

45. Zmartwych wſtánie.

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryſtá / ktory dniá trzećiego zwyćięzcá / z zámkniońego y zápieczętowánego grobu wyßedßy / od vmárłych mocą włáſna powſtał: á ćiebie namiłßa Mátko / y ine przyiáćioły ſwoie / napoiádliwßym weſelem nápełnił. Vczyń / żebyśmy śie temuż naſłodßemu Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

46. Wnieboweſtąpienie.

Zdrowá bądź Márya / ić. O łáſkáwa y ſłodka Pánno Márya / błagay nam namiłoſćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chryſtá / ktory ezterdźieſtego dniá po ſwym Zmartwychwſtániu / do nieba chwáłebnie wſtąpił / y ná práwicy Oycowſkiéy / walecznie známienity / vśiadł. Vczyń / żebyśmy śie temuż Synowi twemu Pánu Jezuſowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

Zdrowá

Zdrowá bądź Márya / zč. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá naßego Jezu Chrystá / ktory Duchá świetego na Apostoły y ná iné wierne zesłał: y dźiwnie ie vćießył / potwierdźił / oświećił / y náuczył. Vczyń / ábyśmy śie naślodßemu Synowi twemu Pánu JEzuśowi podobali / á onego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amen.

47. Duchá ś. zesłánie.

Zdrowá bądź Márya / zč. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chrystá / ktory ćiebie namiłßa Rodźićielke śwoie / do niebá wźieta / nád Chory Anyelskie podwyssßył / Krolowa y Ceśárzowa naywyssßa ćie postánowił. Vczyń / ábyśmy śie temuż naślodßemu Synowi twemu Pánu Jezuśowi podobáli / á iego y ćiebie widźieć godni byli w niebie / Amń.

48. Naświetßey Pánny Wniebowźieśćie.

Zdrowá bądź Márya / zč. O łáskáwa y słodka Pánno Márya / błagay nam namiłośćiwßego odkupićielá náßego Jezu Chrystá / ktory w końcu świátá / ma przyśdź Sędźia w Máieśtáćie wielkim / ábý oddał złośliwym meki okrutné: á

49. Sąd ostáteczny.

sprawiedliwym wieczné wesela. Vczyń/ żebysmy sie temuż naslodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ciebie widźieć godni byli w niebie/ Amń.

50. Chwała niebieska

Zdrowá bądź Márya/ zc. O láskáwa y slodka Pánno Márya/ błagay nam namiloscíwßego odkupiciela nászego Jezu Chrystá/ ktory iest vmiłowána y pożądána chwała Swietych swoich: ten z Oycem y z Duchem świętym żyie y krolnie Bóg/ ná wieki wiekow. Vczyń/ żebysmy sie temuż naslodßemu Synowi twemu Pánu Jezusowi podobáli/ á iego y ciebie widźieć godni byli w niebie/ Amń.

Chwałá Tróycy Przenaiáśnieyßéy/ Oycu/ Synowi/ y Duchowi świetemu. Cześć Pánnie Bogárodźicy/ teraz/ y przez wßyßtkie wieki/

AMEN.

Rożáncow kielka tá-go nabożnych / około Żywotá Męki Zbáwiciela nászego Jezusá Chrystusá / y Náświetszey Mátki iego

Z Xśiąg Wieleb: Oycá Janá Justá Lántsperginsá / wyięte.

Cwiczenie duchowne / około Żywotá y Męki Páná Jezusowey / ná kształt Rożánego Wiánká / ná pięćdziesiąt Artykułow / y ták wiele modlitewek / rozdzielone.

Do Rány práwey nogi.

MIłerszy y naslodszy Pánie Jezu Chryste / niechći bedzie wieczna czesć y chwałá zá ráne y bolesć práwey nogi twoiey.

W te naświetsza ráne składam y poruczam tobie wszytkie grzechy moie / niedostatki / y namietnosći / y wszelka niewdzięczność / słábość / podłość / y nikczemność moie: prosząc cie / przez niezmierną dobroć twoie żebys mie od wszytkiego

złego przeżłáſke twoie wybáwił/ oczyścił/ y vzdrowił Cokolwiek też wemnieć ſie tobie nie podoba/ żebyś odemnie oddalił: á cokolwiek tobie ieſt przyiemnego/ żebyś mi to dárował: á w láſce twoiey/ od wßelkiego grzechu wolnym mie vczynił/ vzbroił/ rządźił/ y záwße mie ſtrzedz raczył/ Amen. Oycze náß/ &c.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwałe/ wielbie/ błogoſłáwie/ y dźięki tobie oddáie/ ktoryś mie ſtworzył/ y áż do tych czáſow grzeßącego/ káżdy dźień mie znoſiß: á chociaż niewdźięcznego/ dobrodźieyſtwy mie iednák opácruieß.

Dayże mi proße/ żebym cie ſtworzyćielá mego poznał/ z boiáźnia y vczćiwoććia tobie wiernie ſłużył/ doſkonále poſłußnym był/ yże wßytkiego ſercá záwße tobie ſie podobáć vśiłował/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwałe/ wielbie/ błogoſłáwie/ y dźięki tobie oddáie/ ktoryś/ z łaßłáchetnieyßa Pánne ſobie zá Mátke obrał/ te przeznáczona/ y z świętych rodźicow/ bez grzechu poczęta y zrodzona/ łáſkami/ cnotami/ y wßyſtkim dobremeś nápełnił. Day

Dayże mi proße / żebym grzechy moie y podłość moie własna doskonale poznał / z prawdźiwa skrucha / y z świętą nienawiścią opłákał / á cokolwiek sie tobie nie podoba / tym sie brzydźił / y od tego vćiekał / Amen. Zdro: bądź Márya.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie / y dźięki tobie oddáie / ktorjś nawdźięcznieyszey dźiewicy / nawczćiwszey / y napełnieyszey Pánnie Máryey / przyszłey mátce twoiey do sercá podał / żebyć sie w Kościele oddałá / ofiárowáłá / y wieczne tobie Pánieństwo ślubiłá.

Ey naslodszy Jezu / dayże mi vmysłu y ciáłá nadoskonalszą czystość / sercá nagoretsze nabożeństwo / prostotę / snázność / y státeczność w przedsięwźięciu / Amen. Zdrowá bądź Márya / &c.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie / y dźięki tobie oddáie / ktory Pánicowi Jozephowi / nawszystkich wyższa Pánne Márya chćiałeś bydź poślubiona: á oboieś w zupełności niepokałáne / záchował.

O day to / żebym świát ze wszytkimi złościámi y pożądliwościámi zwyćiężył /

y onym pogárdził: a zroba pałáiąca y naczyśtßa miłośćia záwße w ziednoczeniu trwał/ Amen. Zdrowá bądź Má. zć.

O Pánie Jezu Chryśte/ chwale wielbie/ błogosłáwie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorýś Naświętßa Pánne Márya przez Anyołá pozdrowił/ z Ducha s. płodna vczynił/ y w Żywocie iey wćielićies sie raczył.

Nasłodßy Jezu/ obyżes serce moie tak od wßelkiego grzechu y niedostatku wolnym vczynił/ ábys w nim záwße miley vstawicznie mießkánie miał/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ zć.

O Pánie Jezu Chryśte/ chwale/ wielbie/ błogosłáwie/ y dźięki tobie oddáie/ iżeś raczył przez dźiewięć mieśięcy w Żywocie Pánny bydź nośon/ y od Janá vprzedźićielá twego ieśćze nie narodzonego poznan y prorokowan był.

Day to żebyś serce moie/ naczyśtßa miłośćia twoia ták zránił/ iákoby sie wßytkimi rzeczámi źiemśkiemi brzydźiło/ á ciebie obywátelá y dźierżawce bez prześtánku prágnęło/ Amen. Zdrowá bądź Má.

O Pánie Jezu Chryśte/ chwale/ wielbie/ błogosłáwie/ y dźięki tobie oddáie/

ktorego

ktorego bez boleści Pánná nienaruszona porodziłá / nie maiąc gospody / będąc pielgrzymka.

Ey naslodszy Jezu / obyżeś serce moie łaską prawdziwey y doskonáley skruchy záwsze napełniał / ábymći sie zstáć mogł synem wiecznego przysposobienia / Am. Zdrowá bądź Márya / &c.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie / y dzięki tobie oddáie / ktoryś w ubostwie y w zimnie we żłobie był położony / kiedy cie Anyołowie chwalili / á pásterze iáko Bogu pokłon dáli.

Uczyń / żebym ná służbie twoiey nigdy nie ziębnął / á od chwały twoiey nigdy nie vstawał / Amen. Zdro: bądź Márya.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie / y dzięki tobie oddáie / ktoryś obrażány y zrániony / á dla pociechy nászey / JEZVS miánowány bydź chciał.

Day to / żebym przez krwie twoiey wylanie / mogł bydź wszytek oczyściony / á od wszelkiego grzechu y obrázy twoiey záwsze był záchowány / Amen. Zdrowá bądź Márya.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorego Trzéy Krolowie ßukáli/ iáko Bogu chwale dáli/ y dárámi cie vczcili.

Ey naslodßy Jezu/ daysze mi to/ iżbym mnie sámego zupełnie záwße tobie powzdał y ofiárował; wßytkie śiły/ y wßytko co com iest/ y co moge/ wßelkiego czásu ku chwale/ miłośći/ y vpodobánin twemu/ wydáć mogł/ Amen. Zdrowá bądź Márya.

Do Rány lewey nogi/ Modlitwá

NAmilßy y naslodßy Jezu/ niechći bedźie wieczna cześć y chwałá/ zá ráne y bolesć lewey nogi twoiey. W te ráne wkládam wßytkie niedbalstwá moie/ wßytkie długi y wßytkie powinnośći moie/ proßąc ábyś ty ich dokończył/ abys ty mnie vsprawiedliwił/ nápełnił/ y potwierdźił łaskámi twoią wieczną/ w ktoreybym rosł/ y nigdy iey nie vtráćił/ Amen. Oycze náß/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie/ y dźięki tobie oddáie/ żeś do Kośćiołá chćiał bydź ofiárowan/

y z ná-

y z naczyſtßa Pánna Mátka twoia Zakonowi poddány bydź raczył.

Ach naſłodßy Jezu / dayże mi nadoſkonalßa pokore / żebym ſie wßelka chwała świetcka brzydźił przed wßelka ześciá vćiekał / y wßelkiemu człowiekowi dla ćiebie nabożniem ſie poddawał / y poſłußnym był / Amen. Zdrowá bądź Márya.

O Pánie Jezu Chryſte / chwale / wielbie / błogoſławie / y dźięki tobie oddáie / ktory przeßládowánia Herodowego vchodząc / wygnánieś z Mátką twoią w dźiećińſtwie twoim ponośił.

Vczyń / żebym z prágnieniem y ochotnie wßelka przećiwność znośił ; á we wßelkim vćiſku przy tobie wiernie trwał / Amen. Zdrowá bądź Marya.

O Pánie Jezu Chryſte / chwale / wielbie / błogoſławie / y dźięki tobie oddáie / ktory w Kośćiele zoſtawßy / od Mátkiś był ßukány / y dniá trzećiego náleźiony.

Ey naſłodßy Jezu / dayże to żebym ćie całym ſercem / y żądzą paláiąca bez przeſtánku prágnął / vſtáwicznie ßukał : á tákem ćie ſzcześliwie nálazł / żebym ćie nigdy nie ſtráćił / Amen. Zdrowá bądź Márya.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie/ y dźięki tobie oddáie/ ktoryś przez trzydźieści lat z mátką twoią nieznáiomie żył/ y zá cieśielskiego synámiány bydź chćiał.

Obyż łáską twoią we mnie wßelka hárdość wykorzenioną/ wßelka pychę zábitą/ żebym nie widźiánym bydź/ ábo sie chlubić/ ále zániedbánym bydź miłował/ y podłym mniemány bydź pragnął/ Añ. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorys dla nas w Jordanie chćiał bydź ochrzczony/ á od Oycá z nieba oznáymiony.

Dayże mi przez vstáwiczne łzy/ od wßytkich grzechow y niedoßátkow bydź oczyśćionym/ ábym miłośćią twoią y zá dza niebieskiego żyćia/ záwße był wßytek vpoiony/ Amen. Zdrowá bądź Márya.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie/ y dźięki tobie oddáie/ ktory ná puszczy poszcząc/ chćiałeś bydź od ßátaná kußon.

Ey naßłodßy Jezu/ broń mie łáską

twoią/

twoia / á vczyń żebym wszytkich sidel dyabelskich vsdź / y wszytkie pokusy w mocy twoiey zwyciężyć mogł / Amen. Zdrowá bądź Maryá / &c.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie cie / y dzięki tobie oddáie / ktorys dla zbáwienia dusz / modlitwámi / czynnościámi / drogámi / przepowiádániem vstáwicznym / trudziles ciało twoie Naświetsze.

Daysze mi żebym ezći twóiey y zbáwienia dusz goraco pragnął / y dla nich ciało moie / y wszytko wydawał / Amen. Zdrowá bądź Márya / &c.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie cie / y dzięki tobie oddáwam / ktorys gody maliżeńskie / twoią obecnością y pierwszym cudem vczćił / á wszytkim potrzebuiącym y chorym / opátrzenia y vzdrowienia dobrodzieystwá / vżyczał.

Day mi serce / láskáwości / vżalenia / y wszelkiego miłosierdzia pełne / żebym wszytkim ludźiom / á osobliwie nieprzyiaćiołom doskonáley miłości dobrodzieystwo y áffekt pokázował / Amen. Zdrowá bądź Márya / &c.

O Pá-

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ zá przyiázną przychylność ktoraś Márye Mágdálenie/ Zácheuſzowi/ Mátcheuſzowi/ niewieśćie ná cudzołoztwie záſtáney/ y inym pokutuiacym/ wſzytek láſkáwy y miłośterny/ pokázował.

Dayże mi láſke naglebſzey pokory/ náboſkonalſzey ćichośći/ láſkáwośći/ y miłośći/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ić.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktoryś miedzy wychwaláńcem y vczćiwośćiámi ktoreć w Kwietna Niedźiele wyrzadzano/ nád Jeruzalemeś płákáć raczył.

Ey naſtodſzy Jezu/ wpoyże w ſerce moie doſkonáley miłośći zárliwość/ żebym ſie wzgárda y nievczćiwośćia twoią wſzedźie brzydźił y ſtrachał iey/ zá káżdy grzech ze wſzytkiego ſercá żálował/ káżdego bliźniego nieſzczeſne przypadki iáko moie właſne czuł/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ić.

Do Rány práwey ręki / Modlitwá.

NAmiléyszy y naſłodſzy Pánie JEzu / niechći będźie wieczna cześć / y chwałá / zá ráne y bolesć práwey ręki twoiey.

W te ráne wkładam y poruczam tobie wſzytkie ſpráwy y zamyſły moie / á cokolwiek z łáſki twoiey we mnie ábo przez mie ſprawiono ieſt / żebyś ty też ſirzedz / poświęcić / y wykonáć raczył / ku czći y chwale imienia twego / Amen. Oycze náſz / &c.

O Pánie Jezu Chryſte / chwale / wielbie / błogoſławie cie / y dźięki tobie oddáie / ktory Żydom cieble przeſłáduiacym / y ná śmierć twoie zpzyśieglym / od Oczniá twego / ieſteś przedány.

Ach ſłodki Jezu / day mi to / żebym y złe y dobre / wſzytko iednáko z ręku twoich przyimował / zá wſzytko dźiękował / ciebie tym wiecey miłował / y ze wſzytkiemi ludźmi pokoy / zgodę y miłość záchował / Amen. Zdrowá bądź Maryá / &c.

O Pánie Jezu Chryſte / chwale / wielbie /

bie/ błogoſławie/ y dzięki tobie oddáie/ ktory opuściwſzy Naswiętſzą Mátkę ſwoię/ w Jeruzalem Wielkanoc z Vczniámiś ſprawował/ y nogiś ich pokornie vmył.

Day to/ żebym ia też wſzytko dla miłoſći twoiey chętnie opuścił/ żebym cię nad wſzytko przekładał/ we wſzytkich y nád wſzytko ciebie miłował/ á mnie ſámego ná poſługę dla ciebie/ z weſelém poddawał/ Amen. Zdrowa bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwałę/ wielbie/ błogoſławię cię/ y dzięki tobie oddáię/ ktory Sákrament naswiętſzy poſtánowiwſzy/ Vczniomeś go podał/ y nam tenże zoſtáwił.

Ey naſłodſzy Jezu/ zápal ſerce moie do łakniénia tego przedziwnego pokármu/ żebym go z nagoretſzym prágnieniem/ z naczyſtſzym áffektem/ pokorą/ vcżciwośćią/ y z naſczyrſzym nabożeńſtwem przyimował/ kiedy y ilekroć łáſkáwośći twoiey będźie ſię podobáło/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwałę/ wielbie/ błogoſławię cię/ y dzięki tobie oddáię/

ktory

ktory do cierpienia bedac barzo raczy / á przedsie iednák smutny y lekliwy / trzykroć sie modlac Oycus sie ná wolá oddał / á bedac w ciężkości / krwiás sie począł.

Ach / obyżes vczynił / żeby we wßelákiey przeciwności y pokusie / do ciebiem sie zawße gárnął / tobiem sámemu vfał / mnie sámego opuścił / á tobie sámemum wierzył / ofiárował sie y powzdał / Amń. Zdrowá bądź Márya / ic.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie cie / y dzięki tobie oddáie / ktoryś bedac od nieprzyiaciół poimány / dopuściłeś sie wiązáć / bić / bluźnić / y nie ludzko ztoba sie obchodzić.

Dayże to / żebym był od wßytkich grzechow wolny / á w miłości twoiey poimány / żeby mi była napożądliwßa rzecz / bydź wzgárdzonym / krzywdy y zelżywości dla ciebie cierpieć / Amen. Zdrowá bądź Márya / ic.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie błogosławie cie / y dzięki tobie oddáie / ktory bedac záprowádzon do Annaßá / cierpliwies od sługi policzek odnioßł.

Dayże mi to / żebym nienawidzących

mnie

mnie miłował/ za złe dobrem oddawał/ á słodkości y łáskáwości áffekt/ ná wßytkie wylewał/ Amen. Zdrowá bądź Má.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosłáwie cie/ y dzięki tobie oddáie/ ktoryś w domu Káyphaßowym złosliwe świádki ciebie oskárżáiące znosił á ná Piotrá/ ktory sie ciebie trzykroć zá przał/ miłościwie weyrzawßy do płáczuś go y pokuty náwrocił.

Ey namiłosiernieyßy Pánie JEzu/ dayże mi/ żebym grzechy moie/ niewdzięczność/ y niedbálstwá rozliczne/ doskonále opłákywał/ y ze wßytkiego serca tobie sie podobáć vsiłował/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosłáwie cie/ y dzięki tobie oddáie/ żeś od Żydow ná śmierć chćiał bydź osądzony/ zeplwány/ zbity/ chuśtá przykryty/ y wiele ínych rzeczy niegodnych/ wytrzymáćieś raczył.

Day to/ żeby táka miłość ku tobie we mnie pałáłá/ żebym w nienawiści miał wßelką cześć y powagę/ á żebym prágnął y z sercám sie weselił/ cierpieć/ bydź nie

znány/ y

znány/ y wzgárdzony/ Amen. Zdrowa bądź Márya/ zć.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktory przed Pilatem niesprawiedliwie bedąc oskárżon/ pokornie cierpiał.

Ach dobry JEzu/ poloż muńsztuk y wędźidło boiáźni twoiey iezykowi moiemu/ żebym sie y słowá proznego wiárował/ y ná wßelkie vniżenie mnie sámego dobrowolnie y z żadza ofiárował. Amen. Zdrowá bądź Márya/ zć.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktoryś od Herodá był wzgárdzony/ ná posmiewisko w biała ßáte obleczony; á rozmáicie y sromotnie zelżony/ znowuś był do Pilatá przywiedźiony.

Ey naslodßy Jezu/ day mi to/ żebym o wßytkich ludźiách dobrze rozumiał/ nikogom nie sądźił/ nikim nie gárdźił/ żebym wßytkie nád sie przekládał/ á o sobie záwße podley rozumiał/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ zć.

Do Rány lewey ręki/ Modlitwá.

NAmiłßy y naſłodßy Pánie JEzu/ niechći będzie wieczna cześć y chwałá/ zá ráne y bolesć lewey ręki twoiey W te ráne ofiárnie tobie/ y powtóre poruczamći wßytkie dobrá/ łaſki/ dobrodźieyſtwa/ y cokolwiek mnie niegodnemu y mizernemu raczyłeś dáć. A proße miłośierdźia twego/ przez wßytkie krople krwáwe ktore z tey ręki wypłynęły/ żebyś mi to wßytko zachował/ potwierdźił/ wykonał/ y przymnożył/ ku chwale imienia twego. Aby każdy dźień we mnie roſły cnoty świętę/ á oſobliwie pokorá y miłość/ wedle wpodobánia twego/ Amen. Oycze náß/ &c.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktory dla mnie raczyłeś ſie dáć obnáżyć/ do ſłupá przywiązáć/ po wßytkim ćiele dáć ſie biczowáć zránić/ y ſkrwáwić.

Day mi teraz karánia twoie ták cierpliwie y tak pożądliwie znośić/ żebym twoimi mękámi y zaſługámi będąc oczyśćiony/ po wyſćiu z tego żywotá/ záraz

Byłem

bytem godzien zroba sie weselić/ gdźiebym sie tobie podobał/ ciebie chwalił/ ciebie miłował ná wieki/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dzięki tobie oddáie/ ktory koronę cierniową ná głowę twoie wcisniona/ náigrawánia y posmiewiská/ policzki/ y plwánia ná twarz twoie/ dla mnieś znosić raczył.

Słodki Jezu/ wyraź ná sercu moim/ vstáwiczna męki twoiey pámiątkę/ ktoraby serce moie bez przestánku kłolá/ zránilá/ y wszytko rostopiwszy/ w miłości twoiey połknęlá/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dzięki tobie oddáie/ ktory ázkolwiek wszystkeś był policzkowánia godny/ ran y boleści pełny/ przedsie cie wywiedźiono y ludźiom pokázano. A iednák zazdrość Zydowska wołáiąc/ żądálá żebyś był vkrzyżowány/ á Bárábbaszowi żywot dárowány.

Ach naſłodszy Jezu/ wszelką pychę/ y wszelkie pożądánie pochwały/ zazdrości/

y wßytkie złoſći we mnie rácz vmartwić y wygáśić. A vczyń/żebym był lutoſćiwy prawdźiwie/ pokorny y ćichego ſerçá. O meko naßlachetnieyßa Zbáwićielá mego/zrań duße moie. O nadrożße rány miłośnikà mego/ vpóyćie duße moie/ Am. Zdrowá bądź Márya/ ić.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/wielbie/ błogoſławie ćie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorys niewinnie dla mnie przed Trybunałem ſtał/ ná śmierćieś ſie poterpić dał/ y oſtałeś ſie weſelem nieprzyiaćiołom twoim. Przez te miłość twoie proße ćie Boże moy/ day mi łáſke żebym nigdy nikogo nie obmawiał/ nikomu ćći nie vwłaczał/ nigdy bliźniego nie poſądzał/ dáleko mniey nie potępiał/ áni nikim nie gárdźił. Tákże złych ięzykow nigdy nie ſłuchał/ áni ná nie nie zezwalał/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ić.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie ćie/ y dźięki tobie oddáie/ zá wßytkie boleści y ćiężkośći twoie/ kiedy miedzy táka wielkośćią żelżywości y bićia/ noſząc krzyż ſwoy/w ocżach mátki twoiey/ pod ćiężaremeś vpadł.

Dayże

Dayże mi naciesßy Pánie JEzu/ krzyż własnego záprzenia y vmartwienia/ z nagoretßym nabożeństwem przyiąć/ y tropow cnot twoich miłością nadoskonalßa nápßládowáć/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dziękuie tobie/ ktorego wßytkie członki/ z odárciem ßat obłupione zostały/ á boleści y rány odnowione były.

Obyżes vczynił/ żeby serce moie od wßytkich mysli niepożytecznych/ od wßelkiego affektu nieporządnego/ od wßelákich figur rzeczy widomych/ było doskonale zgołocone/ żeby przez vstáwiczne obecność twoiey widzenie/ mogłbym być co dzień odnowiony/ á od miłości twoiey nagoretßey/ wßytek bydź pożárty y spalony/ Amń. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dziękuie tobie/ ktoryś na krzyżu okrutnie był rościągniony/ y gwoździmi przybity/ nie máiący żadnéy okrasy ani piękności/ ále iáko trędowáty y od Bogá vbity.

Day mi/żebym niczym nie był w oczach moich/ále żebym mna ſámym záwſze pogardzał/ do wietßych y lepßych rzeczy ſie wyćiagał/ y wßytkie śiły duße y ćiáłá mego ku miłośći y vpodobániu twemu wydawał/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ić.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie ćie/ y dźiękuie tobie/ ktorys miedzy łotry bedąc policzon/ vrągánia bluźniących ſkromnieś zniosł/ a zá nieprzyiáćiele ſie modląc/ łotrowi pokutuiącemu Ray obiecáćieś raczył.

Dayże mi/ nadoſkonaley wßytkie nieprawośći wemnie vmartwić/ wßyſtkie przećiwnośći nacißey znosić/ y nagoretßym prágnieniem do ćiebie/ Ráiu prawdźiwy/ vſtáwićznie wzdychać/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ić.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie ćie/ y dźięki tobie oddáie/ zá bolesć ktora ſerce twoie ſie kraiało/ kiedys mátke ſwoie nawiernieyßą y nażáłoſnieyßą ſtoiącą pod krzyżem/ Janowi Vczniowi poruczał/ kiedys ią nam wßytkim zá mátke oddał.

O Ty naſłodßy Jezu/ dayże mi w ieyáći

y miło-

y miłości tak się zákochać y báwić/ abym był godzien od niey/ iáko syn od mátki záwsze bydź záchowány/ rządzony/ y opátrowány/ Amen. Zdro: bądź Márya/ zć.

O Pánie Jezu Chryste/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dzięki tobie oddáie/ ktory w okrutnych mękach będąc/ wołales/ żes był opuszczon; kiedyś też nagwałtownieyszym pragnieniem był odrzezony/ á nie miales krople wody/ ale żołć y ocet.

Ach nasłodszy Jezu/ spraw to/ żebym we wszeláktey pokusie y vtrapieniu do ciebie się vciekał/ ciebiem łáknął y prágnął/ á wszytkie rzeczy ziemskie podeptał/ Amń. Zdrowá bądź Márya/ zć.

Do Rány sercá Páná Jezusowego/ Modlitwá.

MAmiłszy y nasłodszy pánie JEzu/ zá ráne serca twego/ niechći będzie wieczna czesć y chwałá.

W te ráne ofiárnie/ poruczam/ y oddáie tobie serce moie/ wszytkie siły duszne y cielesne/ przedsięwzięcia/ y skłonnosci moie: prosząc cie przez wylanie krwie

twoiey y wody/ żebyś mie ty ſam opánował y rządźił/ pożarem ogniá miłośći twoiey mie zewſząd ogárnął/ z ſobą złączył/ y w ſie przemienił/ Amń. Oycze náſz.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwałe/ wielbie/ błogoſłáwie cie/ y dźięki tobie oddáie/ zá naniewinnieyſzą y naſroższą śmierć twoie/ to ieſt: zá koleſne rozſłánie Náświętſzey duſze twoiey od naſłatſzeyſzego ciáłá twego.

Ey Boże moy/ Zbáwicielu moy/ nádźieio moiá/ y korono moiá; dayże mi/ żebym grzechom y pożądliwośćiam wſzytkim/ y wſzelkiey prywatney y nieporządney miłośći doſkonále vmárł/ tobie záśie ſámemu żył/ y wiecznie ſie ciebie trzymał/ Amen. Zdrowá bądź Marya/ ꝛc.

O Pánie Jezu Chryſie/ chwałe/ wielbie/ błogoſłáwie cie/ y dźięki tobie oddáie/ zá miłoſna ráne one/ ktora/ gdy ſerce twoie było przebite/ krew nam y wodę zá napoy dáłá.

Zrań proſze ſerce moie włocznią miłośći twoiey/ żebym nic inſzego nie myślił áni prágnął/ iedno ciebie Páná Bogá moiego/ dla mnie vkrzyżowánego/

nic

nic mi ſie niechay nie podoba/ żadna mie rzecz niechay do ſiebie nie pociąga/ iedno ty ſam Bog moy/ weſele moie/ Żywocie moy/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ꝛc.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ zá płaczliwe złożenie Ciáłá twego z krzyżá/ y zá żáłoſny y rzewliwy płánkt matki twoiey Naświetßey y przyiaćioł twoich.

O by męki twoiey pámiątká wßytkie myſły moie nápełniłá/ y mnie wßytkiego poſiknęłá/ żebym nic inßego nie widźiał/ nic nie czuł/ nic inßego nie vmiał/ iedno ciebie Páná mego dla mnie vkrzyżowánego y vmárłego/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ ꝛc.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorys chćiał bydź w prześćieráđło vwiniony/ y w cudzy grobie pochowány.

O bydź ſerce moie/ ſmyſły y śiły moie wßytkie w tobie pogrzebł/ przez miłość zſoba złączył; á żebyś mie táko nieczułego y głupiego/ ná wßytko co do ćiebie nie należy/ ſprawić raczył/ Amń. Zdrowá bądź Márya/ ꝛc.

O Pánie Jezu Chryśte/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorýś raczył do piekłow zstąpić/ y ięce one/ oyce świete/ ztámtąd wybáwić.

Ey naśłodszy Jezu/ niechże też teraz zstąpi/ męki y krwie twoiey moc do Czyśćá/ áby dáłá wszytkim dußam ochłodzenie/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ zc.

O Pánie Jezu Chryśte/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktory powstawszy od śmierći/ naprzod Márce twoiey Naswiętßey/ potym Márye Mágdálenie/ y Apoßtołom chwálebnieś sie pokazáć raczył.

O naśłodszy Jezu/ dayże mi grzechom/ namiętnośćiom/ y nieporządnym poruszániam wszytkim doßkonále vmrzeć/ tobie żyć/ tobie sie podobáć/ y sáme rzeczy niebieśkie smákowáć/ y onych prágnąć/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ zc.

O Pánie Jezu Chryśte/ chwale/ wielbie/ błogosławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktorýś z rádośćią y śpiewániem Anielśkiem/ otoczonym będąc hufcámi Oycow świętych do niebás wstąpił.

Day to/ żeby záwße dußá moiá miło-

ścia twoia chorzálá / ziemskimi wszytkimi rzeczámi sie brzydźilá / ciebie sámego goraco łaknelá y prágnelá / żeby nic mie nie poruszálo / nic mie vkochálo / nic nie vwesełilo / iedno ty sam Pánie BOże moy / Amen. Zdrowá bądź Márya / cz.

O Pánie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie cie / y dzięki tobie oddáie / ktorys Duchá swietego dał / y Vczyniená náwrocenie świátá / rozesłał.

Dayże mi naszczyrszą snáżność sercá / y y vstáwiczne vspokoienie vmysłu / dayże mi / nagoretszą / nawiernieyszą / y wieczną miłość / żeby mie Duch ś. nápełnił / rządził / y opánował / y wietszych dárow łáski swoiey godnego mie vczynił / Amen. Zdrowá bądź Márya / cz.

O Panie Jezu Chryste / chwale / wielbie / błogosławie cie / y dzięki tobie oddaie / ktorys matke twoie przenaswietszą / z ciałem y z duszą do nieba wzięta vwielbiłeś / y tak namożnieyszą y namiłosiernieyszą spráwiwszy / nameś ią dárować raczył.

Dayże mi przez iey zasługi / łáske twoie / y we wszelakiey rzeczy dobrey wytrwánie / żebym ná służbie twoiey nigdy nievs-

stawał/ámi przez nieroſtropność nigdy z gránic ſłuſznośći nie wychodźił/ Amen. Zdrowá bądź Márya/ &c.

O Pánie Jezu Chryſte/ chwale/ wielbie/ błogoſławie cie/ y dźięki tobie oddáie/ ktory Sędźią maß przyśdź/ á káżdemu wedle vczynkow iego oddać/ ábo karánie ábo zapłáte.

Ey namiłoſternieyßy Pánie JEzu/ dayże mi wßytek żywot moy wedle vpodobánia twego ták ſprawić/ żeby duſá moiá z ciáłá wyßedßy/ záraz do ćiebie ſtworzyćielá ſwego pełna miłośći twoiey przyßłá/ gdźieby bez końcá w chwale twoiey/ ze wßytkimi świętymi/ ćiebie wielbiłá y błogoſławiłá/ Amen.

☞ Jeśliby kto/ będąc zabáwny/ nie mogł tych Artykułow iáko ſą wzwyß opiſáne/ z modlitwámi mowić ábo rozmyśláć/ może chcąc mówić Różány Wianek/ po piáći ábó po dźieśiáći Zdrowych Maryy/ (opuśćiwßy w zwyß opiſáne) modlitwę te niżey położoną záwße powtárzáć.

Bądź

Bądź pozdrowion nałáskawszy Pánie JEzu Chryste / ze wszytkimi świętymi y wybránymi twoimi / łáski pełny / miłosierdźie ztoba / błogosłáwioná niech będźie gorzka męká twoia / naśmętnieyszá dusza twoiá / nalutośćiwsze serce twoie / wszytkie członki twoie / zelżywości / śmości / rány / y śmierć twoiá. A błogosłáwiona bolesć y krew ran twoich.

Zá to tedy wszytko coś z niezmierney miłości twoiey / dla mnie ćierpiał / chwale / wielbie / błogosłáwie ćie / y dźięki tobie oddáie / namiłosiernieyszy Pánie JEzu Chryste. Proszę ćie też przez nalutośćiwsze serce twoie / nápełni serce moie / nagoretszá / nadoskonálszá / y wieczna miłośćia twoia / żebym mnie sámego prawdźiwie poznał y wzgárdźił: á gárdzące y nienawidzące mnie / z sercá miłował.

Słodki Pánie Jezu / day mi to / żeby mi sie nic nie podobało / nic mie nie ućieszyło iedno ty. O tobie sámym niech myśle / ćiebie sámego niech czuie / y tobie sámemu niech sie záwsze wszytek doskonále podobam / Amen.

Sposob

Sposób ofiárowánia Rożáneg o Wiánká.

OFiáruie tobie nalásk áwszy JEzu / teraz zasługi błogosławioney Mátki twoiey wszytkich wybránych two ich / ktorzy byli / są / y beda : od pierwszego áż do ostátniego : w iednośći wszystkich zasług / ktore są nieskończone / Żywotá y męki twoiey / od początku áż do końcá : A w tych wszytkich namilszy Jezu / ofiármież też ten Rożány Wianek vbogi grzesznik / żebys go dla tych wszytkich zasług raczył wziąć ná głowe twoie / zá korone ciernioną / ktoras ty dla mnie nosił : á záraz żebys gi y ná głowe nachwalebnieyszey mátki twoiey zá potrycie Pánieńskie włożył.

O naslodszy Jezu / ráczyś to wszytko ofiárować / coś czynił y cierpiał / twemu Oycu wszechmocnemu / w teyże miłośći / y ták skutecznie / iákoś siebie sámego onemu ná ołtarzu krzyżowym ofiárował / zá zbáwienie wszytkiego świátá : żeby we wszytkich / y przez wszytko / twoią Naswietszą y nachwalebnieyszą wolą sie dziá-

łá we

łá we wszelkim stworzeniu twoim. Day mi boiaźń y miłość twoie / day żywym odpuszczenie y łáskę: Day wiernym zmárłym odpoczynienie y swiátłość wiekuistá / Amen.

Rożániec Żywotá y Męki Jezusá Chrystusá / ná piędziesiąt Artykułow rozdźielony / y w krotkość zebrány: dla tych ktorym przeszły snadź kędźie sie zdał bydź przydłuższym.

BÁdź pozdrowiony nalaskáwszy Pánie Jezu / ktorys mnie y wszystko stworzył. Ach mnie nieznemu / żem y siebie sámego zgubił. Proszę niech mie náprawi miłosierdźie twoie. Zdrowá bądź y ty o nachwálebnieyszá Matko Boża / Pánno Márya / łaski pełna / Pan z toba / błogosławionás ty &c.

Bądź pozdrowion nalaskáwszy Pánie Jezu / ktorys chćiał bydź poczęty / narodzony / wychowány / chćiałes mieć mátkę twoie bez grzechu. Ach dobry JEzu / iáko wielkie y rozliczne są grzechy moie / iáko wielka niewdzięczność moia. Zdrowá bądź

wá bądź ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża/ Pánno Márya/ láſki pełna/ zć.

Bądź pozdrowion nálaſkáwßy Pánie Jezu/ ktoremu ſie w kośćiele/ nanabożnieyßa Pánná Márya ofiárowálá. Obyżemći doſkonále/ w pláczliwey pokućie záwße ſłużyć mogł. Żdrowá bądź y ty nachwalebnieyßa Mátko Boża Pánno Márya/ láſki pełna/ zć.

Bądź pozdrowion nálaſkáwßy Pánie Jezu/ ktorys Pánne Márya oblubieńcowi Pánieńſtwo chowáiącemu poſlubiona łydź chćiał. Day to/ áby ſerce moie záwße zrámlá doſkonála ſkruchá ſerdeczna. Żdrowá bądź y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża/ Pánno Márya/ láſki pełna/ zć.

Bądź pozdrowion nálaſkáwßy Pánie Jezu/ ktoryś ſie wćielił w Żywoćie Páńieńſkim. Obyżeś to dał ábym ſie wyzuł/ y co dźień tym wiecey ſie oczyſczał od wßelkiego grzechu. Żdrowá bądź y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża/ Pánno Márya łáſki pełna/ zć.

Bądź pozdrowion nálaſkáwßy Pánie Jezu/ ktorego noßąc w Żywoćie Mátko

przen a

Przenaświeckła śłá w gory. Dayże co moy Pánie/ żebrm niebieskich rzeczy prágnał á brzydził ſie wßelkiemi prożnościámi. Zdrowá bądź y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża/ Pánno Márya/ łáski pełná/ ić.

Bądź pozdrowion nalásłáwßy Pánie Jezu/ ktorego Pánná porodźiłá bez bolesći. Obyżem był od ćiebie przyſpoſobion zá ſyná/ z nagoretßa y naczyſtßa miłośćia twoia Zdrowá bądź y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża/ ić.

Bądź pozdrowion nalásłáwßy Pánie Jezu/ ktorego náwiedźili Pásterze/ gdy ćie Anyołowie chwalili. Niechayże ći miłuie y wielbie Boże moy/ że wßytkiego ſercá mego/ náde wßytko y we wßytkim Zdrowa bądź y ty o nachwalebnieyßa ić.

Bądź pozdrowion nalásłáwßy Pánie Jezu/ ktorys w obrzezániu krew twoie przelał: Proßę cię ia Oycu twemu zá nas/ y zá odpuſczenie grzechow náßych ofiárowáć. Zdrowá bądź y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża Pánno Márya/ łáſki pełná ić.

Bądź pozdrowion nálásłáwßy Pánie

Jezu/ktoremu Krolowie troiákie dary o-
fiarowáli. Obyżem wßytkie siły/ y wßy-
tek czás żywotá mego tobie ofiárował y
wydał ná twoie vpodobánie. Zdrowá
bądź y ty o nachwalebnieyßa zć.

Oycze náß zć.

Bądź pozdrowion nalásłáwßy Pánie
Jezu/ ktorego Pánná przeczyſta ofiaro-
wawßy/ odkupiłá w kośćiele. Day to/
żebym twoiey/ y Mátki był potwierdzon
przykładem pokory. Zdrowa bądź y ty
o nachwalebnieyßa zć.

Bądź pozdrowion nalásłáwßy Pánie
Jezu/ ktorys z Mátką twoią naswietßą
Herodowego przeßládowánia vchodźił.
Obyżem ia z rękú twoich przyimował/ y
znosił ſkromnie wßelkie vtrapienia.
Zdrowá bądź y ty o nachwaleb: zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktore-
go Mátká zgubiwßy z boleśćia ßukałá.
Obyżem ćiebie ſámego ßukał/ do ćiebie
oczy moie obrácał/ y doſkonale ćie mi-
łował. Zdrowá bądź y ty o nachwał: zć.

Bądź pozdrowion nalásłáwßy Pánie
JEzu/ ktorys długo był ná świecie nie-
znáiomy. Dayże mi to/ żebym od ludz-

kiey

kiey chwały vćiekał/ y ona ſie z ſerca odſyłził. Zdrowá bądź y ty ść.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktorys chćiał bydź ochrzczony. Dayże to/ ábym od wſzelkiey grzechu y niedoſtátku/ wſzytek w tym żywoćie mogł bydź oczyſczony. Zdrowá bądź y ty nachwa: ść.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktorys chćiał bydź kuſzon/ y hárdość ćzártowſką znośić. Dayże mi/ we wſzelákiey pokuśie zwyćięztwo. Zdrowá bądź y ty ść.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktorys prácował w przepowiádániu Ewángeliey. Dáruyże mie tym/ żebym dla ćiebie twárde ſtoſy y wſzytkie rzeczy przykre chętnie znosił/ o twoie ſie eześć záſtáwiáiąc. Zdrowá bądź y ty ść.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktorys vzdrawiał chore od wſzelákich chorob. Vczyń to/ żebym wſzelkiego bliźniego miłował vczynkiem y prawdą. Zdrow. bądź y ty nachwa: ść.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktorys grzeßne przyimował do pokuty. Day mi to/ żebym miał vżalenie y politowánie nád wſzytkim. Zdrowá bądź y ty ść.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktorego lud przyiął płáczącego/ z wychwalániem y pálmámi. Dayże mi to/ żebym tá cześć twoiey táknął y prágnął we wßytkim. Zdrowá bądź y ty o náchwa: ić.

Oyćże nasz/ ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktoryś zá podle pieniądze był przedany. O dayże to/ żebyś ty mnie był drożßy y milßy nád dewßytko. Zdrowá bądź y ty ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu ktoryś nogi vmył Vczniom twoim. Dayże mi serce czyste od wßeláckiey zmázy grzechowey. Zdrowá bądź y ty ić

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktoryś nam dał Ciáło y krew twoie. Zápal zádza naße do miłości y vcześcżánia do nich. Zdrowa bądź y ty o náchwa. ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktory sie modląc/ krwiąs sie pocił w ciężkości. Dayże mi to/ żebym sie tobie ze wßyćkiego serćá záwße oddawał/ z zupełnym mnie sámym zaprzeniem. Zdro. bądź ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ ktoryś sie dał pojmáć y związáć kiedy też Vczniowie twoi od ciebie vćiekli. Dayże mi to/

żeby

eby mie miłość twoią poimała: á od wszelákich grzechow wolnym vczynilá. Zdrowá bądź y ty o nachwale. zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś od sługi ciężki policzek odniosł. Vczyń mie cichym y łáskáwym pod wszelákà krzywdą. Zdrowá bądź y ty o na. zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktorego Piotr gorzko płákał. Vczyń to/żebym ztoba w rzeczách przeciwnych y wesołych záwsze wytrwał. Bądź pozdrowioná y ty o nachwalebnieyszá zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktorego Káiphaß rozliczne trapił y śmierći bydź godnym osądźił. Dayże mi to/żebym nád wszytkimi vtrapionymi záwsze vżalenie miał. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś był przed Piłatem złośliwie oskárżon. Sprawże to/żebym nigdy nikim nie gárdźił ám posądzał. Zdrowa bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś od Heroda ták sprośnie y niegodnie był nágrawan. Vczyń/żebym wszgárdę moie pokornie záwsze znosił. Zdrowá bądź y ty zć.

Oycze naſz.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktoryś okrutnie był biczowan. Day mi to / żebym twoie karánia / y wßytkie rzeczy przeciwne cierpliwie y z rádośćia znośił. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / któremu korone ćierniowa nie lutośćiwie wćiśniono ná głowe. Dayże mi to / aby mie vſtáwiczna pámiątká męki twoiey zránilá. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktoryś ſtał przed ſędźiem czekáiąc ſentencyey śmierći. Vczyń mie doſkonále cichym y pokornym. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktoryś krzyż ſwoy ná ſobie noſił: Dayże mi to / żebym záwßże tobie nadoſkonálße poſłuſzeńſtwo oddawał. Zdrowa bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / któremu zá obnáżeniem / wßytkie rány odnowiono. Dayże to / ábyś mie wyzuł y wolnym vczynił od wßelákiey miłośći własney. Zdrowa bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktoryś był ná krzyżu rośćiągniony. Vczyń / aby

we mnie

we mnie ku tobie miłość była wieczna y niezmierna. Zdrowá bądź y ty &c.

Bądź pozdrowion Panie Jezu ktoryś lotrowi tak wielka łaskę vczynił. Proszę/ráczmie záraz po śmierći do chwały twoiey przyiąć. Zdrowá bądź y ty &c.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś Mátkę twoie Naświętszą Vczniowi poruczył. Dayże to/ábyś ty y Mátká twoiá/mieli mie záwżdy zá synà. Zdrowá bądź y ty o nachwálebnieyszą &c.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu ktoryś wołał żes był opuszczon. Obyżes mi dał serce we wszelákim vtrapieniu tobie mieć nawiernieyszé/poddáne/y niezwyćiężone. Zdrowá bądź y ty &c.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś w ćiężkim swym prágnieniu octu chćiałes skosztować. Vczyń/żebym ćiebie sámego prágnął/nic oprocz ćiebie nie pożądaiąc. Zdrowá bądź y ty &c.

Oycze náß.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś vmárł w mękách. Dayżebym mnie y świátu grzechom/y pożądliwościam/doskonále vmárł. Zdrowá bądź y ty &c.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktorego bok naślodszy Żołnierz otworzył. Uczyń to/ábyś serce moie náder złośliwé odiąć raczył odemnie/ á dał mi serce miłości pełne/ nawiernieyśze/ y namiłosierniejśze/ wedle sercá twego. Zdrowá bądź y ty o nachwálebnieyśza Matko Boża ić.

Bądź błogosłáwion Pánie Jezu/ktoryś z krzyżá zdyety Mátce Naswietśzey był oddány. Dayże to/ żebym na służbie twoiey záwśze był trwały/ nabożny/ mężny/ y wesoły. Zdrowá bądź y ty ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś był w prześćierádło wwinion y w grobie pochowány. Dayże mi serce naczyśśie/ wierné/ y od wśelkiéy zmázy wolné. Zdrowá bądź y ty o nachwálebnieyśza ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktoryś Oyce wybáwił/ zstąpiwśy do piekłow. Ráczyś dáć zmárłym wśytkim odpoczynienie y świátłość wiekuiśtą. Zdrowá bądź y ty o nachwálebnieyśza ić.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu/ktory wstawśy od vmárłych/ Mátkę swoie Naswietśa pocieśył. Day/ żebym cie przy śmierći moiey doznał odkupićielem na-

lem namiłosiernieyßym y nawierniey-
ßym oycem. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktoryś do nieba wstąpił pełen Máiestatu. Spraw to / ábym do ciebie zawße wzdychał miłością nagoretßa / y pokorą naglebßa. Zdrowá bądź y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża Pánno Márya.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktoryś Duchá świętego dał wiernym twoim. Proße / tegoż mi ráz dáć z dárámi wßytkimi. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktory koronuieß Naświetßą Mátkę twoię nád niebiosá wywyßona. Dayże mi proße / dla Mátki twoiey błogosławioney / żywot świety / y smierć szczęśliwa. Zdrowá bądź y ty zć.

Bądź pozdrowion Pánie Jezu / ktory maß przyśdź Sędźia. Vczyń / żeby mie męki y rány twoie tu wßytkiego oczyściły / á przy śmierći będąc wolny / mogłbym odiyść do wesela wiecznego. Bądź pozdrowioná y ty o nachwalebnieyßa Mátko Boża / Pánno Márya / łáski pełná / Pan z toba błogosławionáś ty miedzy

niewiástámi / y błogosłáwion owoc Żywotá twego JEZVS Chryſtus. Swieta Márya Mátko Boża / modl ſie zá námi grzeßnymi teraz y w godźine śmierći náßey Amen.

Do Páná JEzuſá / zámykáiąca tegoż Rożáńcá / Modlitwa.

PAnie Jezu Chryſte odkupićielu náß nadroßby / day to / ábyſmy miłośierdźia twego doſtąpili / przez przyczyne Náświetßéy Pánny Márycy Mátki twoiey / y wßyſtkich Swietych / żebyſmy całym ſercem tobie byli nabożni / w nadoſkonálßym záprzeniu nas ſámych / y w twoim náśładowániu ná ſłużbie twoiey trwáli: A vmartwiwßy wßytkie nieprawośći náße / záwßechmy ſie pámiątką Męki twoiey ćießyli / á w czyſtym ſercu tobie byli przyiemni. Ktory żywieß y krolnieß z tymże Bogiem Oycem w iedności Duchá świetego przez wßyſtkie wieki wiekow / Amen.

PSAŁTERZ

Naświetszey Pánny Máryey / ná trzy Rożáńce ábo piecdźiesiątki rozdźielony.

Pierwszego Rożánego Wiánká / Pierwszy dźiesiątek.

Oycze náß / ić.

ZDrowá bądź Márya łáski Bożéy pełná / Pan z toba / błogosławionáś ty miedzy niewiástámi / y błogosławion Owoc Żywotá twego JEZVS Chrystus. Ktory nas / y dla nas stworzyłeś wßytko. Ułaskawßy Jezu / day to / żeby z sercá mego / pámiątká o tobie nigdy nie wychodźiłá / Amen. Swieta MARYA Matko Boża / módl sie zá námi / zá grzeßnemi teraz / y w godzinę śmierći náßey / Amen.

Zdrowá bądź Márya / ić. Jezus Chrystus / ktory z niebá wyrzućił Anyoły dla

pychy.

pychy. Nałáskáwßy Jezu vczyń żebym záwße był wolen od téy zárázy / Amen. Swieta Márya Matko Boża / rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / ktory cię sobie zá Mátkę nádoßłowniéyßa obrał. Spraw to / ábym cię Mátkę miłosierdźia záwße doznał / Amen. Swieta Márya Matko Boża / rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / ktory cię świátu Figurámi y Proroctwy przeznáczył. Vczyń nałáskáwßy Jezu / żebym na tym świecie od wßytkich zmaz grzechowych był oczyścion / Amen. Swieta Márya / rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / ktory cię naświetßym rodźicom twoim / żeś ßie miáłá národźić / dał przepowiedźieć. Słodki nałáskáwßy Jezu / day to żebym w godźinę śmierći mogły miał te naßczęśliwßa pocießycielkę / Amen. Swieta Márya Matko Boża / rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / z ktorego roskazánia / Anná swieta cię poczełá nieplodna. Nałáskáwßy Jezu / day to / żeby cię poczełá dußa moiá ślepa / cudzołożna / y nießłáteczna / Amen.

Swieta

Swieta Marya Matko Boża/ módl cię.

Zdrowá bądź Marya/ cię. Jezus Chrystus/ ktory cię od wszelkiego grzechu y zmázy záchował. Nalászáwszy Jezu/ serce moie od wszelkiego grzechu y niedostátku ráczy oczyścić/ Amen. Swieta Marya Mátko Boża/ cię.

Zdrowá bądź Marya/ cię. Jezus Chrystus/ ktory cię o naszczęśliwsza wszystkich łask y dárow raczył nápełnić. Nalászáwszy Jezu/ day to/ żeby mie vstáwicznie łaská twoiá rządziłá y osięgnełá/ Amen. Swieta Marya Mátko Boża/ cię.

Zdrowá bądź Marya/ cię. Jezus Chrystus/ ktory twoim narodzeniem swiatu wszystkiemu wesele spráwił. Nalászáwszy Jezu/ niech się do ciebie przemieni y vtonie wtobie serce y żądze moie/ Amē. Swieta Marya Mátko Boża/ cię.

Zdrowá bądź Marya/ cię. Jezus Chrystus/ ktory cię dźiwną prędkością przyozdobił. Nalászáwszy Jezu/ day mi to z łaski twey/ żebym się tey pánienki bárzo rozmiłował. Day to/ żebym się wyrządzániem iey czci/ nigdy nie násycił/ Amē. Swieta Marya Mátko Boża/ cię.

Wtory

Wtory dziesiątek.

Oycze náß / &c.

ZDrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktoremuś sie sercem wielce nabożnym ofiárowálá do kościoła. Nalaskáwßy Jezu. Vczyń / żebym sie szyrzeną twoie vpodobánie poddał / Amen. Swieta Márya &c.

Zdrowa bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktory cie w obyczáiách słodka vczynił y wßytkim bárzo miła. Vczyń mie / słodki Jezu / pobożnym / cichym / y wßytkim vkładnym / Amen. Swieta Má. &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktoremu sie w tobie / świątobliwości y wßytkich cnot doskonáłość podobáła. Ey dobry Jezu / iáko smierdźi w oczách twoich złość moiá / y skrußenie w nieprawościách / Amen. Swieta Má. &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktoremuś czystość Pánieńska ofiárowała. Nalaskáwßy Jezu. Odpuść grzechy moie / á day mi naszyrßa y nieustáiącą miłość / Amen. Swieta Márya Matko Boża / &c.

Zdrowa bądź Márya &c. Jezus Chrystus / dla ktorego wcielenia vstáwiczna twoiá byłá do Bogá modlitwá. Nałáskáwszy Jezu / day to / áby sie do ciebie wszytká moiá żądza ciągnełá / Amen. Swieta Márya Mátko Bożá / &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktory cie chwálebnie przez Anyołá pozdrowił. Nałáskáwszy JEzu / vczyń mie mátki twoiey nabożnym y napowolnieyszym synem / Amń. Swieta Má &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus ktorego ty vstyszawszy posełstwo / ieżáś bydź o twoie pámięństwo troskliwa. Day to nałáskáwszy Jezu żebym ia záwsze przystoynie y nabożnie trwał w twoiey swietey służbie / Amń. Swieta Márya &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktory Bogiem będąc chciał sie stáć człowiekiem w twoim żywocie naczystszym. Day to nałáskáwszy Jezu żebyś záwsze w sercu moim przebywał. Amen. Swieta Márya / &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktoregoś z weselem przez dźiewięć mieśiecy w żywocie twoim nośiłá.

Spráw to nałáskáwßy Jezu - żebym cie w sercu moim wiecznie mießkáiącego miał / Amen. Swieta Márya zc.

Trzeći dźieśiątek.

Oycze náß zc.

ZDrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus / ktorym będąc brzemienna ßłáś w gory z kwápliwośćia do Elżbiety. O byźiem z dáru twego nałáskáwßy JEzu / rzeczy mieśkich prágnął / á brzydźił śie wßytkimi źiemskimi / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus / ktoryś / w betáźmi będącego Jozepha / co czynić miał / náuczył. Nałaskáwßy Jezu / vczyń mie prostym y wolnym od złego podeyrzenia / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus / ktorego w Żywocie máiąc / w Bethleem nie miáłáś gospody. Nałáskawßy Jezu / vczyń mie vbogim w duchu / áżebym rad był bez ludzkich pociech. Amen. Swieta Márya Mátko Boża / zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chry-

ſtus / ktoregos Panno bez żadney boleści porodziła. Nalaſkawſzy JEzu ſprawto, żebym ſie co dzień tobie ku więtszéy łáſce odradzał / Amen. Swięta Márya Mátko Boża / modl ſie zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktoremuś nowo narodzonemu dawála chwałe ſercem wielce nabożnym. Day to nalaſkawſzy Jezu / áby we wſzytkich / ku twemu Imieniu Naświętſzemu záwſze trwała była miłość y wzćiwość / Amen. Swięta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya zć. Jezus Chryſtus / ktoregoś Páneńſkiemi piersiámi karmiłá. Nalaſkáwſzy Jezu / ráczy podáć pocieche y pomoc wſzytkim vtrapionym / Amen. Swięta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya zć. Jezus Chryſtus / nad ktorego vtrapieniem / w iego Naświętſzym dźieciństwie miałáś viałenie. Nalaſkáwſzy Jezu vczyń żebym ciałá mego wczaſow nie żukał / Amen. Swięta Márya / zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktoreg chwała Anyeli za przyſćiem paſterzow. Nalaſkawſzy Jezu / day to / że-

bym mężnie y nabożnie twoiey chwały pilnował/ Amen. Swieta Márya/ zć.

Zdrowá bądź Marya/ zć. Jezus Chrystus/ ktory gdy sie narodźił/ tyś z oblubieńcem mießkałá Panno wiekuista. Nałáskawßy Jezu/ dáruyże mi z łaski swey/ czystość/ cichość/ y we wßytkim mierność/ Amen. Swieta Maryá/ zć.

Zdrowá bądź Márya zć. Jezus Chrystus/ ktory bedac obrzezány/ krew naswiętßa przelał. Te ia tobie nałáskawßy Jezu/ zá oczyszczenie grzechow wßytkiego świátá ofiáruie/ Amen. Swieta zć.

Czwarty dziesiątek.

Oycze náß zć.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chrystus/ któremu trzey Krolowie pokłon czyniąc/ troiákie dáry ofiárowáli. Day to nałáskawßy Jezu/ żebym ći doskonále y nabożnie zawßę powinność moie oddawał/ Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chrystus/ ktoregoś ty Pánno prześliczna niosłá do Kościołá. Nałáskáwßy Jezu/ vczyń żebyśmy przykładu pokory/ twegō y mátki two-

ki twoiey naśládowáli/ Amen. Swięta Márya Máćko Boża ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ ktorego do Egiptu mosąc/ vchodźiłáś Herodowego prześladowánia. Nalášłáwszy Jezu/day to żebym śie bezpiecznie y vćiekał przed wszelką pociecha świecką/ Amen. Swięta Márya ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ z ktorym przez śiedm lat znośiłaś wygnánie. Nalášłáwszy Jezu/ráczwszystkich nedznych vtrapionych ćieszyć/ Amen. Swięta Márya/ ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ ktoregoś stárániem máćierzyńskim y pracą rąk swoich opátrowálá. Day to Pánie Jezu/ żebym ia od ćiebie był rządzon y kármion/ iáko syn przyspośobiony/ Amen. Swięta Márya ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ ktoregoś z Egiptu przywiodłá do oyczyzny. Pánie Jezu/ dayże to/ żebym wzgárdźiwszy światem/ ćiebie sámego prągnął/ Amen. Swięta Márya ić.

Zdrowá bądź Márya ić. Jezus Chrystus/ ktory zroba śiedł ná świeto do ko-

ściołá. Nałáskáwßy Jezu / vczyń żebym vstáwiecznie wzdychał / ku szczęściu żywo-ta wiecznego / Amen. Swięta Má. zć.

Zdrowá bądź Márya zć. Jezus Chrystus ktorego zgubionego / smutna płákałas przez trzy dni. Moy Panie Jezu day że mi to / żebym cię nigdy nie trácił / ale wßytek c ebie się trzymał ná wieki / Amń. Swięta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chrystus / ktory wroćiwßy się z kościołá tobie był poddány. Dobry Jezu / day to / żebym tobie / y wßytkim dla miłości twoiey był posłußny / Amen. Swięta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya zć. Jezus Chrystus ktory zroba mießkáiąc / áż do lat trzy dziestu był nieznáiomy. Nałaskáwßy Jezu / proße niech mie nic nie ćießy doczesnego ábo świetckiego / Amen. Swięta Márya Máćko Boża modl się zć.

Piąty dziesiątek.

Oycze náß zć.

Zdrowá bądź Márya zć Jezus Chrystus ktorjs w rzece Jordanie był ochrzczon. Nałáskawßy Jezu od wßyt-

tich

ich grzechow y niedbalstw racz mie we krwi twoiey oczyścić/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża zć.

Zdrowá bądź Márya zć. Jezus Chrystus/ktory po poście dopuściles się kusić. Day to Pánie Jezu/ żebym ia nigdy żadnoy pokuśie nie dał się zwyćiężyć/ y na żadny grzech nigdy nie zezwalał/ Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowa bądź Márya zć. Jezus Chrystus/ktory zebrawszy Vczńie vczyles ich przepowiádać. Nalaskáwszy Jezu vczyń mie goraco bydź nabożnym/abym dosyć czynił wezwániu memu/Amen. Swieta Márya Mátko zć.

Zdrowa bądź Márya zć. Jezus Chrystus/ktorys łakmanie/pragnienie/y zimno znosił. Day to o naslodszy Jezu/żebym dla miłości twoiey wszelkie niewczasy chętnie znosił/ Amń. Swieta Má. zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chrystus/ktorys się mordował praca y drogami. Day mi o naslodszy Jezu/ vmysł niezwyćiężony ná wytrzymánie wszelkich przećiwności/ Amń. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chry-

ſius/ ktory cuda czyniąc chorymeś przywracał zdrowie. Nalaſkáwſzy Jezu/ ſercá mego y wſzytkiego kośćiołá twégō ráczy náprawić nieprawość/ Amen. Swieta Márya Mátko zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chryſtus/ ktoregoś ty przepowiádania Ewángelicy wielce nabożnie ſłuchálá. Namiłſzy Pánie Jezu/ dayże to żebym ia świetey nauki twoiey ze wſzeláktim áffektem posłuſzny był/ Amen. Swieta Marya Mátko Boża/ zć.

Zdrowa bądź Márya/zć. Jezus Chryſtus ktorjś grzeſznych do ſiebie przyzywáiąc/ przyimował ie/ y ſłukałich miłośćiwie. Nalaſkawſzy Jezu/ vdyń/ żebyſmy wſzyſcy potargow twoich ochotnie y doſkonále naśládowali/ Amen. Swieta Marya Mátko zć.

Zdrowa bądź Márya zć. Jezus Chryſtus ktorys od Żydow rozmaite krzywdy wytrzymał. Day to/ żebym ia wſzelkā ćiężkośći y pochwała ſie brzydząc ze wſzelákā ćierpliwośćią znosił zelżywośći/ Amen. Swieta Marya Mátko zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chry-

ſtus/

ſus ktorys śiedząc na oslicy/ miáśtá vpadek opłakywał. Nałaſkáwſzy Jezu/ vczyń żeby ſerce moie z gruntu zrányłý grzechy/ y twoie żelżrwośći/ Amen. Swięta Márya Mátko Boża/ módl ſie zć.

Morgo Rożánego Wiánká/ ábo pięćdźieſiątká/ dźieſiątek pierwſzy.

Oycze náſz/ zć.

ZDrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chryſtus/ ktorego Judaſz zá trzydźieſći ſrebrnikow przedał. Ey nałaſkawſzy Jezu/ iákom ia ćiebie częſtokroć zá podleyſzego miał nád rzeczy napodleyſze/ Amń. Swięta Márya Mátko Boża/ zć.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chryſtus/ ktory idąc ná mękę/ ćiebie mátkę ſwoię wielce ſmutną zoſtáwił. Ach day to/ o naſłodſzy Jezu/ żebym opuśćiwſzy wſzytko/ ćiebiem ſámego prágnął/ do ćiebiem ſie gárnął/ Amen. Swięta Má. zć.

Zdrowa bądź Márya/ zć. Jezus Chryſtus/ ktory Wielkąnoc záchowuiąc chćiałes bydź poddány zakonowi. Day to nałáſkawſzy Jezu/ áby twoie poſłuſzeńſtwo

położyło / czego moią pycha y niepostu-
szeństwo zániedbało / Amen. Swieta
Marya Matko Boża &c.

Zdrowá bądź Marya / &c. Jezus Chry-
stus / ktoryś nogi vmył Vczniom swoim.
Day to moy nastodbny JEzu żebym we
krwi twoiey był omyty od wszelákiey zmá
zy grzechowey / Amen. Swieta Má-
rya Matko Boża / modl sie &c.

Zdrowá bądź Márya / &c. Jezus Chry-
stus / ktoryś Sákrament ustánowiac / sie-
bieś samego nam dał w przedziwney mi-
łości O nastodbny Jezu / day że nam ten
Sákrament miłować / y do iego przy-
mo vánia vczęszać / z boiáźnia miłością
y vczciwością / Amń. Swieta Má &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chry-
stus / ktory Vczinie wdzięczną mewa cię-
żył. Day to żebym niskąd pociechy nie
brał / tylko z twoiey miłości / Amen.
Swieta Márya Matko &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chry-
stus / ktoryś dobrowolnie sie na mece ofia-
rował / wyżebny przeciw nieprzyiaciołom
Day że to / żebym miał z dáru twego we
wszystkim woli moiey pod wola twoią

poddá-

poddáne/ Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chrystus ktory smutny bedac áż do śmierći/ tales sie lękáć. Vczyń naslodßy Jezu żebym o żadna rzecz sie nie smućił/ tylko dla ćiebie/ Amen/ Swieta Márya/zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chrystus/ktory potrzykroć sie modlac/ná wolas sie Oycowßka oddał. Dayże mi proße o naslodßy Jezu nadoskonalßa miłosć/ z ktorejbymći sie z gruntu sercá mego poddał/ y w reku twych zostáwił/ Amń. Swieta Márya Mátko Boża/zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chrystus/ktory ponßawßy z modlitwy/ stáránies miał o Vczniách twoich. O naslodßy Jezu/ vczyń/ żebym ia z miłośći/ nád moie/ bliźnich moich potrzeby przekładał/Amen. Swieta Márya/zć.

Wtory dziesiątek.

Oycze náß/zć.

Zdrowá bądź Márya/zć. Jezus Chrystus/ ktory bedac w bolu smierći/ chćiales bydź od Anyoła posilony. Posilże mie slodki Jezu/ aby mie żadna pokuśá

nie zwyćiężyłá/Amen. Swieta Márya/ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ktoryś dla ćieżkości krwawym potem sie począł. Day to moy nalaskawszy JEzu/żebym ći ze wszytkich członkow/miłości y chwały ofiárę oddawał/Amen. Swieta Márya Matko Boża/ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ktoryś na ćierpienie/nieprzyjaćiołom sam sie dobrowolnie pokazał. Daysze mi o naslodszy Jezu/vmyśl tobie ná wszytko gotowy/Amen. Swieta Márya/ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ktoryś swe^y zdraycy dał pocałowáć mie. O naslodszy Jezu/vczyń/żebym nieprzyjaćiołom/y iákimkolwiek ludźiom/doskonáley miłości vczynność záwsze pokazał/Amen. Swieta Márya/ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ktoryś Málchusowi vcho vzdrowił. Nalásknawszy Jezu/vczyńże mie pełnym miłości y politowánia/żebym zázle/dobrym záwsze oddawał/Amen. Swieta Márya Matko Boża/ić.

Zdrowá bądź Márya/ić. Jezus Chrystus/ná ktorego/ręce świętokradzkie śi-

tárgnęły.

cargnely. Day to nalaſkáwßy Jezu / żebym wßytkie krzywdy ſkromnie znosił / Amen. Swieta Marya / zć.

Zdrowa bądź Marya / zć. Jezus Chryſtus / ktorego iáko ſłabego powrozami związáli. Chryſte Jezu / proſe / racz mie napotężniey związkámi miłości nierozdzielnie przywiązać do ſiebie / Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowa bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktorego / vciekßy / Vczniowie opuścili. Day to Boże moy / żebyś wßytkie myśli y żądze moie do ciebie pociągnął w miłości nierozdzielney / Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktorego do Annaßá rotá prowádziła. O naſłodßy Jezu / cokolwiek mi dla ciebie czynić ábo cierpieć przyidzie / niech tego wielkim prágnieniem pożądam / Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktorys od ſługi odniosł policzek. Nalaſkáwßy Jezu / ſpraw to / żebym chętnie wßelką krzywdę znosił / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / zć

Trzeći

Trzeci dziesiątek.

Oyze náß / ść.

ZDrowá bądź Márya / ść. Jezus Chrystus / ktorego Piotr záprzawßy sie / gorzko tego płakał. Cokolwiek ćie obraża / słodki Jezu / spraw to / żebym sie tego brzydząc / wystrzegał / Amen. Swieta Márya Mátko ść.

Zdrowá bądź Márya ść. Jezus Chrystus / ktoryś był wiedźion związány do Káiphaßá. Ciągni mie za sobą dobry Jezu / ábym nigdy od ćiebie sie nie oddalał / Amen. Swieta Márya / ść.

Zdrowá bądź Márya ść. Jezus Chrystus ktoryś mileczał ná fałszywe świádectwá. Vczyń / natchnąwßy Jezu / abym ćierpiąc mileczał / w iakichkolwiek krzywdách / Amen. Swieta Márya ść.

Zdrowá bądź Márya / ść. Jezus Chrystus ktoremu złośliwie zádano bluźnierstwo. O day to nastodßy Jezu / żebym záwßze myślił o twey obecności / y one w vczćiwości miał / Amen. Swieta Márya Mátko Boża ść.

Zdrowá bądź Márya / ść. Jezus Chrystus /

stus / ktorys na smierć potępienie odniosł. To ia tobie o naslodszy Jezu / á ty Oycu raczy ofiarować zá oczyszczenie grzechow naszych / Amen. Swieta Márya / zc.

Zdrowá bądź Márya / zc. Jezus Chrystus / ktorys dla nas był poniżkowan y pożytkowan. Day to / żebym sie godnym czuł y prágnął cierpieć żelżywości y krzywdy dla miłości twoiey / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / zc.

Zdrowá bądź Márya / zc. Jezus Chrystus ktorys dla nas raczyłeś sie dáć vpławać y ostkárádzić. Nie dopuszczay mi o naslodszy Jezu myśla zła ábo nieczcziwa brzć splugáwionym / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / modl sie zá námi / zc.

Zdrowá bądź Márya / zc. Jezus Chrystus / gdy sie z ciebie náigrawano / chuśta twarz twoie zásłoniwszy. Niech wyrze Jezu dobry moie sprośność / y niech za moie wszystkie zbrodnie rzewno płáce. Amen Swieta Márya Mátko Boża / zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus ktorys wiele inszych odniosł zelżywości. Naslodszy Jezu niech sie w sercu moim / cierpienia dla ciebie / nagoretsze za-

dze zá-

dze zápalaia/Amen. Swieta Márya zc.

Zdrowá bądź Márya/zc. Jezus Chrystus/ gdy cie związawßy wiedźiono do sędźiego. Day to nałáskawßy Jezu żebym sie weselił/ gdy mie oskarżáia y mna gárdza niewinnie/ Am̃. Swieta Márya/zc.

Czwarty dźiesiątek.

Oycze náß zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus ktorys dopuścił żebys był oskárżon niesprawiedliwie. Day to nałáskáwßy Jezu/ żebym od wßelák ch obmow skrzyły był záchowány/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ zc.

Zdrowá bądź Márya/zc. Jezus Chrystus/ ktory Herodowi oddány y oskárżony bedac niechciales odpowiedźieć. Przez to milczenie twoie nałáskáwßy JEzu/ proße/ day mi láskę żebym sie mogł od wßelkiego słowá proznego wstrzymáć/ Amen. Swieta Márya/zc.

Zdrowá bądź Márya/zc. Jezus Chrystus/ ktorys był od Heroda iáko głupi wzgárdzony. Day to nałáskáwßy Jezu/ żebym wzgárde moie záwße znosił z we-

ſelem / Amen. Swieta Márya / zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / kiedys w białey ßácie do Piłatá znowu był prowádzon / y wßytkich sſtałeś ſie wzgárda. Day to nałáſkáwßy Jezu / żeby mi wßytkie rzeczy ziemſkie krzyżem były y przykrośćia / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / modl ſie zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / kiedy nád cie Bárábbaßá przełożono. Naſłodßy Jezu / vczyń to / żebym cie nád wßyſtko miłował / y nád wßyſtko przekłádał / Amen. Swieta Márya / zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / kiedy cie z ßat zwleczono. Dayże mi / o naſłodßy JEzu / prawdźiwe vboztwo ducha / Amen. Swieta Márya / zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktorjś ſie okrutnie do ſłupá dał przywiązać. Day to nałáſkáwßy Jezu / żebym miłośćia miegáſnaca ztoba złączony bedac záwße nierozdźielnie trwał / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / zć

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktory bez lutośći dopuśćiłeś ſie bizowáć. Day to naſłodßy Jezu / ábym w

tym

tym żywocie od wszytkich grzechow y niedostátkow był godzien z miłosierdzia twego wszystek bydź oczyszczony / Amen. Swieta Marya Mátko Boża / &c.

Zdrowá bądź Marya &c. Jezus Chrystus / ktorys korone ciernowa nosił. Day to nalázkáwszy Jezu / żebys Męki twoiey na sercu moim niezgładzona pámiątkę wyráził / Amen. Swieta Marya / &c.

Zdrowá bądź Marya &c. Jezus Chrystus / ktorys w náigrawániu w głowę trzcina bicie znosił. Vczyń dobry Jezu / żebym z gruntu sercá ſiebie ſie zapieraiąc / wszytkie przeciwieństwa od ciebie przyimował z wdzięcznością / Amen. Swieta Marya Mátko Boża / &c.

Piąty dziesiątek.

Oycze náß / &c.

ZDrowá bądź Marya &c. Jezus Chrystus ktorys pokazan był ná zelżywość. Jezu nalázkáwszy / vczyń / żebym nic nie czynił dla okazánia / ábo dla próżney chwały / Amen. Swieta Marya / &c.

Zdrowá bądź Marya &c. Jezus Chrystus / ktorys przed jedzeniem stoiąc / ná

śmierć

śmierć osadzáia. Naslodszy Jezu/ vczyń mie żebym wszytek był niewinny/ czysty/ y prosty/ Amen. Swieta Márya/ &c.

Zdrowa bądź Márya &c. Jezus Chrystus kiedy cie w sáty twoie znowu vbieráia. Day to dobry Jezu/ żebyśmy zasługámi y cnotámi twemi godni byli bydź przybrani/ Amen. Swieta Márya/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ ktorys wyszedł z miásta krzyż sam oyná sobie niosąc. Niech idę zá toba dokądkolwiek poydźiesz naláskawszy JEzu/ doskonale mnie sámego vmartwiáiąc/ Amen. Swieta Márya/ &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus/ kiedy cie opłákywało nabożeństwo niewiast idących zá toba. Day to naslodszy Jezu/ żeby twárdość moie/ rostopiło miłosne Mátki twoiey vdalenie/ Amń. Swieta Márya Mátko Boża/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus kiedyć lotry ku więtszey zelżywości przytaczono. Day to naláskawszy Jezu/ żebym oprocz ciebie nikomu sie podobać nie prágnął/ áni mie podobać nie lękał/ Amen. Swieta Márya/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chrystus/ ktoryś chćiał żeby Symon zá tobą krzyż niosł. Day nałáskáwszy Jezu żeby ćiebie náśládując y nád toba vżalenie máiąc/ wszytek tobie y Mátce twoiey bykiem godźien bydź przypodobány/ Amń. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chrystus/ ktory z mirrha y z żołćia zmieszáńego winá raczył skoßtować. Vczyń to nałaskáwszy Jezu/ żebym wszystkie roskoßy ćieleśne y pożądliwośći grzechow doskonále w sobie vmorzył/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ zć.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chrystus/ kiedy ćie przy krzyżu zwłoczac posmiewisko z ćiebie stroili. Day to/ żebym od wszytkich rzeczy nágim był náleźion/ ktore tobie nałáskáwszy Jezu są nienawiśne/ Amen. Swieta Márya/ zć.

Zdrowá bądź Márya/ zć. Jezus Chrystus/ kiedyć boleśći odnawiáią y ran przyczyniáią. Day to słodki Jezu/ żeby we mnie co dźień śie odnawiały skruchy y miłośći Boskiey wzdychánie/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ zć.

Trzeciego Rożáncá ábo piecdźiesiątká / pierwszy dźiesiątek.

Oycze náß / rć.

ZDrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystuś / kiedy twoie ciáło / wyćiągnawszy członki w tobie / rozrywáia. Ey iako serce moie ná rożne rzeczy sie rozrywa. Day to o nałáskáwszy Jezu áby sie ztoba prawdźiwie y nierozdźielnie złączyło / Amen. Swięta Márya Mátko Boża / rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / ktorys ná gwoździách chćiał bydź záwieszony. Day to nałáskáwszy Jezu / żebym gwoździem miłości był godźien ztoba bydź przybity / Amen. Swięta Márya Mátko Boża / rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / ktory sie modlił zá swoie krzyżowniki. Spraw to nałáskáwszy Jezu / żebym áffekt y dobrodźieystwá miłości / nieprzyiaćiołom y prześládownikom moim pokázował / Amen. Swięta Márya Mátko Boża / módl sie zá námi rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / kiedy zwyćięzki Tytuł iest ná-

pisány. O dobry JEzu / ten nas niech zbáwi ode zlego y od wßystkich nieprzyiaciol / Amen. Swieta Márya / zc.

Zdrowa bądź Márya zc. Jezus Chrystus / ktoryś z posmiewiskiém y z niezmiernymi mękámi podniesion był ná krzyżu Day to o nalaskáwßy Jezu / żeby tak serce moie było od ciebie porwáne / w tobie vtopione / y ztoba złączone / ábym wßytkich rzeczy ziemskich zápámietał / Amen. Swieta Márya / zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus / ktoryś przez trzy godziny ná trzech gwoździách vdrecżenie miał niewysłowione. Day to nalaskáwßy Jezu / żebym wßelkie trudności y rzeczy przeciwne z weselem y ze wßelaką cierpliwością / dźiękuiąc tobie zá to przymował y znosił / Amen. Swieta Márya / zc.

Zdrowá bądź Márya zc. Jezus Chrystus / kiedy z twoich ran krew obficie płynęła. Rácz ßy dać słodki Jezu wßytkim vtrapionym y zmárłym láskáwe ochłodzenie / Amen. Swieta Márya / zc.

Zdrowá bądź Márya zc Jezus Chrystus / kiedy twoie szaty żołnierze między sie

rozdzieli-

rozdzielili. Nalaskawszy Jezu / od kościoła twego rácz oddalić odszczepieństwá / kiedy / y wszelkie kacerstwá / Amen. Swieta Márya Mátko Boża. rć.

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / kiedyć vragano od przemiłacych. O naslodszy Jezu / daycie mi to ze bym ze wszystkiego serca miał vialenie nád wszytkimi nedznymi / Amen. Swieta Márya / rć

Zdrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / ktorys kotrowi Ray obiecał. Nalaskawszy Jezu spraw to z miłosierdzia twego / ábym sie tám bez odwłoki / skoro po smierci / dostał / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / rć.

Wtory dzień siątek.

Oycze náß / rć.

ZDrowá bądź Márya / rć. Jezus Chrystus / kiedyć ná wszytkich członkach cierpiącemu / ieszcze rozlicznych mąk przymnażano. Nalaskawszy Jezu / vczyń / ze bym wszelki czas y wszytkie siły ná chwałe twoie wiernie wydawał / Amń. Swieta Márya Mátko Boża / rć.

Zdrowa bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ nád ktorymeś ty nażáłowánieyßa mátko/ á on nád tobą płáczliwe vżalenie miał. O byż mi to Pan Bog dał/ żebym ze wßytkich wnetrznośći ſercá mego nád wámi miał nievtulone vżalenie/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ ktory ćiebie Pánne/ Pánnie Vczniowi poruczył. Proßę o namiłosiernieyßa/ niechże bede miány y trzymany od ćiebie záwße zá ſyná/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ modl ſie &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ przed ktorego śmiercią Słońce ſie záćmiło. Day nałáſkáwßy Jezu/ żebym ſerce miał gotowe ná poćiechę wßytkich namiłosiernieyßę/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ ktorys płáczliwie wołał żeś był od Oycá opuſczony. Dayże mi nałáſkáwßy Jezu/ we wßelákiey pokuſie y vtrapieniu vmyſł mocny y nieprzewyćiężony/ Amen. Swieta Márya/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chry-

ſtus/

stus / ktorys niezmierne prágnienie cierpiał. Day to Boże moy / ábym ezći twoiey y zbáwienia dusz nagorecey prágnął / Amen. Swieta Márya ić.

Zdrowá bądź Márya / ić. Jezus Chrystus / ktorjś octu zmieszánego z żołćia skosztował. Vczyń nałáskáwszy Jezu żebym vćiechy ćielesny nie dla chćiwości / ále dla potrzeby vżywał / Amen. Swieta Márya Mátko Boża / ić.

Zdrowá bądź Márya / ić. Jezus Chrystus / ktorys rzekł że sie iuż wszytko wykonało. Nałáskáwszy Jezu / vczyń żebym do ćiebie prostował / y wykonał / wszytkie spráwy y zamysły moie / Amen. Swieta Márya Mátko Boża ić

Zdrowá bądź Márya / ić. Jezus Chrystus / ktorys wołáiąc w ćiężkich mękach vmárł. Namiłosiernieyszy Jezu / vczyń / żebym świátu / grzechom / y wszystkim pożądliwościam doskonále vmárł / Amń. Swieta Márya / ić.

Zdrowá bądź Márya / ić. Jezus Chrystus / gdy po twoiey śmierći pokutuiący bili sie w piersi. O nałáskáwszy Boże miłosierdzie / bedźie dána wszystkim grzesznym / y

pokuta y miłosierdzie/ Amen. Swieta Marya Matko Boża/ &c.

Trzeci dziesiątek.

Oycze náß/ &c.

Zdrowábadź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ kiedy ná twoie smierć/ zacrzał świát. Nalaskáwßy Jezu/ day to żebym za grzechy moie/ y za męke twoie vßáwicznie płakał. Amen. Swieta Ma. &c.

Zdrowá bądź Marya &c. Jezus Chrystus/ kiedy twoy bok y serce otworzyłá włocznia. Tu proße nalaskáwßy Jezu/ niech przebywa serce y dußá moiá/ Amń. Swieta Márya Matko Boża/ &c.

Zdrowa bądź Márya &c. Jezus Chrystus/ ktorego z krzyża zieto w wieczor. Vczyń/ o naslodßy Jezu/ żebym áż do smierći ná krzyżu y ná wßelákim vpodobaniu twoim záwße trwał/ Amen. Swieta Márya Matko Boża/ &c.

Zdrowá bądź Márya/ &c. Jezus Chrystus/ kiedy cie máściami pomázano/ y w prześcieradło vwinono. Naslodßy Jezu/ niechże mie łáská twoiá/ nadoskonalßa czystośćia przybierze/ Amen. Swieta Má-

ta Márya Matko Boża / modl sie ꝛc.

Zdrowá bądź Marya ꝛc. Jezus Chrystus / kiedy cie widzą łzy opłákywały. Dla łaskáwszy Jezu wczyń / żebym y zá grzechy moie vstáwiczne łzy wylewał / a miłość twoia świeta y niepokalána we mnie bez przestánku gorzálá / Amen. Swieta Marya Matko Boża / ꝛc.

Zdrowá bądź Márya ꝛc. Jezus Chrystus / ktorys w cudzym grobie iest pochowan. Day to Pánie Jezu ábys serce moie tak w sobie pogrzebł / żeby nic nie wiedziało o tym swiecie / Amen. Swieta Márya Matko Boża / ꝛc.

Zdrowa bądź Marya ꝛc. Jezus Chrystus / od ktorego grobu wrocilás sie z niezmiernym smutkiem. Day to o Matko nalaskawsza / żebym nigdy od ciebie nie odstępował / ále v twoich nog záwsżdy trwał w łasce twoiey / Amen. Swieta Márya Matko Boża ꝛc.

Zdrowá bądź Márya ꝛc. Jezus Chrystus / ktorys do Oycow zstąpił do pieklow / Day to o nalaskáwszy Jezu / żeby męká twoiá wszytkim zmárłym podała ochłodę / Amen. Swieta Marya ꝛc.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktoryś przyßćiem twoim one Oyce niezmierna pocziecha napełnił. Dobrotliwy Jezu / niech miłośierdźie twoie / wßytkie zmárłe pocießy / Amń. Swieta Má. &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktoryś wßytkie wybráne z soba prowádźił do Ráiu. Day to nałáskáwßy Jezu / żeby meká y śmierć twoiá wßystkim zmárłym byłá zupełna pocziecha / Amen. Swieta Márya &c.

Czwarty dźieśiątek.

Oycze náß / &c.

Zdrowá bądź Márya / &c. Jezus Chrystus / ktoryś od śmierći powstał z máiestatem: Day to nałáskáwßy Jezu / żebym tobie sámemu / w nadoskonálßey pokorze / podobáć sie prágnął / Amen. Swieta Márya &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus / ktory ćiebie pierwßa nawiedźiwßy nápełnił weselem. Day to namileyßy Jezu / żeby dußá moiá / w naczyślßym nabożeństwie / tobie sie záwße podobáłá / Amen. Swieta Márya / &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus/ktorys vkazawszy sie/smutne Vczniе pocieszył. Nalászkawszy Jezu/ráczpostić wszytkie w smutku bedące/Amń. Swieta Márya Mácko Boża &c.

Zdrowá bądź Márya &c. Jezus Chrystus/ktorys radał z Vczniámi dla ich vmocnienia. Vczyń/o nalászkawszy Jezu/w sercu moim vstawiczne twoie kochánie/Amen. Swieta Márya &c.

Zdrowá bądź Márya/&c. Jezus Chrystus/ktory do nieba wstąpił chwalebnie. Naslodszy Jezu/pociągni serce moie zá toba/żeby sie ciebie w miłości nierozdzielnie zawsze trzymało/Amen. Swieta Márya/&c.

Zdrowá bądź Márya/&c. Jezus Chrystus ktorys wiernym twym Ducha swiętego zesłał. Naslodszy Jezu/wleyże go nam/z łáskámi/dárámi/y owocámi iego wszytkimi/Amen. Swieta Márya/&c

Zdrowá bądź Márya/&c. Jezus Chrystus/ktorys Vczniе ná przepowiádánie Ewángelicy ná wszytke źiemie posłał Naslodszy Jezu/dayże mi to/żebym ci chwały twoiey y vpodobánia twego

nawdzie-

nawdźięcznieyßego / ſzyrzo nádewßytko ſukał / Amen. Swieta Marya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / dla ćiebie Męczennicy z wielką ſtatecznośćia ćierpieli. Niechayże ćie miłuie Pánie Boże moy / żeby mię / áni rzeczy ſmutne / áni przyiemne / od ćiebie nie oddaláły / Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / dla twoiey miłośći bez liczby ludźi cność záchowáli. Náſłodßy Jezu day że mi nacznißa ſercá y ćiáłá ſnazność y czyſtość. Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktory ćie zoſtawił náziemi dla pożytku kośćioła. Náymileyßy Jezu / dayże mi nadoſkonalßa ćichość / ćierpliwość / y wytrwánie w dobrym aż do końcá / Amń. Swieta Márya zć.

Piąty dźieśiątek.

Oycze náß / zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chryſtus / ktory ćie / przez wdźięczne záśnienie do niebieſkich radośći wezwał. Náłáſkáwßy Jezu / niechże mi przybę-

dź ie

dźie / w godzinę śmierći moiey / twoią y
mácki twoiey Naświetßey / przeć w wßę
lakiey pokusie obroną / Amń. Swieta zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chry-
stus / ktory cię wźiawßy do niebá / w du-
ßy y w ćiele wwielbił. Ach naśłodßy Je-
zu / dayże to żebyś mie potwierdźił w ła-
ßce twoiey / Amen. Swieta Marya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chry-
stus / ktory cię nád niebioſą y nád wßelkie
mocárſtwá podwyssył. Dayże mi o na-
słodßy Jezu / naglebßę poddáńſtwo / y
pokorę / Amen. Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Marya / zć. Jezus Chry-
stus / ktory cię nabl sßa vczynił Przena-
świetßey Troycy. Nalaſkawßy Jezu / v-
czyń mie iednomyślnym we wßytkim z
twoią naświetßą wolą / Amń. Swieta zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chry-
stus / ktory niebo y źiemię twoia chwała
oświeca. Oświeć mie proßę / nalaſkáw-
ßy Jezu / ábym poznał y brzydźił ſię grze
chámi y niedoſtátkámi moimi / Amen.
Swieta Márya zć.

Zdrowá bądź Márya / zć. Jezus Chry-
stus / ktory cię niebieſka Ceſárzowa vczy-

nił /

nik/ żeby cie wßyscy czcili y posłußni byli. Vczyń o nałáskáwßy Jezu/ żeby wßytkie śiły moie sposobem naprzystoynieyßym tobie y mátce twoiey służyli/ Amen. Swieta Márya/ rć.

Zdrowá bądź Márya/ rć. Jezus Chrystus/ ktory tobie służącym żadne nápełnia. O naświetßa/ o to tylko proße/ ábyś ty byłá wßytká moiá/ wßytká po Bogu/ wielce y w czystości naczystßey wmiłowána/ Am. Swieta Márya rć.

Zdrowá bądź Márya/ rć. Jezus Chrystus/ z ktorym ták bárzo ieśteś złączona/ iż wßytká Troycá z toba iedno trzyma. Day to Pánie Jezu/ żeby serce moie záwße z toba iedno rozumiáło/ ták barzo cie miłowáło/ żeby mnie z toba iedno serce y iedna wola byłá/ Amen. Swieta

Zdrowá bądź Márya/ rć. Jezus Chrystus/ ktory twego wesela nie wmnieyßa/ ále go przymnaża. Náśtodßy Jezu/ spraw to/ żebym w miłości twoiey/ y Mátki Naświetßéy/ co dźień wiecey sie pomnażał/ á nigdy nie vstawał/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ rć.

Zdrowá bądź Márya/ rć. Jezus Chrystus/

ſtus/ ktory maß przysdź Sędźia świátá. Nałáſkáwßy JEzu/ day to/ żebym tu w zaſługách twoich był oczyszczon/ iákobym w godźine śmierći wolno do wieczńego weſela wnisdź mogł/ Amen. Swieta Márya Mátko Boża/ modl ſie zá námi zá grzeßnymi/ teraz/ y w godźine śmierći náßey/ Amen.

Modlitwá ná końcu/ ábo ilekroć pozdráwiáć Naświetszéy Pánny przeſtawaß/ ma bydź mowioná.

PAnie Boże náß/ ráczvczynić nas godne miłosierdźia twego/ żebyſmy cáłym ſercem tobie byli nabożni/ pokorni/ niepokaláni/ czßy/ ſkromni/ miłośierni/ łáſkáwi/ przez przyczyne Naświetßey Pánny Máryey. S. Bárbáry. S. Márycy Mágdáleny. N. N. y wßytkich świetych twoich. Ażeby żywotá náßego ſzcześliwy był koniec/ beſpieczne/ w błogoſłáwieńſtwie twoim duß náßych wyßćie. Vczyń/ o naſłodßy Jezu/ żebyś ty był nam teraz wßytko we wßytkim. Ktory z Oycem y z Duchem Swietym ieſtes

błogoſł-

543

błogosławiony Bog ode wßytkich wwielbiony / Amen.

Druga Modlitwá.

PAnie JEZV Chryſte / przez twoie miłość y ſmutek / przez bolesć ran twoich / przez wylanie krwie twoiey / y przez moc śmierći twoiey. Zmiłuy ſie nad Kościołem twoim / nád duſza moią / y nad wßytkimi duſzámi vcrapionymi Darnam odpuſczenie / łáſke / y wßytkich cnot doſkonáloſć / smierć ſczeſliwa / y odpoczynienie wieczne / Amen.

Chwalá bądź Bogu w Tróycy iedynemu / y Naswietßey Pánnie Mátce Bożey / teraz / y ná wieki wiekow /

AMEN.

Koniec.

8 / 3

9289 b

prawda ciała † Bożego Wałtramencie
ISZ iest prawe iżiwe dusze rozumną
iące i hrześ. iWsiSthie SiBi tak o
wiem żiwi Słowo żiwe ktore sie.
Walem Stało iiSt Bogiem doSkonałe
łem iCłowiekiem doSkonałem Aiesz
Jo nadt WiSthko namiSza ipotrzeb
iSa omece pana iezuSowi rozmiSłaj
i one rocaCh zrenic Swoich uSta
ie Stanie wżimSi Sie riq iako dnie
gwiazdzie oSadni Swiatło Sci pro
mia Sto iest pana naSego iezuSa widz
c wiSthko iako wezwier ciedle m
eSem nadt Swiatem żiwocie iego
ie wraz rozmiSłaiąc iSciaS iego
wiSthiego to bie WiSthiemu ieda
n iednemu wiSthch wiSthiemu A
bichmi tak bili iedno iedną rz
c miednam ziednoczenie wiem
pienie zgromadzenia Swiat Swiet
hrześciańSki co Sam hrazniez
chl pan iezuS hto mie pozina pa
rzennie mie Sha Aiamniam tq ia
nto pozina ciała me Bo